

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר כחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת כי תשא תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

חלוץ. פרק חמישי – אותו ואת בנו דף פג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קפז רש"י

1 **כא הכתוב ליתן עשה** – טעמא דבא הכתוב, הא לא הכי – לקי, אף על גב
2 דהתרתא ספק הוא, וכל אימת דאתרו ביה, מצי אמור: אבתי ליליא הוא. לא מן
3 השם הוא זה – לא מטעם זה הוא פטור. שאין בו מנשה – שיש בו ולא אבל,
4 ומאלו נעשה נותר. משתי ירבות – כל שתי בהמות, ומדנקט שתי בהמות, שמע
5 מינה מנינות קאמר, ותנא קמא דרבא כרבי

6 יהודה סבירא ליה, דאין נוהג אלא באותו.
7 ומתא משתיין בפרק "עד הנשה" (חולץ)
8 גא, דפשיטא ליה לרבי יהודה דבימיך.
9 דלית ביה ברת – קמאז או כבתרא, אלא
10 בחד מניניהו, ותנא קמא מחייב, דקסבר
11 בריה הוא, ובריה ואין צריכה שיעור, כדתנן
12 במסכת זבוח, (א) אמר לום רבי שמעיך
13 אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא
14 (שהואן) חיבי? אמרו לו: מפני שהיא
15 כבדיתהו, ואת דמפרשי: דלית ביה כות
16 בתר מניניהו ואלה בתרייהו, ואין בריה
17 בעיני שיהו שתי התראות מצטרפות, דאי
18 אביל ליה ליתרא בתוך כדי אבילת פרס –
19 היינו בבת אחת, ואי לארר כדי אבילת פרס
20 – תו לא מצטרפי. עד שיהא בו ברת –
21 דקסבר: לאר בריה חשיב, אלא כחתיבה מן
22 הבתמה. **משנה** בארבעה פרקים כשהם –
23 דרבי ישראל לעשות סעודה, ושם הלוקח
24 בהמה אינו לוקח אלא לשוהתה מיד, לפיכך,
25 המוכר בהמה לחבירו, ומכר תחלה אמה או
26 בתה בו ביום – צריך שיאמר לשני: דע לך
27 שדיום מכרתי אמה לשוהתי, או בתה מכרתי
28 לשוהתי, שמא כבר נשוהתה. ביום מוב
29 האחרון של חג – היו מוכרין בשמחה, מפני
30 שרול לעצמו ואלו החביב עליהן, שאין לו

31 ריוח – הפסק ביניהם שמכר האם היום.
32 אבל יש לו ריוח – שמכר את הראשונה
33 אתמול והשניה היום. אין צריך להודיע –
34 שאני אומר: אמתול שחט הראשון, ומרת
35 רבי יהודה ב' – אף על פי שלקח זה היום
36 וזה למחר. משחטו, השכח בעל כרחו –
37 כדפרש"י, שאם קבל אדני מלוקח ליתן
38 לו בדניר כשר, אפילו שור שה אף זה –
39 שחטנו על כרחו, אף על פי שאין לוקחין
40 לשאר, ובגמרא מפרש טעמא, ואין ללוקח
41 בו אחר דניר – שנתן דינר לטבת, מת
42 ללוקח – ומפסיד הדינר, אינו כן – דבעינן
43 משיכה, וכל זמן שאין משך חורב בו תטבת
44 **גמרא** למה לי למיטני את האם ליתן –
45 ליתני: במוכר לו לחתן או לכלה, ומאי פסקה
46 דנקט לחתן אם הכלה בת? למיטני ב'
47 **הגמא** – ולעשות סעודה טפי מכלתא,
48 שירבה לי על ידי אחר – המוכר חות מוסר
49 את השור לאדם אחר שלא בפני הלוקח,
50 ואמר לו: וכי בשור זה לפלגו ליהות לו
51 בדניר כשר, דכות הוא לו – מסירה לו
52 זכות היא לו, דהא לא טני ליה בל כשר.

53 **חוב הוא לו** – להוציא התראות וספק הוא לו, אין חבין לו – דאין אדם נעשה שליח לחבירו שלא מדעתו להפסידו, אבל להרוויחו – אן סהדי דניחא ליה, לפיכך
54 זכין ואין חבין, על דין תורה – שקולן על מעותיו בלא משיכה, דבר תורה מעות קונות – מכיין שנתן מעות למוכר – אין אחד מהם יכול לחזור, דגמרינן מחדש,
55 דכתיב: 'נתן דחפק וקם לו ויקראו בו, ומה טעם אמרו משיכה קונה ב' – דאי מוקמת להו לפייר באפחיתו הלוקח משנתן מעות, אי מתרמי דליקב בהי בת המוכר
56 שהפירות שם – לא טרח לאצלוניהו, אבל סתם מושך ממנו להו לביתיה, **משנה** חיים חולץ אחר הלילה – שחט האם משחשבה – לא ישחוט הבת כל הלילה וכל
57 היום ומחרת, אבל שחט האם ביום – שחט הבת בלילה, דאין הלילה חולץ אחר יום, את זו דרש – משום דבעינא דקדשים כתיב אותו ואת בנו, איצטרך למורשה,
58 כדנתיב בגמרא, **מעשה בראשית** – וידע ערב ויד ברק, ברישא ערב וחדר בקר, **גמרא** לפי שכל הענין – הפרשה הואת סמוכה לקדשים, דכתיב: 'ירצה לקרבן
59 אשה, וסמך ליה "אותו ואת בנו", בקדשים לילוח חולץ אחר היום – דכתיב (ויקרא ז'): 'כיום קרבנו אבל לא יניח ממנו עד בקר', אלמא לילה שלאחריו קרי יום קרבנו
60 עד הבקר.

כא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה, לומר שאין
לוקח עליו דברי רבי יהודה, רבי יעקב אומר: לא מן
השם הוא זה, אלא משום דתרת ליה לאו שאין בו
מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה – אין לוקח עליו.
תא שמע: אבל שני גידין משתי ירבות משתי בהמות
– סופג שמונים, רבי יהודה אומר: אינו סופג אלא
ארבעים, הכי דמי? אילמא בזה אחר זה ובשתי
התראות – מאי מעמא דרבי יהודה, דאמר: ארבעים

ותו לא? אלא פשיטא – בבת אחת ובחרא התראות, מאן תנא קמא? אילמא רבנן דפליגי
עליה דסומכוס; ומה הקים דגופין מוחלקין – פמרי רבנן, הקא לא כל שפני? אילא לאו
סומכוס היא! – לעולם בזה אחר זה, ודקאמרתי: מאי מעמא דרבי יהודה – כגון דלית ביה
בית, דתניא: אכלו ואין בו בית – חיבי, רבי יהודה אומר: עד שיהא בו בית. משנה
בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיע: "אמה מכרתי לשוהתי", בתה
מכרתי לשוהתי, ואילו הן: ערב יום טוב האחרון של חג, וערב יום טוב הראשון של פסח,
וערב עצרת, וערב ראש השנה, וכדברי רבי יוסי הגלילי – אף ערב יום הכפורים בגליל.
אמר רבי יהודה: אימית? בזמן שאין לו ריוח, אבל יש לו ריוח – אין צריך להודיע, ומודה
רבי יהודה, במוכר את האם לחתן ואת הבת לפלה – שצריך להודיעו, פידוע ששניהם
שוחטין ביום אחד. בארבעה פרקים אלו משחטין את הפסח בעל כרחו; אפילו שור שזה
אף דינרים, ואין לו ללוקח אלו דינר – בזמן שחט לשוהתי, לפיכך, אם מת – מת ללוקח.
אבל בשאר ימות השנה אינו כן; לפיכך, אם מת – מת למוכר. גמרא תנא: אם לא הודיעו
הולץ ושוחט ואינו נמנע. "אמר רבי יהודה אימית", למה לי למיתני? את האם לחתן ואת
הבת לפלה? – מלמא אנב אורחיה קמשמע לן; דאודח ארעא למסרח בי חתניא מפי מפי
כלמא. "בארבעה פרקים אלו", והא לא משד? אמר רב הונא אמר רב: כשמשד – אי הכי,
אימא סיפא: אבל בשאר ימות השנה אינו כן, לפיכך, אם מת – מת למוכר; והא משד?
אמר רבי שמואל בר רב יצחק: לעולם שלא משד, וכגון שיהיה לו על ידי אחר; בארבעה
פרקים אלו, דכות הוא לו – זכין לאדם שלא בפניו; בשאר ימות השנה, דחוב הוא לו –

אין חבין לאדם שלא בפניו, רבי אלעזר אומר, אמר רבי יוחנן: בארבעה פרקים אלו העמידו
תקמים דבריהם על דין תורה. דאמר רבי יוחנן: דבר תורה – מעות קונות, ומה טעם אמרו
משיכה קונה – גזירה שפא יאמר לו: 'נישפרו חפיד בעליה', משנה "יום אחד" האמור
באותו ואת בנו – היום חולץ אחר הלילה, את זו דרש רבי שמעון בן זומא, האמר במעשה
בראשית: "יום אחד", ונאמר באתו ואת בנו: "יום אחד", מה "יום אחד" האמור במעשה
בראשית – היום חולץ אחר הלילה, אף "יום אחד" האמור באתו ואת בנו – היום חולץ
אחר הלילה. גמרא תנו רבנן, את זו דרש רבי שמעון בן זומא: לפי שכל הענין כולו
אינו כדבר אלא בקדשים, ובקדשים לילה חולץ אחר היום, יכול אף זה כן? נאמר כאן:
"יום אחד", ונאמר במעשה בראשית: "יום אחד", מה "יום אחד" האמור במעשה בראשית –
היום חולץ אחר הלילה, אף "יום אחד" האמור באתו ואת בנו – היום חולץ אחר הלילה.
רבי

1 **וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל – תימה, דברש ככותב (הא),**
2 פריך: יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת ידוח, גזירה שגא ישרוט בן עוף
3 ואסאי לא פריך משאר ימים טובים, דהו למילי לעלמא ואומר רבינו חם: דבשאר ערב
4 יום טוב שוחטין בהמות ודאמר הכא, אבל ערב יום הכפורים לא הו אוכלין אלא בשד
5 עוף ודגים, כדאמר בראשית רבה גבי יהוא
6 רובן נטא, והא דלא חשיב הכא ערב יום טוב
7 ראשון של חג, אמור רבינו חם: משום דבלי
8 עלמא טרידי בסוכה ולולב, ואין לוח פנאי
9 עניינות בשוהתה כל כך.
10 **ומודה רבי יהודה – תימה למנא מודה**
11 **"דיאימית" דרבי יהודה לפרש הוא,**
12 **כדאמרין בסנהדרין בפרק "זה בורר" (כהא),**

הדרן עלך אותו ואת בנו

1 **וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל – תימה, דברש ככותב (הא),**
2 פריך: יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת ידוח, גזירה שגא ישרוט בן עוף
3 ואסאי לא פריך משאר ימים טובים, דהו למילי לעלמא ואומר רבינו חם: דבשאר ערב
4 יום טוב שוחטין בהמות ודאמר הכא, אבל ערב יום הכפורים לא הו אוכלין אלא בשד
5 עוף ודגים, כדאמר בראשית רבה גבי יהוא
6 רובן נטא, והא דלא חשיב הכא ערב יום טוב
7 ראשון של חג, אמור רבינו חם: משום דבלי
8 עלמא טרידי בסוכה ולולב, ואין לוח פנאי
9 עניינות בשוהתה כל כך.
10 **ומודה רבי יהודה – תימה למנא מודה**
11 **"דיאימית" דרבי יהודה לפרש הוא,**
12 **כדאמרין בסנהדרין בפרק "זה בורר" (כהא),**

1 **וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל – תימה, דברש ככותב (הא),**
2 פריך: יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת ידוח, גזירה שגא ישרוט בן עוף
3 ואסאי לא פריך משאר ימים טובים, דהו למילי לעלמא ואומר רבינו חם: דבשאר ערב
4 יום טוב שוחטין בהמות ודאמר הכא, אבל ערב יום הכפורים לא הו אוכלין אלא בשד
5 עוף ודגים, כדאמר בראשית רבה גבי יהוא
6 רובן נטא, והא דלא חשיב הכא ערב יום טוב
7 ראשון של חג, אמור רבינו חם: משום דבלי
8 עלמא טרידי בסוכה ולולב, ואין לוח פנאי
9 עניינות בשוהתה כל כך.
10 **ומודה רבי יהודה – תימה למנא מודה**
11 **"דיאימית" דרבי יהודה לפרש הוא,**
12 **כדאמרין בסנהדרין בפרק "זה בורר" (כהא),**

חולין. פרק שישי – כיסוי הדם דף פד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצאא רש"י

1 וליפרכניהו וליכסייהו – תימה. מנלן שצריך לפדותו ולחייבו בכסיו ועוד, דמתניתין
2 ז"א נהוה במוקדשין קתני, ואי פריך לזה – אין זה מוקדשין ועוד, לומנין
3 דרבי פריך כיון שסופו לפדותו משום הפסד קדשים, לכשיפדה הוה למפרע שחיטה ראיה,
4 אם כן ליכסינהו ואפילו קודם פדיוהו ועוד, דאית ליה לרבי שמעון: לא העומד לפדות –

5 שחיטה ראיה, ובעינן העמדה והערכה? – וליפרכניהו וליכסייהו! – גענין העמדה והערכה. –
6 וכמאן? או פרכי מאור דאמר: הכל היו בכלל העמדה
7 והערכה – האמר: שחיטה שאינה ראיה – שמה
8 שחיטה! אי פרכי שמעון דאמר: שחיטה שאינה ראיה
9 לא שמה שחיטה – האמר: לא היו בכלל העמדה
10 והערכה! אמר רב יוסף: רבי הוא, ויסיב לה אליפא
11 דתנאי: בשחיטה שאינה ראיה – סבר לה פרכי שמעון,
12 העמדה והערכה – סבר לה פרכי מאור. ואופיעת
13 ואימא: פוליה רבי שמעון היא; ושאינה חכא, ואופיעת
14 וישפך וכספו" – מי שילינו מחוסר אלא שפרכי וכספו,
15 יצא זה שמוחוסר שפיכה פדויה וכספו. והשפחה דאית

16 להכי, אפילו תימא קדשי מזבח – מי שילינו מחוסר אלא
17 שפיכה וכספו, יצא זה שמוחוסר שפיכה פדויה וכספו.
18 מר בר רב אשי אמר, אמר קרא: "חיה או עוף", מה
19 חיה אינה קדש – אף עוף אינו קדש. – אי מה חיה –
20 שאין במינו קדש, אף עוף – שאין במינו קדש; ואוציא
21 תורין ובני וינה שיש במינו קדש! לא, פתיה: מה חיה
22 לא חלקת בה, אף עוף – לא תחלוף בו. אמר ליה

23 עקיב מניאה לרבא: קיימא לן חיה בכלל בהמה לסימנין,
24 ואימא נמי: בהמה בכלל חיה לכספו! אמר ליה, עקיב
25 אמר קרא: "על הארץ תשפכנו נפשים", מה פתיה לא בעי
26 כספו – אף האי נמי לא בעי כספו. – אלא מה פתיה ומיבילו
27 בו! – אמר קרא: "אד מעינן ובור מקנה מים תהיה מוחו"

28 הגי אין, מידי אחרניא לא. – ואימא: הגי מילי – למעוטי
29 שאר משקין דלא איקרו מים, אבל דם דאיקר מים –
30 הכי נמי! – תרי מעוטי פתיכי: "מעין מים" ו"בור מים".
31 אימא: אדיו ואדיו למעוטי שאר משקין, חד – למעוטי
32 וחולין, וחד – למעוטי מכונסין! – תלת מעוטי פתיכי:
33 "מעין מים" ו"בור מים" ו"מקנה מים". תנו רבנן: "אשר

34 יצור" – אין לי אלא אשר יצור, נצודין ועומדין ומאליהו מנין, כגון אריות ותרנגולים? – תלמוד לומר:
35 "אשר יצור" – מן מקום. אם כן, מה תלמוד לומר: "אשר יצור"? – לפדה תורה דרך ארץ, ולא יאכל
36 יצור. משך אלא בהקנה היותו. תנו רבנן: "כי ירחיב כי אלהיו את בקלו" – לפדה תורה דרך
37 ארץ, שלא יאכל אדם בשר אלא לתבואו, וכול יקח אדם מן השק ואכל? – תלמוד לומר: "ובחת
38 במקדש ומצאנד". וכול יזבח כל בקרו ויאכל, כל זמנו ויאכל? – תלמוד לומר: "במקדש" – ולא כל
39 בקרד, "ומצאנד" – ולא כל צאנד. מכאן אמר רבי אלעזר בן עזריה: מי שיש לו מנה – יקח לפסו
40 ליטרא דק, עשרה מנה – יקח לפסו ליטרא דגים, חמשים מנה – יקח לפסו ליטרא בשר, מאה מנה
41 ושפחו לו קדרה בכל יום, ואינד אימא? – מערב שבת לערב שבת. אמר רב: זריכינ אגו לחושי
42 לדרבי זקן, אמר רבי יוחנן: אפא ממשפחת גריאים הוה, אבל כגון אגו, מי שיש לו פרוטה בתוך
43 מיסו – ריעינה לחונוני. אמר רב נחמן: כגון אגו – לוין ואוכלין, "בכשיש ללבושין" – כגון כבשיש
44 מלבדו, ו"מחור שרד עתודים" – לעולם ימבור אדם שרד ויקח עתודים, ולא ימבור אדם עתודים
45 ויקח שרד, "ודי חלב עינים" – דיו לאדם שיחפרגם מחלב גדיים ומלאים שבתוך ביתו. "לחמך
46 לחם ביתך" – לחמך קודם ללחם ביתך. "חמים לעוורויד" – אמר מר ויטרא פריה דרב נחמן: מן
47 חמים לעוורויד. מיכן לפדה תורה דרך ארץ, שלא ילמד אדם את בנו בשר ויון. אמר רבי יוחנן:
48 הוצה

49 – רב נתן אמר דרוו של רבי יוחנן הוה, ותמיד העולם היה משתנה תולק, ולא היה בריא כמותו שבמי רבי יוחנן. ולפכיה הוא אומר: כגון אגו, דאפילו אין לנו הפרוטה, עלינו
50 לזוות ולאכלו. בכשיש ללבושך – מערס הוא בספר משלי, קנה לך צאן, וידא לך הגויזן ללבוש. ויקח עתודים – צאן, שיש לו מהם חלב להסתפק בגנותו. גויזן ללבוש. דיו לאדם –
51 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

52 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
53 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
54 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
55 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
56 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
57 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
58 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
59 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
60 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

61 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
62 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
63 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

64 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
65 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

66 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
67 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
68 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
69 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
70 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

71 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
72 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
73 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
74 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
75 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

76 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
77 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
78 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
79 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
80 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

81 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
82 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
83 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

1 ויהיו מותרים באבילה, והדר ליכסייהו לדמו: בעינן העמדה והערכה –
2 אין פדיון את הקדשים לאחר מיתה, מפני שכתוב בהן (תקרא בוא) והגמדי את
3 הבמה לפני הבחן (הורים) והוערין אותה הבחן, ולאחר מיתה אינה יכולה לעמוד.
4 ובכאן – מוקמת למתניתין, ודעת לא בהנהו דרבי טעמי: שחיטה שאינה ראיה לאו
5 שחיטה ראיה, ובעינן העמדה והערכה? – וליפרכניהו וליכסייהו! – גענין העמדה והערכה. –
6 כריבי מאור דאמר – בפרק בתרא דהמורה
7 (לבב עין שם). הכל היו בכלל העמדה
8 והערכה – אחד קדש מזבח שנפל בהם מום,
9 ואחד קדש ברך הבית. האמר – במתניתין
10 (חולין פ.א.) השוחט גזמאט טריפה – חייב
11 לכסות. אלמא, שחיטה שאינה ראיה שמה
12 שחיטה רבי שמעון, סבירא ליה העמדה והמורה
13 לבב: קדשי מזבח בכלל העמדה והערכה,
14 קדשי ברך הבית לא דהו, רבי אדא – מתניתין
15 רבי טחמה ליה דהו, ונסיב מילתיה כי הני
16 תרי גנאי, בפרא דאמר – שראוה דבריו של הו
17 בו, ושל זה בו, והשתא דאיתיה לחבי –
18 דדרשנין כדאי גונאי. אפילו תימא בקדשי
19 מזבח – ודקאמרנא לגיריה וליכסייהו –
20 אמר קרא בו, מה חיה – תמא אינה קדש
21 שאינה ראיה להקריב, אוציא תוריה ובני
22 יונה – בנין קדש ואפילו כן של חולין. הואיל
23 ויש מצינן כסו, "אלא" לא רדיקא, לא לא
24 חלקת בה – וכולן חייבות בכסו, דהא אף
25 בה קדושה, אף עופות לא תחלוף בהם –
26 לומר: מה לו חייב ומין לא פטור. ומיהו, חולין
27 בעינן תורה, וליכסייהו – שאין סימני הוה
28 מפורשה, אלא בבחמה כתיב (דברים ד) "כל
29 בהמה מפרסת פרסה וכו', אימא נמי בחמה
30 בכלל חי ליכסי – דהא לפתני בביחיה
31 המשקה" (חולין ע.ב.) דהא בחמה בכלל חיה
32 אלא מעתה מיבילו בו – כיון דמים אקרי, אך
33 מעין ובור – בפרשה שריצים כתיב, דרשמני:
34 אך מעין ובור יטור את מי שנטמא בשרימא,
35 אבל דם דאקרי מים הכי נמי – דמטבילין
36 וחולין – שאר משקין שנתנן במקום מדרון
37 והוחלו למקוה, דאילו כתיב מים קיימא לן
38 בתמורה פברק קטא (בבא, ה) השאביה בתמורת
39 ברביה והמטבה, אם רבו מי גשמים עד
40 עשרים ואחד צאן – משיקין לחובן שאובין
41 בחולה השתה עשר סאין, תלת מעוטי –
42 דמים' אכולוהו קאי. מעין מים – ולא שאר
43 משקין, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
44 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
45 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
46 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
47 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
48 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
49 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
50 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
51 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
52 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
53 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
54 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
55 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
56 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
57 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
58 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
59 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר
60 מעין מים, ואפילו מוכנסין. מור מים – ולא שאר

61 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
62 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
63 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

64 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
65 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

66 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
67 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
68 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
69 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
70 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

71 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
72 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
73 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
74 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
75 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

76 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
77 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
78 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
79 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
80 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

81 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
82 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
83 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

84 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
85 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

86 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
87 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
88 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
89 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
90 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

91 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
92 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
93 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

94 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
95 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

96 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
97 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
98 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
99 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
100 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

101 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
102 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.
103 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

104 חבי שמעו: דין חלב עינים – דין חיים בתלמוד. ולא תחשבו ותחבלו. מן חיים בעירך למד דרבי חיים להסתפק בגנותו לילם.

1 הרוצה שיתעשר יטוס בכמה דקה - ואם תאמר: דאמרון בפרק 'מקום שנתנו'
2 (פסחים ג.ג.) העוסק במדמה דקה אינו רואה סימן ברובו ואומר רבינו תם
3 דהחם בישבו, ומשום עין הרע. אבל באב איירי בחורשין, דלא שלטא ברו עינא.
4 **בוזגיתא** - חוררתא - ואם תאמר: משמע הוכיח לבנה היתה בימי רבי יוחנן, וכן בריש
5 'אין עומדין' (א.א.א.) הוא

6 דחבר וכוזית לבנה בחותמו בנו. ובפרק 'עגלה'
7 ערפופה (פסח מהב.) הגאון משרור בית המקדש
8 בטלה שירא פרתא וכוזית לבנה ויש לומר
9 דלא לגמרי בטלה, אלא אדבעה מנהיה בנוו בומן
10 בית המקדש, וכן צריך לומר בני שירא פרתא.
11 דאמר בפרק 'במה מודליקין' (שבת כ.ב.) דרבי
12 ואבי וכו' יתיב קמיה דרב תנמה וירא גילתא.
13 חזיה הוהה לביש מטבסא, אמר ליה רבין
14 לאביי: הינו כלך דתגן. אמר ליה: אןן שירא
15 פרתא קרנא וכו'. ומיהו, רבינו תם מפרש
16 דאכלי דמתניתין קאי. דקיי ליה שירא פרתא.
17 **בתורי** - רבינו תנאל גריס: "בתוריי"
18 פירושי בקרים, שאינם ממניקים
19 המזריחה, ומופסדי כל מה שחורי
20 **כסוי** שאין רואה הדיח שבת - להגן רבין
21 טעמי ומנרש בפרק קמא דביצה (ת"מ) דרבי אןן
22 מכסין דעו ביזם טובי. משום דאפר כירה דעו
23 לדואי ואןן דעתי לספק, אי נמי מעתי החרת
24 הלכו - אי אפשר לייעב קל וחומר זה. דמה
25 שאין רואה הדיח שבת - אינו מושג מוקצה.
26 דאפילו הדיח מנבע דעו אןן מכסין, ולא שייך
27 נמי שם החרת חלב, כיון שרואה רואי הדיח. אבל
28 טעמא דמפרש תתם, דברכיך נעוץ בראי היתיר
29 ביזם טובי, ואף על גב דאיכא איסורא מדרבנן
30 בחורף גומא ואןן צריך לאלא לעפדה, אבל
31 בספק לא היתיר - אתי קל וחומר הדבא
32 שפיר. דכיון דלא היתיר בראי שידחה שבת -
33 כל שפיר. דכיון דלא היתיר בראי שידחה שבת -
34 דביצה מנחא דאספק ספיקי נמי שרי. סוגיא
35 דקיי נעוץ. ויש לומר בדוקק קל וחומר הכי.
36 כסוי שאין רואה הדיח שבת, אפילו הדיח
37 לבק, בכל מקום שאין מושג טורח - אינו דעו
38 שאןן ספק דוחה יום טוב משום איסור גומא
39 דרבנן, או משום מוקצה, דאןן דעתי לספק
40 אבל באפר שהבינו אןן לאסור ספק ביזם טוב
41 מןן קל וחומר דשבת, דאןן לדמות טורח יום טוב
42 לדשבת. וללישנא דמשום החרת חלב, ואסר
43 אף על גב דליתיש אף על גב דאיכא ספק לחומר,
44 מכל מקום יש להוסיף שטעו דלחומר ועשו כל
45 דחומר משבת: כיון דאןן רואה הדיח שבת אפילו
46 בהיטני - כל כשן ספק אןן דוחה יום טוב.
47 דמסתמסין אותו - רואה היא הדא, ויתיר
48 חלב.
49 **תקיעת** שופר בגבולין תוכיה שאין רואה
50 דוחה שבת בו - ואם תאמר: והו
51 טעמא דשופר בשבת משום שגמא יעברנו ארבע
52 אמות ברשות הדיבין, הוא לא שייך ביזם טוב
53 ויש לומר: דשיין יום ביזם טוב, דאם אשה היא
54 והטומטום - אסור לחוציא לעצרה, דהא לא
55 מתיירבא. ואןן להתיב משום חולא וחרתה
56 הוצאה לעורך - וחרתה נמי שלא לעורך.
57 הדינו דוקא היבא דהוי עורך דיון קמא, אבל
58 דבא ליבא אדתי היום ככלא. ואןן דמי, הכי קאמר
59 דרבנן שמוא יעבידו: תקיעת דוחה יום טוב - אף על גב דאיכא נמי איסורא דרבנן
60 בתקיעה, שדואי חבמה ואינה מלאכה, ונרדה איסור זה מספק.

1 **כסא דחורשין** ולא **כסא דפושין** - טוב לכות שות על כמפופת ולא לשחת
2 כוס של מים פושין, שרעיהם הם לגוף. **ציבאי** - שרשי עשבים ותבלין. **ציין** -
3 הרחית. **מי שנתניו** לו **אבינו מעות** - כלומר, מי שלא טרח במנומן, וקל בעינו
4 לאבדו - והו אבידור. **ילבש כלי** פשתן - שרין קורים. ולפי דרכנו למדנו,
5 שתעושה אלה מאבר ממוקח, וזהו ארם
6 מהם. **כיתנא דרומיאי** - יקר היה. **בתורי** -
7 ישכור פועלים ומסור לתן שורשים שלו
8 לחורש, והם יכדשו השוררים ויסקמום
9 בערות ובכרמים. והמלאכה היא העתלה
10 לכלום, שאינן חוששין לכך. **טוב איש חנון**
11 - גמלי ומלואה אותם, וטוב והמכבול דבריו
12 - דבר תימנ - לפי היכולת. הוא עומד על
13 צרכיו, ולא בכל תאות לבו. **פחות טמה**
14 שיש לו - פחות מרבי היכולת. ולבש
15 ותרבסא לפי היכולת, הוא יתיישב. ויכר
16 שאינו יותר מלפף היכולת. **חלול** - שיש
17 בו סכנה. **חייב לבסות** - דכיון דניתנה שבת
18 לידחות אבל שחיטה זו - נדחת כלל
19 מנותה לפי שחיטה זו - **אישתומא קאמר** -
20 דבר תימנ הוא אומר, לשון (לעיל חולין
21 א.א.א.) **אישתומא** טעמה 'חדיא',
22 לישתומם לשאמריה - ויתבו
23 את לשונן שאמר בה. **לישנא אחתינא**
24 גרסינן: 'אי דשמוא קאמר'. אם בשמו הוא
25 אומר - לישמטו לאמריה, ששמו את
26 האמורא מלפניו לבישו. **שודאיה** דוחה
27 שבת - דאיתא בכל דחומריו מה צרעת
28 שדוחה עבדה, ועבדה דוחה שבת - מלה
29 דוחה אותה. כולה משבטת שבת (ק"ל.ב.),
30 **אין ספקיה דוחה יום טוב** - כגון גזל בן
31 השמטה, דקיימא לן בפרק 'רבי אליעזר'
32 (שבת ק"א.) דנימול לתיעו, וחל ספק
33 שמני ספק דתישע יום טוב - אינו
34 נימול עד עשירי. דתגן גזל בן השמטה -
35 נגמול להשטת, כלומר לספק דתישע. כן
36 השמטות של ערב שבת - מילע לעשרה.
37 הל יום טוב לדחות אפרי ארחא שבת, שדוא
38 עשירי - נמול לאחד עשר. משום דמילא
39 שלא בזמנה לא דדאי, דנפקא לן מירוא
40 לבדו' ושמות יב, הוא - ולא מכשירי,
41 לבדו - ולא מילא שלא בזמנה. בסנהדרין
42 וצריך לדחות: בשבת כ"ב. **כסוי שאין רואה**
43 דוחה שבת - לא לבישא מפרשי. **גבולין** -
44 דקיימא לן בקראי השנה (כ"ט.ב.) בשבת
45 במקדש היו תוקעין, אבל לא במדינה.
46 וספקיה דוחה יום טוב - דהניא וסם;
47 מטומטום ואגרוריגוט חייבין, אף על פי
48 שדוא ספק אשה ואינה חיבת. **רביי** -
49 אדם גדול. **תשובה** - על קל וחומר דרבי
50 יוסי. **מילה אינה כלילה** אלא ביזם, דיוסי'
51 כתיב בה (ויקרא י"ב.) **וא אחי מן הגברים** -
52 שהיה רבי חייא אומר שלא היה לו שום
53 תשובה לעולם, והא דרבי יוסי הוא מניניה.
54 הוא אדחרור רבנן: תקיעת שופר בגבולין
55 תוביח - לא חושב כפי רבי, פירכא. דמפרשי
56 לקמיה. **ודלמא דעבר ושחם** - לבראי, דלא
57 ניתנה שבת לדחות קאמר רלא יכסה. אבל
58 לחולה, דניתנה שבת לדחות - שרי. **דומיא דמילא** - על כרחי בחולה קאמר,
59 דומיא דמילא דברשות, ותוביחא הוא לרוב עינא. **ספק יום טוב ספק חול** - כגון
60 שני ימים טובים של ראש השנה, שדאדוק ספק.

1 **הרוצה שיתעשר** - יעסוק בבמה דקה. **אמר רב**
2 **הסדיא**: **מאי דרביב** 'ועשיתיה צאנך' - שמשעושות
3 את בעליהן. **ואמר רבי יוחנן**: **קסא דתירשין** ולא **קסא**
4 **דפושין**. **ותני מילי** - בקלי מתכות, **אבל בקלי תרש**
5 **לית לן בה**; **ובקלי מתכות נמי לא אמרן**, **אלא דלא**
6 **שדי בהו ציבאי**, **אבל שדי בהו ציבאי** - **לית לן בה**;
7 **וכי לא שדי בהו ציבאי נמי לא אמרן**, **אלא דלא ציין**,
8 **אבל ציין** - **לית לן בה**. **ואמר רבי יוחנן**: **מי שהניח לו ציין**,
9 **אביו מעות ורעה אבדון** - **ילבש כלי פשתן**, **וישמש**
10 **בקלי וכוזית**, **וישבור פועלים** **ואל ישב עמקין**, **ילבש**
11 **כלי פשתן** - **בכיתנא רומיאי**, **וישמש בקלי וכוזית**
12 **בוזגיתא חורתא**, **וישבור פועלים** **ואל ישב עמקין** -
13 **בתורי**, **דנפיש פסדיהוה**. **דרש רב עוריא**, **וימנין אמר**
14 **לה משימיה דרבי אמר**, **וימנין אמר לה משימיה דרבי**
15 **אסי**: **מאי דרביב** "טוב איש חנון וימולה יוכלל דבריו
16 במשפט" - **לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה**
17 **שיש לו**, **וילבש ויתקפה כמה שיש לו**, **ויכרך אשתו**
18 **ובגדו יותר ממה שיש לו**; **שהן תלויין בו**, **והוא תלוי**
19 **במי שאמר ויהי העולם**. **דרש רב עינא אפתחא דבי**
20 **ירש גלחא**: **השושט לחולה בשבת** - **חייב לבסות**.
21 **אמר להו רבה**: **אשתומא קאמר**, **לישמטה לאמוריה**
22 **מיהוה דתניא**, **רבי יוסי אומר**: **כיון אין שוחטין**
23 **אותו ביום טוב**, **ואם שחטו** - **אין מכסין את דמו**,
24 **מקל וחומר**: **ומה מילה שודאיה דוחה שבת** -
25 **אין ספקיה דוחה יום טוב**, **כפשי שאין רואה דוחה**
26 **שבת** - **אין דין שאין ספקו דוחה יום טוב**; **אמר**
27 **לו**: **תקיעת שופר בגבולין תוכיה**, **שאין רואה דוחה**
28 **שבת**, **וספקיה דוחה יום טוב**; **השיב רבי אלעזר**
29 **תקפר ברבי תשובה**: **מה למילה** - **שכן אינה נהנית**
30 **בלילי ימים טובים**, **תאמר בכפשי שנתה גלילי ימים**
31 **טובים**; **אמר רבי אבא**: **זה אחד מן הדיברים שאמר**
32 **רבי חייא**: **אין לי עליהם תשובה**, **והשיב רבי אלעזר**
33 **תקפר ברבי תשובה**. **תני מיתה**: **כפשי שאין רואה**
34 **דוחה שבת**; **מאי רואה דכפשי דלא דחי שבת**, **לא**
35 **השושט לחולה בשבת**? - **ודלמא דעבר ושחם** -
36 **דומיא דמילה**, **מה מילה** - **ברשות**, **אף כפשי נמי**
37 **ברשות**. **אמרו לו**: **תקיעת שופר בגבולין תוכיה**,
38 **שאין רואה דוחה שבת** **וספקיה דוחה יום טוב**. **מאי**
39 **ספקיה**? **אילימא ספק חול ספק יום טוב**; **השתא**
40 **רואי יום טוב דחיא**, **ספק יום טוב ספק חול מצינא**?
אלא

חולין. פרק שישי – כיסוי הדם דף פה עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזליץ) קצבה תוספות

1 **אלא ספק איש** – ודחה יום טוב גמור. ורבי יוסי – דלא חשיבא ליה אה פירכא
2 – משום דאדיל לטעמיה. דאמר: אפילו אשה דראית תקעה, ואף על גב דלא
3 מדיחיא, אבל בסמו, דאדילו ידענן בדבמה היא ביום טוב אסור לכותה, כיו –
4 מספק לא מחליצן עליה יום טוב. וסבוכות רשות – ואף על גב דלא מחדיחיא, ולא
5 אמרינן: עבודה עוברת בקדשים, ודבא דמי,

6 **אלא ספק איש ספק אשה**. ורבי יוסי לטעמיה, דאמר:
7 **אשה דראית נמי תקעה**. דתניא: **בני ישראל סומכין**
8 **ולא בנות ישראל סומכות**; רבי יוסי ורבי שמעון
9 **אומרים**: נשים סומכות רשות. אמר רבינא: **ולמאי**
10 **דקאמרי רבנן**, נמי אית ליה פירכא: מה לתקיעת
11 **שופר** – שפן ודאה דוחה שבת פמקדש, תאמר בכיסוי
12 **הליתיה כלל!** הושב רבי אלעזר הקפר רביבי: מה
13 **למילתא**, שפן אינה נוזנת בלילי ימים טובים, בלילי
14 **ימים טובים הוא דלא נהנא**, ושפן לילי נהנא? אלא,
15 **מה למילתא** – שפן אינה נוזנת בלילות בקבימים, תאמר
16 **בכסוי** – שזוגה בלילות בקבימים! אמר רבי אבא: זה
17 **אחד מן הדברים שאמר רבי חייא אין עליהן תשובה**,
18 **והושב רבי אלעזר רבי תשובה**. **משנה השוחט**
19 **ונמצאת מתיבה**, והשוחט לעבודה וזה, והשוחט חולין
20 **בפנים** וקדשים בחוץ, תיה ועוף הנקלים – רבי מאיר
21 **מתיב**, והקמים פוטרם. השוחט ונתגבלה קידו,
22 **תחזור והמקפר** – פטור מלקפות. **גמרא** אמר רבי
23 **חייא בר אבא אמר רבי יוחנן**: ראה רבי דרביו של
24 **רבי מאיר באורו ואת גנו**, ושפןא בלשון חכמים, מאי
25 **ודרבי שמעון בכסוי פאותו ואת גנו**? ושפןא בלשון חכמים, מאי
26 **מקעמי דרבי מאיר פאותו ואת גנו**? אמר רבי הושע
27 **בן לוי**: גבר שחטה שחטה משוחבי חוץ, מה התם
28 **שחטה שאינה ראיה שמה שחטה**, אף הכא גמי
29 **שחטה שאינה ראיה שמה שחטה**. ורבי שמעון,
30 **שחטה שאינה ראיה שמה שחטה**. ורבי שמעון,
31 **לא**

1 **לא אמרינן**: מחלת יום טוב היא. **ולמאי**
2 **דקאמרי רבנן נמי** – דאשה אסורה לתקוע,
3 וטומטום דספק אור דוחה, אית ליה פירכא
4 לתשובה שלחום מה לתקיעת שופר שכן
5 ודאה דוחה שבת במקדש – לפיכך ספקה
6 דוחה יום טוב בנבולין. **תאמר בכסוי** –
7 שאין דואו דוחה שבת כלל. **הא בשא לילי**
8 **נהנא** – בתמיה. **משנה** היה ועוף הנסקל
9 – כגון שרובו ונגמר דגו וחסון, וחכמים
10 פוטרין – דשחטה שאינה ראיה לא שמה
11 שחטה, ואף על גב דבכסוי שפיכה כתביא,
12 אפילו הכי – "אשר יאכל" כתבי ויקרא יז.
13 וטעמיה דרבי מאיר מפרש בגמרא. **גמרא**
14 **ראה רבי דרביו של רבי מאיר באורו ואת**
15 **גנו** – דמטיה שאינה ראיה שמה שחטה
16 לחיוב, ושנאה בלשון חכמים – בדרתן בה
17 (חולין פא.ב). רבי שמעון פוטר דוחכמים
18 מתיב, ובכסוי נתן רבי מאיר מתיב
19 דוחכמים פוטרין, ולקמיה מפרש ואזיל מאי
20 שגא דראה אלו כאן ואלו כאן. מה לחיל
21 שחטה ראיה – כדכתיב (בראשית מג.) כי
22 אתר יאכלו, ושכ הכהן וכה הכהן – בנגיע
23 בתים כתבי. ולפינן מנע גזירה שיה בתורת
24 כתבים, נאמר "שחט הבהן", ותאמר "וא"
25 הבהן", אמר שיבה חולין וקבעו וזה נותן לו
26 שבע – אף ביאה כו. וכבר פירשתי יפה
27 בעירובין (כ"ב"ב מערבין) ובמי
28 שהוציאורו (נא.א). כשחטו חוץ – כתבי
29 (ויקרא יז) ידם שפר.

25 **מאי טעמא? אמר רבי מני בר פמיש**: גבר מ'מבט טבה והכהן', מה לחילן – שחטה ראיה,
26 **אף פאן** – שחטה ראיה. ורבי מאיר גמי ליגמר מ'מבטח'! – דנין שחטה משחטה, ואין דנין
27 **שחטה מטביתה**. מה נפקא מינה? הא תנא דבי רבי שמעוןא: "ושב הכהן" "ויבא הכהן"
28 **זו היא שובה**, זו היא ביאה! – הני מילי – הויא דליפא דרבי ליה, אבל איפא דרבי ליה –
29 **מדרבי ליה לפינן**, ורבי שמעון גמי, ליגמר משחטי חוץ! – דנין חולין מחולין, ואין דנין חולין
30 **מקדשים**. ורבי מאיר: אטו אותו ואת גנו בקדשים מי לא נהגו? – היינו דקאמר רבי חייא:
31 **ראה רבי דרביו של רבי מאיר באורו ואת גנו**, ושפןא בלשון חכמים. מאי טעמא דרבי מאיר
32 **בכסוי דרם**? אמר רבי שמעון פן לקיש: גמי שפיכה שפיכה משחטי חוץ, מה לחילן – שחטה
33 **שאינה ראיה שמה שחטה**, אף פאן – שחטה שאינה ראיה שמה שחטה. – ורבי שמעון:
34 **"אשר יאכל" כתיב** – ורבי מאיר: והוא למעוטי עוף טמא הוא דאיתא. – ורבי שמעון: עוף
35 **טמא מאי טעמא** – הלאו בר אכילה הוא, טרפה גמי – לאו בר אכילה הוא. והיינו דאמר רבי
36 **חייא: ראה רבי דרביו של רבי שמעון בכסוי דרם, ושפןא בלשון חכמים**. אמר רבי אבא:
לא

1 **מה למילה שכן אינה נוזנת בלילות בכימים** – ואם תאמר: כיון שאינה נוזנת מעין קל
2 וחומר, שתלוך ברחיה – נשים תפיכא בתוך הקל וחומר. כמו ביכרז הרגל" אבא
3 קמא (כ.ה.) דבעי למילף שדא קרן ברותו הניק משלם נוק משלם שורגל, ולא פריכין.
4 מה דרן רגל שכן ודיוק מצוי, משום שאין תפיכא מעין קל וחומר, דהיי משתלמתיקו
5 לומר: דוחם סבא בעלמא דהו, אבל שפןא
6 וקולא דכתיבא, כמו שאינה נוזנת בלילות
7 בכימים הדבא – פריכין אף על גב דלא הוי
8 מעין קל וחומר. וכן פריק קמא דוחים (יא)
9 דליף שוחט על מנת לזרוק שלא לשמו פסול
10 מקל וחומר דשוחט על מנת לזרוק חוץ לזמנו.
11 ופריך: מה לרתיף לזמנו שכן בברת!
12 **נשים** – סומכות רשות – היינו באקמי ידא,
13 כדאמר ביאין דרפי" (תנצה טו.ב),
14 אבא בכל כהא – מודה רבי יוסי אמור. ומיית
15 הכא, כי היכי דשרי רבי יוסי לסמוך לנשים
16 באקמי ידא, אף על גב דנראה בעבודה
17 בקדשים – הכי נמי תקיעה, דליכא אלא
18 איסורא דרבנן – שרי רבי יוסי בשמי.
19 **דנין** שחטה משחטה ואין דנין שחטה
20 מטבחה – הקשה הרב רבינו נתן. ורבי
21 תשלמי ארבעה ותוספת (כבא קמא א.א.)
22 מחייבי רבנן שחטה שאינה ראיה, כיון שחט
23 שבת או לעבודה וזה, בטובל על יד אחר,
24 ובשוחט ונמצאת טרפה. והתם היה ליה למילף
25 טבחה מטבחה, ד'דומה' כתבו ושי לומה:
26 הרתם דנין טבחה בעבידה משחטה דעבידה,
27 ואין דנין טבחה דעבידה מטבחה דרתה. וכתב
28 אינטיך למימר דנין שחטה משחטה, אפילו
29 אלא אם נמצאת ראשונה טרפה דהוי שחטה דרתה.
30 אבל אם נמצאת השניה טרפה, שחטה שחטה
31 עבידה – לא היה צריך לטעמא דשחטה
32 משחטה, אי נמי ושי לומה דנין דבר תאמר
33 בסני מדבר תאמר בסני, ולא מיטבוט טבח
34 והכין דנין תאמר בסני, ואף על גב דהוי טבחה
35 מטבחה. ותבא נמי מצוי לשוני הכי, אלא
36 דכלאו הכי בשני שפיר. ואם תאמר, דבריש פרק
37 שני דיבמות (ז.ב) אמרינן דנין "אחים" מ"אחים"
38 ואין דנין "אחים" מ"אחים" אף על גב ד"אחים"
39 דבני יעקב לא נאמר בסני? ושי לומה דביקן
40 דליפנין הכא דשמה שחטה, תו אית לן למימר
41 בכל דוכתי דשמה שחטה. ולכיא למימר
42 דארדרבה, גילף טבחה מטבחה התם דלא שמה
43 שחטה, וכן נאמר בכל דוכתי. ראה דנין דאית
44 למימר: תבא לויכא למימר הכי – אית לן
45 למימר: דנין דבר תאמר בסני מדבר תאמר
46 בסני. אלא אי לאו דליפנין תבא שחטה
47 משחטה – תבא לויפנין ארבעה ותוספת (כבא
48 קמא א.א.) טבחה מטבחה אף על גב דלא
49 נאמר בסני, כדאיתא נמי ביבמות. ואם תאמר:
50 ורבי מאיר, למח ליה למילף משחטי חוץ גילף
51 מגופיה, דאיתו ואת בנו נהגו בקדשים אף על גב
52 דלאו שחטה ראיה היא, דהא הוי מחוסר זמן!
53 ויש לומר: נדיחא ליה למילף משחטי חוץ. משום דנפשה – איכא למדיח, דלא אסר דרמנא אוהו ואת בנו בקדשים אלא כשראשון קדשים ושני חולין, דשחטה ראיה היא. ואין
54 דנין חולין מקדשים – ומכל מקום בקדשים נמי פטר שחטה שאינה ראיה. משום דיעיק קרא דאיתו ואת בנו בחולין כתיב. ותמיה: דפרק "תמיד שחט" (פסחים ט.א.) תנן, רבי
55 שמעון אומר: השוחט פטר במרביתו עשר על החמץ, לשמן. חייב שלא לשמן – פטור. ומפרש בקדשים: משום דהו פסול, ליה שנועל לטעמיה, דאמר שחטה שאינה ראיה לא
56 שמה שחטה. והשתא. התם היה ליה למילף משחטי חוץ דשמה שחטה. והוא קדשים מקדשים ורבי שמעון אשר יאכל כתיב – אבל אלא לא "אשר יאכל", מטבחה לא גמר,
57 משום דלא דמי שפיכה לטבחה, כמו שחטה לעבידה. הקשה הרב רבינו אליעזר ממייץ: אימא דהאי "אשר יאכל" אתא למעוטי אכול שאן אתה יכול להאכלהו לאחרי, כדוריש
58 רבי שמעון מ"כל האוכל אשר יאכל" בפרק "המנחות והנסכים" (מנחות א.ב.) ובפרק "הערו הרוטב" (לקמן כ.ט.א.) ומרבין אפילו שף טמא, כיון דמותר בתרואה ויש לומר: דהתם
59 כתיב "ומכל האוכל", ומרבית כל אוכל, אפילו אסור בתרואה, ותאמר "אשר יאכל" למימר שיהא שחטה שחטה אבא. וכתב אבא כל כתיב "כל אשר יאכל", משמע: ומותר לישאל אבא.
אימא

1 אימא חתני ליה שחטתה אמר - ודאק נטק פן תשעה חי. אבל מאט או כן שמנתה -
2 פשטא דחיי דירך אמו שהיא טרפה. ואף על גב דאמר ביאלו טרפתי' (חולין
3 נהא) הדלד טרפה לא חיי ירך אמר - היינו לפי שהוא דן ואין חיובו תלמי באמו. ואם
4 תאמר: הויה ליקא דעתך דמישום דרבי ליה כרבי מאיר באותו ואת גב. דהתיני ליה
5 שחטתה אמר רב בבכיו הדם סבר לה כרבי

6 שמעון ויש לומר: דבכל מילי סבר לה כרבי
7 מאיר, דאשכחנא ב'רוביה' (בבא קמא ע"א).
8 דסתם לן כרבי מאיר שחטתה ארבעה אומות.
9 פשיטא דאמר רב יהודה וכו' מיתם כן
10 דהבמה בו - והא דלא מיידי
11 מתניתין דה' שחטתה טרפה אותה בו - משום
12 אם סדרה שחטתה טרפה אותה בו - משום
13 דהיה מצי למפריח. כן שמנתה חי יובית
14 סלקא עתך אמאי הויאל אמר רבי שמעון
15 טרפה בתנאה - לא מצי למנקט:
16 שחט שחטתה, והיא אותה וכו'. וסלקא דעתך
17 אמאי, דכיון דפטור הוא - לאו שחטתה היא
18 כלל, ואלא מסותרה מדיי נבלה. דאיכא למומר
19 דלענין שחטתה היא דלא שחטתה, אבל
20 לענין פתח והיא שחטתה. לכך מיידיי איתא, דאף
21 לענין נפשה. שחטתה שחטתה בעורה לאסור
22 בתנאה - לא חזיא שחטתה.
23 אי' והתנין גבן שמעון אמר בו - משנה היא
24 בפרק בתרא דתמורה (לגב). וממתניתין
25 דהבא דפטרתין חולין בעורה מנכס לא מיידי
26 משום דלא נזכר בהו גבן שמעון, אלא 'וחכמים
27 פוטרין', לכך קניי לה אבא ממתניתין
28 ד'רמבד' (בבא קמא ע"א) דפטר רבי שמעון
29 חולין בעורה מארבעה אומות חיה מלימדק
30 דאי לא הויה אדורייתא - היה חיוב כדמכח
31 התם בגמרא (ע"ב). שנת האב בעי לאסובי
32 דאסור בתנאה. והכי קאמר: מכלל דסבר רבי
33 שמעון חולין בעורה אסורים בתנאה
34 אדורייתא. לכך לא מיידי הויה ד'מרבתי' (שם
35 ע"א) דמתחא לא היה מצי למידק אסור האה,
36 אלא אסור אביולה. ואם אמר: ומאי קשה ליה
37 דאף תמנה; וסבר רבי שמעון חולין שחטתה
38 בעורה אדורייתא ויש לומר: שחטתה
39 ברייתא כ'ביאש מקדש' (קדושין נהא) קאמר
40 רבי שמעון דרמבדק שחטתה בעורה -
41 מקודשת, ומכא הויה דמיידי מוקד שחטתה -
42 ואין נראה, דאם כן הויה ליה לאתויי הבא הדיא
43 ברייתא ולאוקמה בטרפה, כדמוקי גהם. ונראה
44 לכתוב ליה: דקדשיי ליה דך מתניתין חוץ.
45 דמיידי, דקניי: וכו' חיה - משמע דהיה וכו'
46 דרבנן, דרבנן יוכיף, ואם כן ברמה בני דרבנן,
47 וקניי וכוף' משום דגרייתן חיה אטו ברמה, דאי
48 אדורייתא - לא הויה אדורייתא. ומאי וכוף'
49 ומשני: וכו' התנין. כלומר, ומטוקן, דמהדיא
50 גופה יש לידקדק שהיא אדורייתא. דאי דרבנן -
51 חיה דהיה גויה לגויה.

52 היינו דגרייתן חיה אטו בהמה - ב'ביאש
53 מקדש' (קדושין נהא) מיידי נמי מדך
54 מתניתין דסבר רבי שמעון חולין בעורה
55 אדורייתא, ואין מאריך שם כדמי כאן. ופרש
56 בקונטרס דרייק מדרותא בשריפה, דאי דרבנן -
57 לא היה טעון שריפה. ואי אפשר לומר כן
58 דבהדיא מדקדקו כאן מכה חיה. ואם תאמר:
59 דהבא שמעון דאסור הוא אדורייתא - דאי
60 חיה דרבנן, והתם מיידי קרא לאסור בהמה חיה
61 ועוקו ויש לומר: דרבי שמעון פליגי אדורייתא ברייתא. ועוד יש לומר: לא פליגי. ונפרש כאן בפירוש הקונטרס דהתם, ואשריפה קאי. אבי אמת בשלמא אדורייתא. בין בהמה
62 ובין חיה תוף - אינו דגרייתן חיה אדורייתא שחטתה גופה לא הויה בשריפה. אלא גויה אטו קדשים שיצאו לחוץ שדם שחטתה. ובהדיא ליכא למטעי
63 חוץ קדשים, ולא חשיבא גויה אדורייתא, כיון דאדרייתא מראה אדורייתא, ובהדיא חיה דרבנן, אמאי חיה בשריפה?

1 לא לכל אמר רבי מאיר - לא לכל הדברים אמר רבי מאיר שמה שחטתה,
2 כדמפרש, תמודי רבי מאיר שאינה מתורתה באבילה. ולכפן מרין: פשטא בן
3 השעה חו - דלאו ירך אמו הוא כולי האי, ולענין שחטתה משתריי אמתה האם.
4 סלקא דעתך אמינא - האי נמי נשתריי שחטתה הטרפה. לא כמשמע לן - דאינה
5 שחטתה ובעי מחטתה. ושחטתה עצמו
6 מתירתה, כדקיימא לן (חולין ע"א) דארבעה
7 סימנין אפשר ביה דרמנא בןן תשעה חי.
8 והא אמר רבי מאיר - בפרק 'בהמה'
9 הקושטה' (שם עמוד א.) בן פקועה - אפילו
10 היא כשרה, טעון שחטתה לא צריבא - הא
11 דרבי אבא. אלא משום דרבי סבר לה כרבי
12 מאיר באותו ואת בני דלאמא לעיל, וסבר
13 לה כרבנן - בןן פקועה, ולא דשמעינן ליה
14 דפליגי. מזה דהימאי כיון דבן השעה הוא,
15 ושחטתה עצמו מתירתה אפילו לרבי שמעון,
16 כדקיימא לן בפרק 'בהמה גורשה' (שם)
17 ארבעה סימנין אפשר ביה דרמנא, הלכך
18 לאו ירך אמו הוא לאיתסור משום טרפות
19 דהיה. ואינא: לרבי דסבר ליה כרבי מאיר,
20 חתניי גבן שחטתה אמו, ולא לביעי למשחטתה
21 דהא שחטתה היא. קא משמע לן. את
22 השפחה - בגון נחתכו גזיליה. טרפות דהיכר.
23 ונמצאת טרפה - בגון בניי. מותר בהנאה
24 דשחטתה שאינה ראויה לאו שמה
25 שחטתה, ולא קרינא ביה חולין שנשחטו
26 בעורה. דוחיה כתיב ביה (דברים יב): 'כי
27 ירדוק... וכו' - בירחוק מקום אהוב
28 בו' (קדושין נגה). וסבר רבי שמעון חולין
29 שנשחטו בעורה אדורייתא - דאמר רב
30 דברשיקן, דקבעי שחטתה אריה. דאי רבנן,
31 ותעמא דאסוריי משום דמאן דחיי דנשחטו
32 בפנים סבר קדשים גינהו, דחיי דקאבלי ליה
33 בחוץ, ואחיי למשריי אבילת קדשים בחוץ -
34 מה לי ראויה ומה לי אנה ראויה? דא חיי
35 לאתניי מקדשים פסולים אין והתנין -
36 בנחתא. וכו' חיה - אף על גב דבלי עלמא
37 דיע ועל לקדשים גינהו. היינו דגרייתן חיה
38 אמו בהמה - אטו סיפא כתיב האי לינשא,
39 דהא דאי המתכא אדירתיי בהמה בקדשים
40 איתריב חיה. והכי קאמר: אפילו לא תביב,
41 דבין הוא דגורו. ואינא - תולעת חובתה,
42 פשחן, טייש בלעו. על בויבית דמאי - מי
43 המהרה שחטתה, שחטתה על דורס רמא - ריח
44 התולעת וכו', שחטתה הוא לרם עמו, והיכי
45 עבדי חיי - ולא מנכס ליה. וצריך דרם -
46 כגון זה. היכי לבסות - ולא עישה ממנו
47 צריכי. וצריב הוא עוקשה - ודאי פטור מן
48 הכסות. וכו' - חתוק. עוקו - עוקד
49 סימנים. צא טרוף - עשדו תחלה טרפה
50 ואחר כך שחטתה. דהתידי שחטתה שאינה
51 ראויה, צא טרוף אמר ליה - רבי אבאי
52 חייא. וזו היא שחטתה - וצריך כסוי. אמר
53 צויתוך - מכלל שנעשה בעל פה הלכות
54 שחטתה, שדרי בתורה לא מצינו שצוהו.
לא

1 לא לכל אמר רבי מאיר - לא לכל הדברים אמר רבי מאיר שמה שחטתה,
2 כדמפרש, תמודי רבי מאיר שאינה מתורתה באבילה. ולכפן מרין: פשטא בן
3 השעה חו - דלאו ירך אמו הוא כולי האי, ולענין שחטתה משתריי אמתה האם.
4 סלקא דעתך אמינא - האי נמי נשתריי שחטתה הטרפה. לא כמשמע לן - דאינה
5 שחטתה ובעי מחטתה. ושחטתה עצמו
6 מתירתה, כדקיימא לן (חולין ע"א) דארבעה
7 סימנין אפשר ביה דרמנא בןן תשעה חי.
8 והא אמר רבי מאיר - בפרק 'בהמה'
9 הקושטה' (שם עמוד א.) בן פקועה - אפילו
10 היא כשרה, טעון שחטתה לא צריבא - הא
11 דרבי אבא. אלא משום דרבי סבר לה כרבי
12 מאיר באותו ואת בני דלאמא לעיל, וסבר
13 לה כרבנן - בןן פקועה, ולא דשמעינן ליה
14 דפליגי. מזה דהימאי כיון דבן השעה הוא,
15 ושחטתה עצמו מתירתה אפילו לרבי שמעון,
16 כדקיימא לן בפרק 'בהמה גורשה' (שם)
17 ארבעה סימנין אפשר ביה דרמנא, הלכך
18 לאו ירך אמו הוא לאיתסור משום טרפות
19 דהיה. ואינא: לרבי דסבר ליה כרבי מאיר,
20 חתניי גבן שחטתה אמו, ולא לביעי למשחטתה
21 דהא שחטתה היא. קא משמע לן. את
22 השפחה - בגון נחתכו גזיליה. טרפות דהיכר.
23 ונמצאת טרפה - בגון בניי. מותר בהנאה
24 דשחטתה שאינה ראויה לאו שמה
25 שחטתה, ולא קרינא ביה חולין שנשחטו
26 בעורה. דוחיה כתיב ביה (דברים יב): 'כי
27 ירדוק... וכו' - בירחוק מקום אהוב
28 בו' (קדושין נגה). וסבר רבי שמעון חולין
29 שנשחטו בעורה אדורייתא - דאמר רב
30 דברשיקן, דקבעי שחטתה אריה. דאי רבנן,
31 ותעמא דאסוריי משום דמאן דחיי דנשחטו
32 בפנים סבר קדשים גינהו, דחיי דקאבלי ליה
33 בחוץ, ואחיי למשריי אבילת קדשים בחוץ -
34 מה לי ראויה ומה לי אנה ראויה? דא חיי
35 לאתניי מקדשים פסולים אין והתנין -
36 בנחתא. וכו' חיה - אף על גב דבלי עלמא
37 דיע ועל לקדשים גינהו. היינו דגרייתן חיה
38 אמו בהמה - אטו סיפא כתיב האי לינשא,
39 דהא דאי המתכא אדירתיי בהמה בקדשים
40 איתריב חיה. והכי קאמר: אפילו לא תביב,
41 דבין הוא דגורו. ואינא - תולעת חובתה,
42 פשחן, טייש בלעו. על בויבית דמאי - מי
43 המהרה שחטתה, שחטתה על דורס רמא - ריח
44 התולעת וכו', שחטתה הוא לרם עמו, והיכי
45 עבדי חיי - ולא מנכס ליה. וצריך דרם -
46 כגון זה. היכי לבסות - ולא עישה ממנו
47 צריכי. וצריב הוא עוקשה - ודאי פטור מן
48 הכסות. וכו' - חתוק. עוקו - עוקד
49 סימנים. צא טרוף - עשדו תחלה טרפה
50 ואחר כך שחטתה. דהתידי שחטתה שאינה
51 ראויה, צא טרוף אמר ליה - רבי אבאי
52 חייא. וזו היא שחטתה - וצריך כסוי. אמר
53 צויתוך - מכלל שנעשה בעל פה הלכות
54 שחטתה, שדרי בתורה לא מצינו שצוהו.
לא

55 "צא נחור" אמר ליה. למאן דאמר: "צא טרוף", מאי טעמא לא אמר: "צא נחור"? וכו' תימא,
56 קסבר: אין שחטתה לעוף מן התורה, ונחתתה זו היא שחטתה; והתניא, רבי אומר: "כאשר צויתך"
57 מ'למד שנעשה משה על היתום ועל הקנה, ועל רוב אהר בעוף ועל רוב שנים בהמה! -
58 פלגא

חלוץ. פרק שישי - כיסוי הדם דף פו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קצצט רש"י

לא מיבעיא קאמר - רב דמי מודה הוא בנדרה דלא בעי כסוי. אלא הכי אמר רב דמי, ורבא כסוי טריגא, וכל כסוי ב"צ נחור". אימא וזו היא שחיפתו - קא משמע לך: "צא נחור". רבי לעזמה, דאמר: שי שחיטה לעוף, מיכאשר צויתך. וכו' נפל אינאיב בבינתה - דרבי חיאיא. בני הנולד - לא אנשי כנסת הגדולה קאמר, אלא בתוך דורות אחרונים קאמר. שהתחילו

ללקות בני ארץ ישראל בינים ופשתנם מפני שתקלקלו דורות, ומשעלו מבני בבל לכאן שהיו חסידים, פסקו כיון הוועות. ונתנו חכמים עניניה ברבי חיאיא ובגני - שבוכותם באתה טובה זאת. רבי חיאיא ובניו מבבל עלו, כדאמרין בשליחי פרק קמא דסוכה (ב.כ.א.) ויקים מדרש ורעמים ורעות - מפרש בברכות ב"הוראד" (מ.ט.א.) בדולן לקללה ויעות - דאריב מודיענה, רותם - ועמא, אשטרובלי. חרבי יהודה - דאמר: וכותא דהצוקי לאתריה מוני ולא ליהדותו בני רבא. ועמא. תנינא בני - הוא רבי עינאי בן רוסא. ובמינו חיל קול זה ויבא. דל' ב'ק חרובין מותפרנס בעער ובגרעם מלשנה ואחרים רואין אותן - דאמרין כיון מיתנין (חולץ ב.כ.א.) דשחטתן שברו - אנתון אחרים חיביב לבסות, כדנתן לקמן (חולץ פ.א.) שחט ולא כסה, וראיתו ראי, חייב חכסות פבור מלכסות - וטעמא מפרש בגמרא, דרבי מאיר חשיב לה כנבלה מגדולה. וחכמים אסורין - שמאי יפה שחטו, והואי לא שחט ספק מעליהתא. שאיני סופג - דהתראת ספק הוא. גמרא מאי שנא רישא דלא פליגי - וליחביבו לבסות ספקינן סיפא אמרי שברא הוא ולא מבכתיב לה. הוראד אנתון שחטין בנו אחריו, אין מבין שמשום אנתון ואת בנו הוא, אלא אמרו: אינו עריך לכושר, איני נמי - לחיביבו לרואיה לבסות ספקינן, ואפילו הכי לא אתי למכיל מניה, דאמר רב כסוי זה אינו אלא כדי לנקר חצריו הכי שרטיני, שהם באשפתא אמאי אינא ישימו - שחט באשפתא, ויהי יודעין שהשחט לאו לנקר הוא, אם בא לימלך - לבית דין, הוראד שחטו והדם מנולה, ואמר: כלום אני חיב לבסות? ואנו אומרים לה כסה - אמר כלבו שהיא שחטה, ואתי למכיל סיפא נמי בא לימלך - מה אני לשחוט אחרים את אשפתא? אומרים לה אסור - לא הוא כסוי שהיא שחטה? אלא אבנן - לא לא להכי שבר, וברישא נמי פליגי. לחיבורא - מילתא, דסביקא איתנין לחיבורא, חייבי - והאכלה ליה, אמאי רבי אריא רוב פגילי מיעוט - מעשים מקולקלין ורובן מתוקנין, הוה פשיטא לן דנבלה היא רבי מאיר, דהא שמענין לה דהייש מעיעטא, וסמוך מעיעטא לחוקה, שבחמא ביה בחוקת איסור אבר מן החי היתה עומדת, ולא נודע לך שנשחטה. ואיתרע ליה רובא - חקן מעשים, חקן - כיון אינו גונא. שרדשו של תיעוק לפנה - ידיו באשפתא שרעיים מצויים שם, וטימא את הדיעה, שאנו רואין שגנבה בה. ואיתרע

רב הונא גרייה דרב ויחשע לרב פפא: מאי אריא רוב? אפילו מיעוט נמי! דהא רבי מאיר תיש למויעוטא: סמוך מועוטא לחוקה, ואתרע ליה רובא? נתנן: תיעוק שנגנא צעד העיקר בקנע קרדו - רבי מאיר מטהר, וחקמים מטמאין, מפני שרדשו של תיעוק לפנה; ואמרין: מאי מטמא דרבי מאיר - רוב תיעוקות מטמאין, ומיעוט אין מטמאין, ועיקר זה בחוקת טהרה עומדת,

סיפא נמי כיון דאמרי רבנן אסור לשחוט אחרים אמרי שחיטה אחרים עליהא היא - תמה: דמשום גזירה דלמא אתי למכיל נבלה, יש לי להחריז לאו דאנתו ואתו בנו מספקי מה לי לאו דאנתו ואתו בנו ומה לי לאו דנבלה ולא ומי לרישא דפרטרין לבסות מספק, דשב ואל תעשה בעלמא ודא, ודלמא אתי למכיל ליה לומר: דאו לאו מעשים מקולקלים - לא הוו פטרסם מלבכות משום גזירה דלמא אתי למכיל, אלא שלא נהניו להשעין כסוי אמרין דפשו, משום דלמא אתי למכיל. ובין דרוב מעשים מקולקלין - יש לנו להחריז נמי לשחוט אחרים, דלמא אתי למכיל.

מאי מטמא לא אמר: "צא טרפה"? וכו' תימא, קסברי: שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה; והא אמר רבי חיאיא בר אבא אמר רבי יוחנן: ראה רבי דבריו ולא רבי ישמעון בכפיו הדם, ויגאון בלשון חכמים: לא מיבעיא קאמר, לא מיבעיא "צא טרפה", וליחשיבה שאינה ראויה לה שמה שחיטה, אבל "צא נחור" - אימא: אין שחיטה לעוף מן התורה, וגזירתו זו היא שחיטתו, וליבעי פסוי, קא משמע לך: "פאשר צויתך". וכו' נפל ליה אינאיב בבינתיה? והאמר רבין בר אבא, ואמרי לה אבא רבי אבון בר שאבא: משעלו בני הנולד פסקו היקין והועות והרעות והרעמים, ולא תהמיין ייבם ולא לקח פשתנב, ונתנו חכמים עניניה ברבי חיאיא ובניו! - כי מניחא וכותיהו - אעלקמא, אדריהו - לא. קדרב יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: בגל יום קול פת ויצאת ואומרת: דל העולם כולו - יהוון מביבא תנינא בני, ונתניא בני - דל לו קבך חרובין מערב שבת לערב שבת. מלשנה תרש שחיטה וקבן ששחטו ואחרים רואין אותם - חייב לבסות; בינן לבין עעקין - פבור מלכסות. וכן לענין אותו ואת בנו, ששחטו ואחרים רואין אותן - אסור לשחוט אחריהם; בינן לבין עעקין - רבי מאיר מתיר לשחוט אחריהם, וחקמים אסורין. וזורים שאם שחטו - שאינו כופין את הארבעים. גמרא ורבנן, מאי שנא רישא דלא פליגי, וכאי שנא סיפא דפליגי? - רישא, אי אמרין תיבין לבסות - אמרי: שחיטה מעלייתא היא, ואתי למכיל משחיטתיה. סיפא נמי, פינן דקאמרי רבנן: אסור לשחוט אחריהם - אמרי: שחיטה מעלייתא היא, ואתי למכיל משחיטתיה! - סיפא אמרי: שברא דלא קא מיבעיא ליה. - רישא נמי, אמרי: לנקר חצירו הוא צורדו! - שחט פאשפת, מאי אינא למימר? פא לימלך, מאי אינא למימר? - וליטעמיה, סיפא נמי, פא לימלך, מאי אינא למימר? אלא: רבנן אפוקיה מילתא פליגי, ונמי ליה לרבי מאיר עד דמסיק לה למילתא, ויהד פליגי עילויה. בשקמא רבנן - להוסיף; אלא רבי מאיר, מאי מטמא? אמר רבי עקב אמר רבי יוחנן: מהיב היה רבי מאיר על שחיטתו משום נבלה. מאי מטמא? אמר רבי אמי: הואיל ורוב מעשיהו מקולקלים. אמר ליה רב פפא לרב הונא גרייה דרב ויחשע, ואמרי לה

רוב תיעוקות מטמאין - מפרש בקונטרס: מטמאין באשפתא. אבל גביה דהאי נגנע, שהיה העיסה בידו, ורבינו נתן מפרש דרוב תיעוקות מטמאין בעיסה, ודמיח פירושא שבכולם ומשקין, כדאמרין בעבודה זרה בפרק "רבי ישעיהו" (ט.ב.א.) שאי הוה מטמא על פי חבית, וכן איתא בירושלמי בהדיא: מפני שרדשו של תיעוקות לטפח פניה. אבל תיעוק - דהאי נגמא, דסתם תיעוק דהאי נגמא. דאמרין בחיטוסא (דטהרות פ"א) שסתם תיעוק נטמא. מפני שגביש נדות ממשותפתות אותם. ורבי מאיר דמטרי - משום דאית לן למתלי בארם טהור שבת לשם, ונלמ מן הוונא ונתן לו כדי שלא יטמא כהעיסה, וכי אית גונא אבר מבכסת טהרות פריק ליש"י (משנה ג') לעיל מן מאיר דהבא תיעוק שבנמצא בעד תה בקבורתו וישעניס בידה, אף על פי שאין הוושעניס אלא ממקום חסאקה על טהור, שאני אמר: אדם טהור נתן לו. אמר פי סתם תיעוק נטמא - היינו מנגע נדה, והחם טהור מנמאת מת קאמר, אי נגמי מידי בתיעוק שהוא טהור ודמיח ושהתחזק אמו מלובק, כדבתיא בחיטוסא שם. תיעוק שהתחזק אמו, ובאה ומצאתו כמו שהיא - (תעם) שחט שבנמצא בעד קופה של בנק, ואב בעת של משקין - רבי מאיר מטהר, וחקמים מטמאין, שדרך תיעוק לטפח. אמר רבי יסי: אם כרכל לפשוטו ודו יליקח - טמא, ואם לאו טהור. ולא נקט בארם בעד בידו אלא לרבותא דרבי מאיר, דאפילו היה חולץ בארם טהור. סמוך

חולית. פרק שישי - כיסוי הדם דף פו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספתה

1 מיטעט לחוקה. וואסער ליה רובא - וביבמות בפרק בורא (ק.טא.) משמע עזר
2 ליה פלגא פולגא. ותעם דספק טומאה לטור, ואף על פי שבטומאה נמי איבא
3 איסור אם היה תרומה, מפרש רבינו חיים: משום היתוך דהו רבי שאין בו דעת לשאל -
4 גימתינן מוסה לטור אפילו ברשות הידדו, ואף על גב דליבא חוקה. כן הוא, דבי סמיכין
5 מיטעט לחוקה - דין פלגא ופלגא. ואם תאמר:
6 אמאי קאמר רבי יוחנן בפרק "עשרה חסדן" (קדושין 6א) דלרבנן עשו חיוב טב כמו שיש בו
7 דעת לישאלו והא לרבנן בלא הכי אתי שפיר
8 ודגשמו, דלא חישי לביטולא. ורובא וזוקה -
9 רובא ערף וש' לומר: הרוב היתוקות מנספחין לא
10 דהו רוב גמור, ומשום נדראה כאילו הוא רוב -
11 שעארוהו כמו שיש בו דעת לישאל. ולחכיב קאמר
12 רבי יוחנן דלא חזי שורפין עליו תרומה קדושה, ואי
13 היה רוב גמור, אמאי אין שורפין כמו בביתו
14 דפרקי "כל הידי" (נדה ח"א) דאמר רבי יוחנן:
15 במשלעיה דרביס ליה לבוכים אתר הדור ועכאם
16 כודאי לשרוף עליו כו'. והתם נמי קאמר אי
17 למעשה דין הדינק, הא אמר רבי יוחנן חדא
18 זמנא דאין שורפין עליו תרומה וקדשים היינו
19 טעמא. והתם היה רוב גמור, ואם תאמר, מלמ
20 ליה לממר: לרבי נאדי סמוך מיטעט לחוקה:
21 כלא חוקה נמי אתי לטור, כיון דחשיב למיטעט
22 - אם כן היה שפיר, כיון דהו רוב גמור, דלא
23 בו דעת לישאלו וליבא לממר: אף על גב דהו
24 ספק, מכל מקום לא גימתינן מוסה לטור! אלא
25 פלגא ופלגא. ודנה דמוסה לא נילף, נילף
26 מרוב דרין דרשי (שנה גמא.) "אשר יכל בכל
27 טמא" - דהאי טמא, הא ספק יאכל, ומוקי לה
28 באין בו דעת לישאלו ליה לומר: דבלא חוקה נמי
29 טורח, ולא נתקן סמוך מיטעט לחוקה, אלא לומר
30 דחוקה לא היא בחיי רובא, דאי היית ברך
31 רובא - דהי מיטעט דמיטעט, ולמאי דרין
32 לעיל בפרק קמא (יא.א.) לרבי מאיר לדי חייש
33 למיעטא אלא מדרבנן להחמיו - אתי שפיר
34 דבלא חוקה לא היה חייש למיעטא לטור, אבל
35 עם חוקה - חייש למיעטא מן התורה, לכך
36 מטרה.

(יאמרו) ספק איסור להדיר - ואם תאמר:

37 בפרק "אין מנעדין" (עבודה זרה
38 ד.ל.) אסר רבי מאיר בבית בתי אנייקי,
39 ומפרש טעמא נאמרי: מפני שרוב עגלים
40 שבאותה עיר נשתטחו לעבודה זרה. ופרקי: מאי
41 איירא רובא אפילו מיטעט נמי, דהא רבי מאיר
42 חייש למיעטא! ואי קושיא: אם אין רוב
43 נשתטחו, אם כן מיטעט נשתטחו - כשעטא
44 דמיטעטא, דאיבא לבניה חוקה התי, דמסעי
45 לרובו ומיהו, אפילו למיפרך: מאי איירא רוב?
46 איבא פלגא ופלגא נמי.

1 **לחלק** דמזמ נפקא - ואף על גב דבפרק "אותו ואת בני" (חולין ע"ט.) מספקא ליה לרבי יהודה אי חוששין לזעזע האב או לא, האב דאינטיקין לחלק - דהיינו משום דשטאן אן
2 חוששין, **לכא** רוב למישוי - פריש בקוטרסו, וכן רבנו גונאלי: אם לא תברכו "בראך פרי הגפן", אבל על ידי "ברכת בראך פרי הגפן" שרי למישוי קודם ברכת תמוז. והשתא מייח
3 שפיר, דבי הכי ר"ח לן ונבריך" הוי גמור וצריך לברך אן רוצה לשחות - הכי נמי כסוי הוי גמור, וצריך לברך על השחיטה. וכן בישריבי פסחים" (ק.א.) מייחתי אבא מתוך עובדא נאמן
4 דנצריך אבסא אבסא ונאבסא וברכתא. וכן בפרק "לחלק בשר" (חולין ק"ב.) אמרין דשמש מברך על כל פרסה ופרסה - אן נראה דרריך לברך בכל כמעט ברכת תמוז, אלא ברכת
5 "המוציא" דהו צריך לברך. והא דאמר ליה רב ייבא: אסור לך למישוי, אף על פי שלא היה יודע אם הוציא לברך "בראך פרי הגפן" לחלה, מכל מקום היה מורה שלא יטע
6 ושחו ילדא ברכתא. אלא דאמר כי "עריבי פסחים" ויבטלא תניחו וכן או חולה, כשתן ויצאין טענין ברכתא למיפרך, וכשתן חורחין טענין ברכתא למתלה - התם דעה טובה אף משמע לך,
7 דמאן ישחיה דרבי עד שיה רעביס, טובל לא יוכל לברך ברוחן על אותה סעודה. כדאמר בברכות (א.ב.) וכן משמע דלא היה אלא עצה טובה, אלא עריכין לברך ברכת
8 השחיטה כשיצאו, אם כן כשחיו - כשעטא דטענין ברכתא למתלה. אלא תאמר, אבאמרינן בפרק "ביצד מברכין" (שב.סא.) ורבי רובי וירא אבול, כליקו תבא מקמייהו, אייתו לקמייהו
9 כן רבא אבלי, אמר: אבא תאבא דרשי ולזאת קא מטיב, רבי וירא לא אבלי. וחסחא. אמאי לא אבלי? כיון דלא בעי ברכתא מהון, אלא ברכתא שבחלתה וש' לומר: דבאותו מאכל היה
10 מעורב בו חליש, והיה קשה לו לישול את ידיו ולברך ברכת "המוציא". והא דתניא בתוספתא דברכות (פרק ד.) בעל הבית שהיה אוכל, קרא תבירו לדיבני עמו - אין צריך לברך
11 למפרע, חליש - וירא לברך למפרע, והשתא וזוהי ברכתא למתלה - לא לאורח שהפליג קאמר דרריך לברך למפרע. ברמישני אבא, ברמישני אבא, ברמישני אבא, ברמישני אבא, ברמישני אבא
12 עמו רחוק, ויזעו וידעו מתי יחזור. לכך צריך לברך למפרע קודם שיצא, שמא ישחה עד שיאור רעב. וכן משמע בפרק שליש' (ביומא ל"א.) דאמר: דברע עבדו חליש - צריך נטילה
13 ידים. כשעטא: אבל ברכת מהון לא צריך, אלא נטילה רומציא, מייחרי כשיצא לא ידע שיפליג, ולכן הלכה באותה ברייתא, אלא כרב חסדא. ודניא בחותיב' בעריבי פסחים" (פסחים
14 ק.א.) דברבריס' השעניס ברכה לאחריהן במגוקמן אן צריך לברך אפילו ברכתא למתלה, דלקבעיה קמא הדר. ודך ברייתא אתאי כרבי יהודה, דמציך שיעודו שם וכן או חולה.

1 **אמרי** ויתרע ליה רובא - אלמא אמרינן הכי, האב נמי, למא ליה רוב? כרבי: **אם**
2 **אמרו** ספק טומאה לטור - על ידי חוקה ומיעוט. **יאמרו** ספק איסור להתייר -
3 הלכה, אי לאו דרוב מעשיהם מקולקלין, דאיבא רובא וחוקה - לא היה מתיר
4 לשחות אחריהם, דרבי מאיר חייש למיעטא, ושמא יתפ שחטו. וכן **מינייהו**
5 **דאחרייהו** - איוז חזי דהתראות אביריהו, איוז חזי דהתראות אביריהו,
6 דשמיכין עליה. דנימא הדר ביה מקמייתא?
7 **ואתי** לאמרייהו - שמא לא תהא ברור
8 השמעה לאתום שבפניס לחשיב לשואל,
9 ואם יחיתם עם ידיהם אומרים אותה. לא
10 שבקתון דאישייליה - לא הייתי יודע
11 שהיתה שאלה זו פנינים בעודי אצל רבי
12 אבא. הייתי שואל, **תא** שבט - השלח רבי
13 אלעזר: הווי יודעים שחורה רבי כרבי מאיר.
14 והתראה לא חש להודיעם. **משנה** שהם
15 מאה חות' ביה - מפרש שמייתו בביריתא
16 בגמרא. **גמרא** כל משפטת חתי - הכל
17 משמע. בין מרובה - חיות הרבה. בין
18 מוקטנת - אחת. חיה או עוף - הפסוק זה
19 מזה, להשקינן כסוי לכל אחד ואחד. מיבכי
20 ליה לחלק - דאי לא "אי", ודאי אמנא:
21 אין צריך כסוי אלא אם כן שחט שניהו.
22 לענין ברכה - על השחיטה, אין צריך
23 לברך לאחר כסוי. **קא**ם עלייהו - משמש
24 כסוי היה. הב ליבירך - מזוג כוס
25 לברכת המזון. וחזרו ונמלכו ואמרו: מזוג
26 לשחות. כיון דאמר לה ליבירך - גליא
27 בדעתיה דגמור שערותא, ואסור לשחות
28 עד שיברך לפניו, שאין מצטרפת לטעדה
29 ארשתה. כיון דאיבטל לבסוף - הפסקה
30 היא משלשטו, וכי הדר שחט - אדידיב היה
31 בברכה. מישחא

מירובה וכו' מועט; מפאן אמרו: שחט מאה חיות במקום אחד - כפסוי אחד לכובין, מאה

עופות במקום אחד - כפסוי אחד לכובין, היה ועוף במקום אחד - כפסוי אחד לכובין. רבי יהודה
אומר: שחט תיה - וכפסה, ואחר כך ישחוט את העוף, שאמרי: "תיה או עוף". אמרו לו:
הרי הוא אומר "כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא" - מאי קא מהדרי ליה? - הכי קאמר ליה
רבנן: "האי "אוי" - מיבכי ליה לחלק. ורבי יהודה, לחלק - מ"דמו" נפקא. ורבנן, "דמו" -
מטבא משמע, וכתבו: "כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא". אמר רבי חנינא: מורה היה רבי
יהודה לענין ברכה, שאינו מברך אלא ברכה אחת. אמר ליה רבינא לרב אחא בריה דרבא,
ואמרי: ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: מאי שנא מהלמדי דרב? דרב ברוגא ורב חננאל
תלמידי דרב הווי רביהו בקעודתא, קאי עלייהו רב ייבא סבא. אמרו ליה: הב ליבירך! הדרו
אמרו ליה: הב לישחטי! אמר ליה רב ייבא סבא, הכי אמר רב: כיון דאמר "הב ליבירך"
- אויתוס ליה למשחי תמרך; הכא נמי, כיון דאיבטל ליה לחפסי - אויתיב ליה לברכה! -
הכי

1 משתא וברוכי בהרדי לא אפשר – הלכך, כי אמר "הב לברכיך" – נתנו דעתם
2 לפסוק משלתות. אבל זה, אף על פי שיועד שיכסה דם ראשון – לא הסיד דעתו מן
3 השחיטה, וכל שעתא ומן שחיטה הוא, לא אפילו בשעת כיסוי אפשר שדחשו בהדא
4 ידיה ומכסי בהדיא ידויה. **גמרא** ואומר ר' לבינ – בפרשטא כסוי הוא. כמה
5 ששפך – בידו, שלא יכסנו ברעל – גורסין.

6 ליתן לו – מפני שהפסידו שכוה, ולקמן בעי:
7 שכוה כמות מנשה או שכוה ברכיה. ברכיה
8 המזון – ארבע ברכות הן, ואיכא ארבעים
9 וזוהביה. ואי בתר מנשה אולת בו חדא מנשה
10 הדא. ה' צבאות שמו – אלמא חדא הוא
11 דבראיהו. נקוט ל' ויזנא – כתיב תלי זמן. כי
12 חזא כני – רוב מברך, כוהדה היה ורצה
13 לטעוד. אמרו ליה – כי בניתיה הווא מינא
14 שקבעת לו זמן קאי אבאב. אמר – רבי על
15 עצמו מקרא הוה. ויתנו בברותי ירוש –
16 סבעותיה ומכתי מרה. לכפסו – אשתובה
17 דלאו אידוהו, אלא מין אחא הבא לבשרו
18 על הראשון שעלה לגג מות. ארבעים וזוהבי
19 – שכוה ארבע ברכות שענה אחריהו אמן.
20 לאותה משפחה – רוב מנשי. דאמר רי –
21 ביאלו מנשיות (בבא מציעא לא.א.) השביע
22 – אפילו מאה פתמינא משמע, רחשביס'
23 – מפקינן לדרשא ערעמי. דהבא נמי, וכסיה' –
24 טובא משמעו כתיב מיעוטא – אי הוה כתיב
25 'וכסיה' הוה משמעו שדא נכסה כל שעה.
26 ואפילו מאה זמינן. אבל 'וכסיה' מיעוטא
27 הוה, אלא וזוהו ל'א. פטור לכפכות – דדא
28 מבוסה ועומד הוה. הא איתיה ליה – מבוסה
29 דדא איתיה ונתגלה פטור מלכותו ואי ריחוי
30 – אין כפכות דחוי אצל מנשה. וכן אמרין
31 דחוי – בפסול חדא דאמרין. חייב
32 לכבות – אף על גב דלא חזר ונתגלה.
33 משנה נהרבי בין – שהוא ארום, ואין
34 מראה הוה ניכר בו. רואין אותו – וכן באלין
35 הוא מימי. ואם היה מראית דם ניכר במים
36 כשעור הוה – חייב לכבות. נהרבי כרס
37 בהנמה – דלאו בר כסוי הוה, ורובו דם
38 בתמה.

1 **משתא** וברוכי בהדי הדדי לא אפשר – מכאן היה אומר הדב רבינו על טוב, שאם
2 עמד מאבילתו ותחלל, בשחור ובא לאלו – עריך לברך ברבית המון
3 ולטול ידיו ולברך 'המוציא', משום דמיכל וגלמי בהדי הדדי לא אפשר. ואין נראה,
4 דלא דמי כלל. משום דהבא 'הב וברך' דין גבר, ודחי הפסק. וכן כסוי, אי לאו
5 דאפשר בהדי הדדי. אבל הפלל לא דמי גמיר
6 לסעודה, דאטו אם בריך בשעודה על הירעם
7 או אפילו 'ברא פרי הגפן', ויטריך לטול ידיו
8 ולברך 'המוציא', משום דמיכל וברוכי בהדי
9 הדדי וזוהי אפשה' ומוציא אמרין בערבי
10 פסחים' (פסחים קכא) דאם גרתיזו מקעת
11 בחינים ועקרו רגליהן לילך לבית הבנסה,
12 כשהם תורין – אין טענין ברבך לא למעמד
13 ולא לבתחלה, אף על פי שתחללו בתינים.
14 **ומכסי** בהדי הדדי – ש' שהלמקס, אם סח כן
15 שחיטה לשחיטה אם עריך לחזור ולברך. כמו
16 גבי הפליין, דאם סח פני הפליין לחפליין, ומגבר
17 שתיים לרשי' – 'לדחשי' על של יד, רעל
18 מנשה' על של ראש, ולדברי רבינו עם מחבר
19 של ראש שתיים. ואם שנתא אין עריך לחזור
20 ולברך. כמו באמצע שחיטה, שיכול לדבר ואין
21 עריך לחזור ולברך 'המוציא' ומתא, אם אומר
22 מעינין שחיטה, כמו 'גביא עוף לשחיט' או
23 'הסכך' – ששיטא דאין עריך לחזור ולברך. כמו
24 (ברכות מא.) 'טול ברוך' – גביל לותר'. ואם
25 עריך לחזור ולברך כמו בפחליין, או אומר לדבר
26 בין שחיטה לשחיטה, כמו בתפליין כדאמר
27 ב'תקומין רבי' (מנחות לא.) 'ועבדתי היא ביזו
28 וחזור עליה מערבי המלממה. ואין ראה
29 מותפליין, דהתם היא מנחה וזאת ואין לו
30 להפסיק, כדאם שחודשה. אי בעי שחתי אי בעי
31 שבכי ליה. ומכל מקום, נראה דאיסורא הוא
32 להביא עצמו ליד לחזור ולברך, כדומכת בפרק
33 'אלו נאמרין' (סוטה מא.א.) דתנו: ספר
34 תורה וקרא בו 'אחרי מותי ריך בשעור',
35 ובעשור שחודשה הפקדיים קורא על פה. ופרקי
36 בגמרא: יתיית ספר תורה ועיקרי בידת ומעשי ידו
37 לקשט משום ברכה שאננה צריכה. ורשאי, היכא
38 דעריך לחזור ולברך. כגון שחודשה דעו
39 מלשוחט – שערין לכבות קודם מה שכוה
40 שחט. דהא אשכחו דרבי יהודה שמערין לכבות
41 בין חיה לטוף, אף על פי שאין עריך לחזור
42 ולברך. ו**חייבו** רבן גמליאל ליתן עשרה
43 וחובים – ולא היה יכול לטעוד עצמו כמה
44 שדחה נתון לו עד חיה לטעוד. דאם מנחה
45 אחרת היא, ומנחה ראשונה הלכה לה, ודמי
46 מנחה לא ויכל לתקו. ומתא, לא ידענין השתא
47 לחייב עשרה וחובים, כדבבא דלית בה חסוק
48 כים לא בערנין פליתותיהו. דבמרתא כדאמר 'ביתבלי'
49 (בבא קמא פד.) ואחז שעמד במקום תכירו
50 לקראו בתורה – פטור כלאו הוא טעמא,
51 ואפילו חפס מפקינן מיניה. משום דכולם חייבים בקריאת התורה. וכן פירש רבינו יצחק בן אשר. ואפילו עמד במקום כהן, דהא ארדישין (נדרים ע"ב.) לכל ברוך שבקודש
52 לפחות ראשון ולברך ראשון, אמנתא היא. **א** ארבעים וחובים אהא נטל – שיהי לא שייכא לשכו ברכה. אלא היה רוצה לטעוד מברכת המזון, לפי שדמי מין, ואם נתמא, או
53 הגמיש החובים הוה ליה למימר, דהא איכא ברכת 'ברא פרי הגפן' שלאחר ברכת המזון ויש לומר: דסבר כמאן דאמר ב'ערכי פסחים' (פסחים קכב) ועם דה לא דאין עריך לברך
54 אבסא דברכתא, אלא אבסא קמא ותו לא.

1 **הכי השתא? התם** – משתא וברוכי בהדי הדדי לא
2 אפשר, הָא – אפֿשר דשחיט בהדיא, ומכסי בהדיא.
3 **משנה** ששֿט ולא פֿסה, וְרָאוּהוּ אַחַר – חַיִּיב לְכַפֹּת.
4 **פֿסוּהוּ וְנִתְגַּלָּה** – פֿטוּר מִלְכֹּכוֹת. פֿסוּהוּ הַרוּחַ – חַיִּיב
5 לְכַפֹּת. **גמרא** תֵּנו רַבְנֵי: "וְשָׁפַךְ... וְכִסָּה" – מִי
6 שִׁשְׁפַךְ יִכְפֹּה, שִׁחַט וְלֹא פֿסה, וְרָאוּהוּ אַחַר, מִזֵּן שְׁחִיב
7 לְכַפֹּת? **שנאמר:** "וְאָמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל" – וְהוֹרָה לְכָל
8 בְנֵי יִשְׂרָאֵל. **תניא אידך:** "וְשָׁפַךְ... וְכִסָּה" – מִי שִׁשְׁפַךְ
9 – בּו יִכְפֹּה, שְׁלֹא יִכְפֹּנוּ בְרַחֲלֵי, שְׁלֹא יִהְיוּ מִצֹּדֵת בְּיוֹתֵיהֶם
10 עָלֵיהֶם. **תניא אידך:** "וְשָׁפַךְ... וְכִסָּה" – מִי שִׁשְׁפַךְ הוּא
11 יִכְפֹּנוּ, מִעֲשֵׂה בְּאֵהָר שִׁשְׁחָה, וְקָדַם חֵבְרוֹ וְכִסָּה, וְחֵיבֵו
12 וְכָל גְּמִילָאֵל לִיתָן לוֹ עֶשְׂרֵה וְחֻבִּים. **איכָּעָא לְהוּ: שְׁכוּר**
13 **מִצֹּדֵת, או שְׁכוּר בְּרִבְרָה? לְמַאי נִפְקָא מִיָּה – לְבִרְכַת**
14 **הַמְזוּן, או אִמְרַת שְׁכוּר מִצֹּדֵת – אַחַת הִיא, ואי אִמְרַת**
15 **שְׁכוּר בְּרִבְרָה – הַיְוִן אֲרֻבַּעִים, מֵאֵי? תֵּא שְׁמַע, דְּאִמְרַת**
16 **לִיה הִוּוּהוּ מִיָּנָא לְרַבִּי: מִי שִׁיַּצַּר הַרִים – לֹא בְרָא רוּחַ,**
17 **וְכוּ שְׁבָרָא רוּחַ – לֹא יַצַּר הַרִים, דְּכֹתִיב:** "שִׁי הַיָּם וַיַּצַּר
18 הַרִים וְבָרָא רוּחַ!" **אָמַר לִיה: שׁוּמָה, שְׁפִיל לְסִפּוּיָה**
19 **דְּקָרָא – ה' צבאות שמו". אָמַר לִיה: נְקוּט ל' ויִמָּנָא**
20 **תְּלִיבָא ויִמְי, וְכִפְּחוּרָנָא לָךְ תְּיֻבְחָתָא. וְהִיב רַבִּי תַּלְתַּת**
21 **תַּעֲנִיבָתָא, כִּי הוּא קָא בְּעֵי מִיבְרָךְ, אִמְרוּ לִיה: מִיָּנָא אִתָּה**
22 **אִכְבָּא. אָמַר: "ויתנו בברותי רוש" ונו, אָמַר לִיה: רַבִּי,**
23 **מִכְשָׁר טוֹבוֹת אֵינִי לָךְ, לֹא מִיָּנָא תְּשׁוּבָה אוֹיְבָךְ, וְנָפַל**
24 **מִן חַנּוּן וְמַת. אָמַר לוֹ: רַצוֹנָךְ שִׁתְּסַעוּד אֲצִילָךְ? אָמַר לוֹ:**
25 **הֵן. לְאַחַר שִׁאֲכֹלוּ וְשָׁתוּ, אָמַר לוֹ: כּוּס שֶׁל בְּרִיכָה אֲתָה**
26 **שׁוֹתָה, או אֲרֻבַּעִים וְחֻבִּים אֲתָה נוֹטֵל? אָמַר לוֹ: כּוּס**
27 **שֶׁל בְּרִיכָה אֵינִי שׁוֹתָה. יַצְתָּה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: כּוּס שֶׁל**
28 **בְּרִיכָה יִשְׁתֶּה אֲרֻבַּעִים וְחֻבִּים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: עֲדוּיִי יִשְׁנֶה לְאוֹתָהּ מִשְׁפַּחָה בֵּין בְּדוּלֵי רוּמִי,**
29 **וְקוֹרְאִין אוֹתָהּ מִשְׁפַּחַת בַּר לִיְאֻנָּים. "פֿסוּהוּ וְנִתְגַּלָּה". אָמַר לִיה רַב אַחָא בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב אֲשִׁי:**
30 **מִיָּנָא שְׁנָא מְהֻבָּשָׁת אֲבָרָה, דְּאָמַר מר: "הִשְׁבֵּי" – אִפֿילוּ מֵאָה עֲנִימִים? אָמַר לִיה: הֵתָם לֹא פְּתִיב**
31 **מִיעוּבָא, הֵתָם פְּתִיב מִיעוּבָא – "הִסְכוּהוּ". פֿטוּר מִלְכֹּכוֹת. אָמַר רַבָּה בַּר רַב הֵתָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:**
32 **לֹא שְׁנָא אֲלָא שְׁחוֹר וְנִתְגַּלָּה, אֲבָל לֹא הוּוּ וְנִתְגַּלָּה – הוּוּ וְנִתְגַּלָּה. וְכִי הוּוּ וְנִתְגַּלָּה מִלְכֹּכוֹת, וְכִי הוּוּ וְנִתְגַּלָּה מִלְכֹּכוֹת הוּוּ? הוּוּ**
33 **אִידִיה לִיה! אָמַר רַב פֿגָּא, זֹאת אִמְרוּתָהּ, אֵין דִּיהוּי אֲצֵל מִצֹּדֵת. וְמֵאֵי שְׁנָא מְהֻבָּשָׁת הִתְנַיִ: הַשְׁחוֹט**
34 **וְנִבְעַל דָּם פְּקָרְקַע – חַיִּיב לְכַפֹּת? – הֵתָם כְּשִׁרְשׁוּמוּ יִצַּר. מִשְׁנֵה דָם שֶׁנִּתְעַרְבַּה בְּמִים, אֵם יֵשׁ**
35 **בוּ מִרְאִית דָּם – חַיִּיב לְכַפֹּת. נִתְעַרְבַּ בְּיִין – רֹאִין אוֹתוֹ אִפֿילוּ הוּא מִים. נִתְעַרְבַּ בְּרַם תְּהֻבָּתָא**

1 **רואין** אותו כאילו הוא מים – בפרק 'הירעמות' (בבא מציעא ע"ב.) אמר ר' יהודה אלו לים קדישם קאמר, אלא רואין לים ולדם בתמה וזהו קאמר, דרואין כאילו הוא מים, כדפירש
2 בקנטרס. והקשה הרב רבינו שמואל מוורדי: דברכי 'תקומין רבי' (מנחות כב.א) מפרש טעמא דרבנן ורבי יהודה, מדכתיב: 'ולקח מים הפך ומדם השעיר', גלוי ידועו שם
3 הפך מרובה מההפך. והקשה ר' חייקא על שאין מנטליין תוה את זה, ורבי יהודה אומה: מכאן למין בנימי טעמי טבל. והשתא: ליה מוכיח דאפילו מנטליין עליו תוה את זה, וכן מניין טבל
4 – דבא לא בטיל, ולמנחה דההפך היה ניכר אדמומתו דם והשעיר היה זומה דאם דם הפך היה מים – לא ידעה ברם השעיר מראית דם גמור, אלא ידעה היה מראוה ובטל.
5 דאמר בפרק 'הירעמות' (בתבסח ע"ב.) דלי שיש בתוכו מין לבן הלכה בו ורבי יהודה אומר: רואין לים וכלבו כלי מים. ואין דמה מראית דם (בבא מציעא ע"ב.) תלמודין ר' ראשון
6 ראשון בטל. והכי נמי אמרין בפרק תבש דעבודה וזה (גמא.) כי אראו בר דימי, אמר רבי יוחנן: המעמיד מין נסך מחתיב לבור, אפילו כל היום כולו – ראשון ראשון בטל. ובפרק בתרא
7 דנדה (גמא.) גבי דם רבוסה, היכא פסק, שאין הולך בלא פסק. אמרין: ראשון ראשון בטל. וקשיא. דאמר בפרק 'תולקו בתבס' (בבא מציעא ע"ב.) הולקו ציץ מעם הארץ – משיק
8 במים, וטורח מננה נפקח, אי רובא מניו נטוה – סלקא, ואי רובא ציץ נטוה – ציץ לאו בר קבולו טוטאה הוא, ואי משום מיעוטא דמים דבעי – בטלי ברוכא. וקאמר בר דימי בשם
9 ריש

חולין. פרק שישי – כיסוי הדם דף פח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
רש"י

1 ואילו ואילו אין מטמאין – דלא גזר בהו רבנן שומא. ואילו ואילו תחלה – שאפילו
2 שני מטמא משקין לזוית תחלה, בדרגת (חולין לד, א) כל הטפסל את תרומהו, דהיינו
3 שני – מטמא משקין וערשה אותן תחלה, חוץ מן הטפסל יום. תחלה – ראשון לטמא
4 שני, חוץ שלישי. חוץ בפרק ש' שהו אב המטמא – כגון שלשה מעינות חוב

המניין במסכת זוהר דף הגדה' (נד, ט),
5 שן בא הטמאה לטמא אדם וכלים: ודכו
6 ורוק ומימי רגלי, ושבת רוע של כל אדם.
7 דליפני מרוק, דבתיב (ויקרא טו) "וכי ירוק
8 חוב", מה רוק שהוא מתגלגל ומתאסף עד
9 ואחר כך יוצא – אף קבל שהוא מתגלגל ורואה.
10 ומשקן אחרים יוצאן ממנו שאינם אב
11 והטמאה לפי שאינם מתגלגלים ורואין כרוק.
12 ואלו קרוי עיניו, דגומעין, וחלב בשרה.
13 שרץ – כגון שמי רגליו של פאי ומבטאים
14 בשלפוחית של חובי גרסיסין: פאי אלו קלון
15 שרץ וזו המפורין פת – מה חזרו הוא, שאין
16 אבי אבות הטמאה, לא קלון שרץ וחומריו זה
17 – אבל משקה הוא, דבתיב (בבבב) חוץ ממנו
18 שהוא מטמא מן התורה, כדכתיב (ממברר ו)
19 "על נפש מת", מאי שנא זו דהיינו –
20 מידא שומאה מתחלה במשקין שאינן אב
21 הטמאה מעינות, ומאי שנא מן דלא גזרו?
22 זב – לפי שיש חוץ דלא ברילי אנשינו מידה
23 ועוד, שאינו ניכר לכל. אמר רבי חיובי –
24 לקמיה מרפש טעמיה. אפינים – כותלי בית
25 השחיטה, ולשון אפינים תבש אפי המים,
26 גדותיה. אבל כהן של הנפש בו – ושעל
27 מחלוקתו. רבנן סברי: כוליה בעי כסוי.
28 ולרבי יודיה אפילו אם הנפש לא בעי כסוי
29 אלא מקצה, כדקתני דרוב הניחו פטור
30 מלכסות ואפילו אם הנפש, וכלכך שידא
31 שם דם אחר. ולרבן שמעון בן גמליאל, דם
32 הנפש כוליה בעי כסוי. רבנן סברי דמו כל
33 דמו – משמע, משמע חיות – שחוקק
34 חריסים. מגופה – שעל פי חיות. גמרא
35 איכא בינייהו דצריך ולא צריך, ללשונא
36 קמא דאמוראי אין צריך חול חזק ומותר –
37 האי נמי כוליה אין צריך חזק. ותורת חול חזק
38 עליו ומותר. וללשונא תרוא דקרי חול חזק
39 ואסור כל שצריך לכותשו – האי נמי בכלל
40 צריך לכותשו חזק, וחול הגס שמו, ואסור
41 דמיפריך אפוחיב – ביד. מעורת –
42 אריסט'א שנומערין מן הפשתן,
43 נסורת

1 ואילו ואילו אין מטמאין. ושאר קל הטמאין, בין קלין בין
2 המורין – משקין היוצאין מהן במשקה הנוגע בהן. ואילו
3 ואילו תחלה, חוץ מן המשקה שהוא אב הטמאיה. מאי
4 קלון ומאי המורין? מאי לאו, קלון – שרץ וזב, והמורין –
5 מת? לא, קלון – שרץ, והמורין – זב. מאי שנא זב וגזרו
6 ביה רבנן, ומאי שנא מת דלא גזרו ביה רבנן? זב, דלא
7 ברילי אנשי מיעיה – גזרו ביה רבנן, מת, דברילי אנשי
8 מיעיה – לא גזרו ביה רבנן. דם הניחוי ושעל הפסין, תנו
9 לרבנות. "בכפהו" – מלמד שדם הניחוי ושעל הפסין חייב
10 לכפות. אמר רבי יודיה: אימתי? בזמן שאין שם דם
11 אלא הוא, אבל יש שם דם שלא הוא – פטור מלכפות.
12 תניא אידך: "בכפהו" – מלמד שכל דמו חייב לכפות.
13 מנא אמרו: דם הניחוי ושעל אנפיים – חייב לכפות. אמר
14 רבן שמעון בן גמליאל: כמה דברים אמורים – שלא כפה
15 דם הנפש, אכל כפה דם הנפש – פטור מלכפות. במאי
16 קא מפליגי? רבנן סברי: "דמו" – כל דמו, רבי יודיה
17 סבר: "דמו" – ואפילו מקצת דמו, ורבן שמעון בן גמליאל
18 סבר: "דמו" – המיוחד. מושגה כפה מכוסין ובמה אין
19 מכוסין? מכוסין בזבל שתי, ובחול תרק, פסיד, ובחחרסית,
20 ובכלנה ובכמהו בשמשן, אכל אין מכוסין לא בזבל ולא,
21 ולא בחול הגס, ולא בכלנה ובכמהו שלא בתשן, ולא
22 יכפה עליו הגס. ככל אמר רבי שמעון בן גמליאל:
23 דבר שמוגד בו צחחים – מכוסין בו, ושאינו מגדל צחחים
24 – אין מכוסין בו. גמרא היכי דמי חול חזק? אמר רבה
25 בר בר תנה אמר רבי יוחנן: כל שאין היוצר צריך לכתשו. מאי
26 בינייהו? איכא בינייהו דצריך ולא צריך, דמפרריך
27 ואיכא דמתני לה אפיסא: אכל אין מכוסין לא בזבל הגס
28 ולא בחול הגס. היכי דמי חול חזק? אמר רבה בר בר
29 תנה אמר רבי יוחנן: כל שאין היוצר צריך לכתשו. מאי
30 בינייהו? איכא בינייהו דצריך ולא צריך, דמפרריך
31 אפוחיב. תנו רבנן: "בכפהו" – יכול לכפנו באנפיים, או
32 יכפה עליו את הפלי? תלמוד לומר: "ועורת פשתן דקה,
33 ונסורת

1 בטבול יום היו שני, ומטמא את הקדשים לעשות רביעי. והבא קתני אלו ואלו מטמאין.
2 ודך משקה טבול יום – על ברוך כ"חור לומר" דהתם אחו. מרקתין כסופה תרום. ואם נפל
3 מרזקה או מדם טרדה שלה על כבר של תרומה – טהור. וקאמר עלה בגמרא. בדרגת: משקה
4 בטבול יום רבי ואילו אלו אלו מטמאין, ולא מצי מי למימר דמיירי אב במשקין חולין שעשוי
5 על טהרת הקדש. ותורת חולין נמרוך יש להם
6 כ"חור לומר", דאפילו נוגעת במים לא פסלי,
7 והבא קתני אין מטמאין קדשים, אבל מפסל
8 פסלי. אלא במשקין תרומה איירי. הוא דקתני:
9 ואילו אלו אין מטמאין שם, דהיינו אין מטמאין שם,
10 אבל תרומה – מפסל נמי לא פסלי, בדרגת התם.
11 נפל מרזקה או מדם טרדה על כבר של תרומה –
12 טהור. ואם תאמר: הדין משמע דטבול יום
13 מטמא מקדשי הקדשים לעשות רביעי. והבא קתני
14 כן, היכי בעי למימר בפרק קמא דפסחים (ד, א),
15 בני ארז ודוסיק רבי עקיבא ואמר: מיימים של
16 כתיבם לא נגעו מלחודק את השמן שנפסל
17 בטבול יום, להדליקו בר שנטמא במטא. ומזיק
18 וזה התלמוד נבר כלי מחבות, דהוה כחלל הרב
19 אלא אבות הטמאה, והיינו דמוסיף רבי עקיבא.
20 ופריך: נוקמא בבלי דרס, ומאי חזיקו דאילו
21 התם היינו הא דרבי תינא דאמר: לא נגעו
22 שלרוק הדיש – טמא ועוד. אמאי כן שמן שנפסל
23 בטבול יום – פסול וטמא. אמאי קריס לישון
24 שנפסל בטבול יום? האי אמר הבא דפסול קדשו
25 ויש לומר: דהתם מיירי דאמריהו, והבא
26 מדרבנן. ועוד יש לומר, דהכי קאמריהו. שיה
27 מטא ועוד ליקדו. וזה פוסל בתרומה שהוא חזק.
28 ועוד נראה, דהבא ומתניתין נרדה – כאבא שאול
29 דאמר: טבול יום תחלה לרשע, ורבי עקיבא
30 דפסחם – טבול דמעילתו (ד, א). והיינו אפילו
31 קדש של מטמא אלא פסול. דהן תחילת חזקה
32 מועילין בו משחוקשה, למלקח הושהר ליפסל
33 בטבול יום. ורייקי ליפסל – אף, לטמאוי – לא נמי,
34 רבן דאמר, אב, ויהייתא תניא בפרק (כסם בט) "אור
35 לארבעה עשר", בפסחים יט, א. רבי עקיבא
36 דרבנן, ודוסיק רבי עקיבא וסותלת ודקתרת
37 והלכותה הנחלים שאם נגע טבול יום במקצתן
38 פסל את כולן, משמע דדוק אפסל, אבל מטמא
39 לא.

1 רבנן סברי דמו כל דמו – ואף על דאמריהו
2 בפרק אין ברוך" (מנדרין כג, א)
3 ד"אימתי" דרבי יודיה לפרש – חזיקו ודקא
4 מנשה, אבל בבריתא לא. וכל הפסחים
5 גרסינן בסוף "חולין" (עירובין פא, ב) בכל מקום
6 שאמר רבי יודיה מבעיתין אימתי? וכו'. ואומר
7 רבינו תם: דהבא הלכה כרבי יודיה, דמתניתין
8 כותיה איתאי. דאף על גב דבבביתא על חזק, כן בדרביתא
9 הכיב מותב. כון בדרביתא ברידאי פליגי רבנן. ולרבי יודיה
10 הוא רבנן, והיא משנה במסכת חלה (פרק ש משנה ב),
11 "וכשה" – מלמד שכל דמו חייב לכסות. מנא אמור כן רבן
12 שמעון בן גמליאל קאי. ורבי יודיה סבר דמו ואפילו מקצת דמו –
13 דאיכא כותיה. ורבי יודיה סבר: "בכפר" – כוליה בור, כתיב
14 – מקצת דמו, דהיינו ד"דמו" אתא לאפקי ממשמעותיה ד"דם"
15 לפי מה שפסק רבינו תם ודא כרבי יודיה. קשה להכנת אלהכנה.
16 הדרשוהו, אלא מה שהתלמוד מומתה. בי יודיה "בתוליה" –
17 בתולה ושאר מקצת – כאילו ושאר כולן, וכן כסף אשה
18 עטוב, לפיכא דרבי יודיה כן בתריא רבנן ביכל נפש' ומתריח
19 חזר. ועוד יש לתרץ, דהיינו קשה תריא ארבריי הורה
20 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
21 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
22 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
23 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
24 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
25 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
26 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
27 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
28 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
29 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
30 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
31 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
32 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
33 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"

1 כותיה איתאי. דאף על גב דבבביתא על חזק, כן בדרביתא
2 הכיב מותב. כון בדרביתא ברידאי פליגי רבנן. ולרבי יודיה
3 הוא רבנן, והיא משנה במסכת חלה (פרק ש משנה ב),
4 "וכשה" – מלמד שכל דמו חייב לכסות. מנא אמור כן רבן
5 שמעון בן גמליאל קאי. ורבי יודיה סבר דמו ואפילו מקצת דמו –
6 דאיכא כותיה. ורבי יודיה סבר: "בכפר" – כוליה בור, כתיב
7 – מקצת דמו, דהיינו ד"דמו" אתא לאפקי ממשמעותיה ד"דם"
8 לפי מה שפסק רבינו תם ודא כרבי יודיה. קשה להכנת אלהכנה.
9 הדרשוהו, אלא מה שהתלמוד מומתה. בי יודיה "בתוליה" –
10 בתולה ושאר מקצת – כאילו ושאר כולן, וכן כסף אשה
11 עטוב, לפיכא דרבי יודיה כן בתריא רבנן ביכל נפש' ומתריח
12 חזר. ועוד יש לתרץ, דהיינו קשה תריא ארבריי הורה
13 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
14 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
15 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
16 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
17 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
18 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
19 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
20 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
21 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
22 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
23 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
24 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
25 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
26 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
27 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
28 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
29 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
30 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
31 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
32 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"
33 שאלא כן בדרביתא. ודאמריהו דהיינו חזקא משמע על "בכפר"

1 חזקת

1 **שחיכת** כלי מתכות - ואם תאמר: הוא מגדל צמחים הוא. ונתן בפרק "כל
2 הצלמים" (עבודה זרה ג.ג.) ובי יוסי אומר: שחוק וזורה לזות. אמרו
3 לה: אף היא נעשית ובלו ובשל מתכות איידי, דמיתיה עלה קרא דעגלו ויש לומר:
4 דבפי עצמו אין מגדל צמחים. אלא שמעול לכולל. ורבינו הם תירץ: דעל ידי שרפה
5 מגדל צמחים. והתם על ידי שרפה איידי,
6 דכל בעודה זרה תחלתה בשרפה, ודמיא
7 דעגל.

8 **בלל** הגדיר הפרט - פירש בקונטרס: לפי שיש
9 לפרש הכלל בשני דרכים, כמו בכלל א'
10 בדבר המתערב, ובה הפרט ומפרשו. וכן בסוף
11 פרק שני דבברות (ט.א.) תניא: מכלל שהוא
12 צריך לשטם ומפרש שהוא צריך לכלל כיצוד
13 ערך של "לב בבור", וכול אפילו נקבה? ומה
14 לומר "זכר", אי כה, וכול אפילו יצאה נקבה
15 לפניו, והיה לה חבור לזכרים? תלמוד לומר:
16 "פרט זכר", אי פרט רוב, וכול אפילו אחר יצא
17 דופן? תלמוד לומר: "בבור". והשתא, "זכר" לאו
18 פירוש הכלל הוא, וכלל ופרט גמור הוא,
19 ד"בבור" - כלל, "זכר" - פרט, ואין בכלל אלא
20 מה שבפרט. אלא פרט "פרט רוב" הוא מפרט
21 את הכלל. שיש לפרש כלל למהו דרדדו: בבור
22 לכל חוליות. ואי בבור לרוממים אף על פי שאינו
23 בבור לחוליות, כגון שיצא דרך דום אחר יצאה
24 דופן. ואי בבור לזכרים אף על פי שיצאת נקבה
25 לפניו דרך הרחם. בא ופרט ולא חיי בבור
26 ביצאה נקבה לפניו. אלא שיהא בבור לרוממים. ועוד
27 ולאביי נראה להם: כיצוד פרט רוב אחר לא חיי
28 בבור עד שיהא בבור לכל חוליות, מכל מקום
29 הצריך לשטם הוא. דאי לאו פרט הוא אמניא
30 דאפילו יצאת דופן וכל חיי בבור. כן חידו בבור
31 לזוהר, אף על פי שיש בבור לרוממים. ועוד
32 נראה לפרש דלאביי, "בבור" ופרט רובם -
33 תרווייהו כלל, ותרווייהו פרט, ותרווייהו צריכי
34 להדיה, ובכל אחד אותה מצינו כולל הצריך לפרט
35 ופרט הצריך לכלל, שכל אחד סוהם דבר אחד
36 ומפרש דבר אחד. ד"בבור" משמע אפילו יצאה
37 דופן, ופרט רובם מנעט ליה. ופרט רובם
38 משמע כלל אפילו יצאה אחר יצא דופן, ו"בבור"
39 מנעט ליה. ורבינו הם תפרשו: הדבא והתם חשוב
40 כלל ופרט גמור כמו בעלמא. ד"בבור" מנעט רוב
41 הדכי ובתי, וזאת פירא לנמעט. "שחיכת" נמי
42 משמע: בין כסוי כלל בין כסוי עפר במה שירצה.
43 לפרט: שאי משמע: עפר ודקא. ומה שחשבו צריך
44 לפרט - אלא כפיתיה כלי דבר ברייתא קאי, אלא אהא דדרשין לעיל (וחזן פ.ג.)
45 מ"רעפ" - צריך שיתען פרט למעלה ולמטה. ד"בוכסוד" לא משמע למטה אלא למעלה,
46 ומשום הכי חשיב ליה צריך לפרט. ובבברות, לאו לפרש כלל הצריך לפרט אתא, אלא
47 לפרש פרט הצריך לכלל, כדקתני ספאי: אי פרט רוב, וכול אפילו יצא אחר יצא דופן?
48 תלמוד לומר "בבור", אף על גב דקתני: מכלל שחוק צריך לפרט ומפרש אתא צריך
49 לכלל, כיצוד? דמשמע דאתא לפרש תרוייהו, עיקרא דמלתא לא נקטיה אלא משום פרט הצריך לכלל. **אלא** דבר שזורעין בו ומצמיח - למעט עפר מדבר קאחי, דלא שמעינן
50 ממנתינן דרמזין גרילן בו מלתיין אלא דמה שזורעין בו אינו מצמיח. אי נמי, אי ממנתינן היה אמניא נדמסך בו, כיון דהוי מניח המגדל צמחים. ואם תאמר: ומאי פריך רבי יוסי לרבנן
51 בפרק "כל הצלמים" (עבודה זרה ג.ג.) מציאת אתחטבא אשר עשיתם? וגו? שאני התם דבמדבר הוה. דמה שזורעין בו אינו מצמיח? ויש לומר: דשמא או כשבאו שם ובידאל היה מצמיח.
52 **שחוק** יצא דופן זה ומכסה - ולעיל דאמרו: אין מכסח שחוקת כלי ממתכות - היינו בכל שאר מתכות וכוונת דאיקרי עפר. מרבתינן "עפרות זכר ליה. וזאת על גב דלא מגדל צמחים,
53 כיון דאיקרי עפר - מנסך בו. דהא היה מגדל צמחים - לא צריך לטענא דאיקרי עפר. וכן אפר טלית וחטאת. ואם תאמר: וכיון דעפר דקרא איידי אפילו בעפר דלא מגדל צמחים, אם
54 כן יש לרבות מ"כסוד" אפילו דרך אפר מגדל צמחים. דאין למעטן משום דעפרו ויש לומר: דאין צריך לאל אלא כסחם עפר דמגדל צמחים, ומרבתינן "ד"כסוד" מביעין כל מיד
55 דמגדל צמחים, ואי מדי דאיקרי עפר אף על גב דלא מגדל צמחים. ועפרות הדב ואפר טלית. אף על פי שנקרא עפר - לאו דהו מרביחן ליה אי לאו רבויא ד"כסוד". והשתא את שפיר
56 דהא דאיבעיא לן כוסות עפר "אין מביא" (ט.א.) אין הוא עפר. מדו שיתן אפר, לביח הדל החשיבי ליה ענפי כסוי? אתא שמוע. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעאל, בשלשה מקומות
57 הלכה שחוקת את ומקרא: בכסוי, התורה אפיה עפר והלכה בכל דבר - רבי שמועא פליגי אמרייתא. הדבא אמניא בכל דבר מ"כסוד", והיא אתו ליה דיהו מלכתה. וקאמר: ואם
58 איתא. ליתקוב שם הוא. ומה שמשמעת עפר נפיק, היכי קאמר. ליתקוב שם דבר? אלא תלמידיה בכל דבר? אלא מ"כסוד" נפיק לברייתא דאמרי. וזלריי יהוה מלכתה. מהלכתה. **מצמיח**
59 אפר שקד עפר - ואי אמתה: הדבא פלגיני בתי משמאי. ובפרק "כרית ביצה" (כ.ב.) תני: ומודים שאם שחט - שחיתור ברק ויכסה, שאפר כירה כגמון וזיא. ואומר רבינו הם כירה
60 שבא מן העצים מגדל צמחים. ולא דמי לאפר אוכלין וטלית דלא מגדל צמחים. ורבינו שמואל מפרש, דפרחית התם בגמרא: אפר כירה מאן דכר שמיה? וקאמר: חסודי ומחסרא הדכי קתני:
61 ואפר כירה מוכן הוא. ומילתא אפיה נפשיה היא. ולא אתיא בביית משמאי. **ונקירות** פסולין - פירש בקונטרס: עפר שנקטרים מן הדורשים. ואין זה שחוקת אבנים, דהא ברייתא לעיל
62 חשיב לה שחוקת אבנים. והאי "הוספרי" קאי אברייתא דלעיל ולא אמנתינן, מולא חשיב הכא כל הנהו דחשיב בברייתא דלעיל.

1 **ונסורת** של תרשין נדקה, וסוד, ותרסית, לְבָנָה וּמְגוּפָה
2 שֶׁתְּחַשְׁשׁוּ? תלמוד לומר: "ובכסוד"; וכול שאני מוכרה
3 אף ובל תבם, וחול תבם, ושחוקת כלי מתכות, ולבנה
4 ומגופה שלא תחשן, וקמה וסובין ומורשין? תלמוד
5 לומר: "בעקף". ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא
6 את אלו? אחר שריפה הקתוב ומועט, מוכרה אני את
7 אלו שהן מין עפר, ומוציא אני את אלו שאני מין עפר.
8 אומא: "וכסוד" - כלל, "עקף" - פרט, כלל ופרט -
9 ואין בכלל אלא מה שבפרט. עפר - און, מידו ותרסית,
10 ללא: אמר בר מורי: משום דקתוהי כלל הצריך להכריח,
11 וכל כלל הצריך לפרט - אין דנין אותו בכלל ופרט.
12 דרש רב נחמן בר רב חסדא: אין מכסים אלא בדרך
13 שזורעין בו ומצמיח. אמר רבא: האי בורכא. אמר
14 ליה רב נחמן בר יצחק לרבא: מאי בורכתייה? אמר
15 אמרייתה ניהליה, ומקא מתניתא אמרייתה ניהליה:
16 היה מתקף במדבר ואין לו אפר לכסות - שחוק דין
17 דהב ומכסה; היה מתקף בספינה ואין לו עפר לכסות -
18 שורך מליתו ומכסה. בשלמא שורך מליתו ומכסה -
19 אשכנתא אפר דאיקרי עפר, אלא דין דהב מלן? אמר
20 רבי יואל: "ועפרת דהב לו". תנו רבנן: אין מכסין אפילו
21 באפר, דברי בתי שמואי, וביחיה הלל אמרינן: מצמיח
22 אפר שקדו "עפר", שמואי: "ולקחו לפמיה מעפר
23 שרפיה" - וביחיה שמואי, עפר שריפה איקרי, עפר
24 קתמא לא איקרי. תנא: הוסיפו עליהן השחור והקחול,
25 ונקרת פסולין, ויש אומרים: אף התרנו. אמר רבא:
26 בשכר שאמרי אדרהם אבינו "ואיכתי עפר ואפר" - וכו'
27 בניו לשתי מצות, אפר פרה ועפר סוטה. ולהישלב
28 נמי עפר כסוי הדב! - התם - הקשר מצוה אפוא,
29 הנאה ליפא. ואמר רבא: בשכר שאמרי אדרהם אבינו
30 "אם"

1 נסורת - שמגרין גרמי במגורה פגומה וקוצצים בה עצים, והיא משךת נסורת
2 דקה בעפר. תלמוד לומר ובכסו - בפני עצמו נדרש. מולא כתיב "ושפך דמו
3 ובעפר יכסנו", דהוי משמע: עפר ולא דבר אחר, דלא כתיב כסוי אלא לבתר עפר.
4 אבל השתא מדרש "וכסוד" באפני נפשיה. ושחוקת כלי מתכות - דלא איקרי
5 עפר. סובין - שהנפה קולטת. מורשין -
6 קליפה היוצאת משכונתים במתכות.
7 לאחרי שריפה הכתוב ומועט - שכתב לך
8 שני מקראות, אחד לרבות ואחד למעט,
9 אמרת: מעתה יש לך לומר: כלל הוא דהך דלעיל
10 מין עפר ניהו, מה עפר מיוחד שמגדל צמחים
11 - אף על גב שמגדל צמחים. ומה הך קים ליה
12 לרבנן שמגרין צמחים. מדי אחריתא -
13 ואף על גב דמגדל צמחים. כלל הצריך לפרט
14 - דלא סני ליה לכלל בלא פרטא. דאי ליה
15 כתיב "וכסוד", הוי משמע: יכפה עליו את
16 הכלל ב"כסוד" וישא, ואיצטרך עפר להורות
17 שאין כסוי זה אלא בדבר המתערב ונבלע בו,
18 כגון עפר וביתא. בו, וכי דיינין ליה בכלל
19 ופרט - היבא דכללא אלא משמעט אלא
20 בדי ענינא ומרבי טובא, והדר אתי
21 פרט למעט כל מילי דכלל. אבל הבא
22 דמשמעט על כל בריה עניני - שם כסויין
23 שאין דומים לו. לזה. כגון דבר שלם כגון
24 כלי, וכסוי דבר דק כגון עפר - תו לא אתי
25 פרטא אלא לפרשוי כסוי קמא. דלאו דבר
26 שלם הוא. ולאו למעטוי לגמרי. כלל הצריך
27 לפרט - ללמוד כלל מן הפרט, כדאמרינן
28 (מועד קטן כ.א.) רביס צריכין ליה, "תלמוד
29 וצריך לו" (בבא מציעא ג.א.) ודגומתו
30 שנוטע בבברות (ט.ט.) מכלל הצריך לפרט,
31 כיצוד? קדש ליה כל בבור", וכול אפילו נקבה
32 במשמעטוי תלמוד לומר: "זכר", אי כה, וכול
33 אפילו יצאה נקבה לפניו דיהו ליה בבור
34 לזכרים? תלמוד לומר: "פרט רוב", הוי פרט
35 שהכלל צריך ללמוד הימנו. אלא ברבר
36 שזורעין בו ומצמיח - למעט אור מליתו.
37 האי בורכא - אינו עיקר, לשון בור. מרבתי
38 אתר ציה שאינת מנמחת. יניי גבה -
39 לקמיה ליה: "ועפרות דהב לוי" ואיוב כח.
40 שחוקת אין אבנים לא - לא גרסינן. אשכנח
41 אפר דאיקרי עפר - למיפני שרפית
42 החטאת" במדבר יט. השחור - פחמן
43 כחושין. נקרת פסולין - עפר שמגדל צמחים
44 תאשוי. ובמורה לו דרבלין כמי מיהו
45 בשחור כשור. אבל באפר פרה איבא גתא. שחמטרהו מוטומתא. דאי לאו אפר אי
46 לו טורה עולמתי. עפר סוטה מטיל שלום בין איש לאשתו, ונקתה וטורה ורעי'
47 ובמדבר ה'.

1 **אם**
2 שמעינן
3 שחוקת
4 מביעין
5 כיון
6 שחוקת
7 דהא
8 איתא
9 איתא
10 איתא
11 איתא
12 איתא
13 איתא
14 איתא
15 איתא
16 איתא
17 איתא
18 איתא
19 איתא
20 איתא
21 איתא
22 איתא
23 איתא
24 איתא
25 איתא
26 איתא
27 איתא
28 איתא
29 איתא
30 איתא
31 איתא
32 איתא
33 איתא
34 איתא
35 איתא
36 איתא
37 איתא
38 איתא
39 איתא
40 איתא
41 איתא
42 איתא
43 איתא
44 איתא
45 איתא
46 איתא
47 איתא
48 איתא
49 איתא
50 איתא
51 איתא
52 איתא
53 איתא
54 איתא
55 איתא
56 איתא
57 איתא
58 איתא
59 איתא
60 איתא
61 איתא
62 איתא

לוח ששעברה עליו שביעית כו'. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי יהודה – פרבי ליעור, ודרבי יוסי – פרבי יהושע. דתנינן תמן: העניים – אוכלין אחר הביעור, אבל לא עשירים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אהד

[דף י"ד ע"א]

עניים ואהד עשירים – אוכלין אחר הביעור.

רבי אימי בעי קומי רבי יוחנן: מתניתא עד שלא גזרו על הספיחים? אמר ליה: וכי בעלייה הית? סבר רבי אימי: איסור ספיחים – תורה! אומר רבי ירמיה: בעלי לוח שוטה – היא מתניתא.

איתני רב הושעוא מתניתא דבר קפרא מן דרומא, ותני: עלי לוח שוטה] ועלי בצלים: אית לה מימר: עלי בצלים השוטיין?

מילתיה דרבי ירמיה אמרה: דבר שיש לו ביעור שנמצא בתוך דבר שאין לו ביעור – יש לו ביעור. מה עבד לה רבי ירמיה? פתר לה: בששוקף בעליו.

רבי יוסי פתר לה מתניתא – לפני ראש השנה השביעית. נטעו לפני ראש השנה השביעית, ועשה ביצים לפני שביעית, ודיכנו בשביעית, עקרו במוצאי שביעית, אין תימר: דיכון בעיקור – פולז לעניים. אין תימר: אין דיכון בעיקור – אין פולז לעניים. מספק – ועשה השבון עם העניים.

רבי הוסיא פתר מתניתא – ערב ראש השנה שביעית. נטעו ערב ראש השנה שביעית, ועשה ביצה בתחילת שביעית, ודיכנו בשביעית, ועקרו בסוף שביעית, אין תימר: דיכון בעיקור – פולז לבעל הבית אין תימר: אין דיכון בעיקור – אין פולז לבעל הבית, לפיכך אין לעניים עמו השבון.

עשה בארץ שלש שנים – נתן לעניים רובע. שתי שנים – נתן לעניים שליש. שנה אחת – נתן לעניים מהצה.

רבי יוסה פתר מתניתא – לפני ראש השנה שביעית.

רבי הוסיא פתר מתניתא – ערב ראש השנה שביעית.

לוח של ערב שביעית כו'. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא: אף בשאר

[דף י"ד ע"ב]

שני שבוע בן? והא תני: היתה שנייה נכנסת לשלישית – אינו מדכנו, ואינו מונע מפנו מים בשביל שיהא מעשר שני. היתה שלישית נכנסת לרביעית – מדכנו ומונע מפנו מים בשביל שיהא מעשר עני. הדיא אמרה: שדיכון בעיקור! רבי יוסי בשם רבי: לא תפתר שעקרון עד שלא צימחו.

וכן בצלים הקיצינים. קטינאי.

מודים בפאה של צלעית. פיטרה. ותני עלה: מקום שנהגו לחרוש – יחרוש. לנפש – ינפש.

מֵאַיִמִּי מוֹתֵר אָדָם לִיְחָ לֹחֵף בֵּי. מַה טַּעְמָא דְרַבִּי יוֹדֵה? גָּזְרוּ עַל הַלּוּף, וְלֹא גָזְרוּ עַל הַיֶּרֶק. מַעֲתָה, אֲפִילוֹ בְּשָׁבִיעִית יֵהָא מוֹתֵר! בְּמִזְמוֹן אֲנִי קְיָיִמִינוּ, שְׁלֵא יִלְךְ וְיָבִיא מִן הָאִיסוּר, וַיֹּאמֶר: מִזְמוֹן הִבְאֵתִי!

תְּנִי, אָמַר רַבִּי יוֹדֵה: מַעֲשֵׂה שְׁהִינֵנוּ בְּעֵין פּוֹשִׁין, וְאֶכְלְנוּ לֹחֵף עַל פִּי רַבִּי טְרַפּוֹן בְּמוֹצָאֵי הַחֵג שֶׁל מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: עֲמֹד הֵייתִי, וְלֹא הָיָה אֵלָּא מוֹצָאֵי הַפֶּסַח!

הַלְכָה ג'

מִתְנִי' אֵלּוּ בָלִים שְׁאִין הָאוּפוֹן רִשְׁאֵי לְמוֹכְרֵן בְּשָׁבִיעִית: מַחְרִישָׁה וְכַל בְּלִיָּה, הַעוֹל, וְהַמְזוּרָה, וְהַדְּקָר. אֲכַל מוֹכֵר הוּא מִגַּל יָד, וּמִגַּל קָצִיר, וְעִנְיָה וְכַל בְּלִיָּה. זֶה הַכֵּל: כָּל שְׁמֹלֵאכְתּוֹ מִיּוֹתֵדֵת לְעִבּוּדָתוֹ – אָסוּר. לְאִיסוּר וּלְהִיתֵר – מוֹתֵר.

הַיּוֹצֵר – מוֹכֵר חֶמֶשׁ בְּדֵי שְׁמֹן, וְחֶמֶשׁ עֶשְׂרֵה בְּדֵי יַיִן, שֶׁכֵּן דְּרַבּוֹ לְהִבְיָא מִן הַהַפְקָר. אִם הִבְיָא יוֹתֵר מִכָּאן – מוֹתֵר. וּמוֹכֵר לְעַבְדִּים בְּאַרְיָן, וְלִישְׂרָאֵל בְּחוּצָה לְאַרְיָן.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יִמְכּוֹר לוֹ פְּרָה הוֹרֶשֶׁת בְּשָׁבִיעִית, וּבֵית הַלֵּל מוֹתֵרִין מִפְּנֵי שִׁיכּוֹל לְשׁוֹחֲטָהּ וּמוֹכֵר לוֹ פִּירוֹת אֲפִילוֹ בְּשַׁעַת הַזֶּרַע. וּמִשְׁאֵיל לוֹ סֵאתוֹ, אִף עַל פִּי שְׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ גֹזֶרֶן. וּפּוֹרַט לוֹ מַעוֹת, אִף עַל פִּי שְׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ פּוֹעֲלִין, וְכוּלֵן, בְּפִירוּשׁ – אָסוּרָה.

גְּמָרָא אֵילּוּ בָלִים בֵּי. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: בִּינֵי מִתְנִיתָא, אֵילּוּ בָלִים שְׁאִין הָאוּפוֹן רִשְׁאֵי לְמוֹכְרֵן בְּשָׁבִיעִית לְהַשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית.

סֵתְמוֹן מַהוּ? מִן פּוֹה תְּנִי: "לְאִיסוּר וּלְהִיתֵר – מוֹתֵר" הִדָּא אָמְרָה: סֵתְמוֹן – מוֹתֵר.

הַיּוֹצֵר מוֹכֵר בֵּי.

[דף ט"ו ע"א]

וְחָשׁ לֹמֵר שְׁמוֹא הַחֲלִיתִי! אָמַר רַבִּי יוֹנָה: נִיפְרוֹת הֵן, אֵילּוּ שֶׁל יַיִן וְאֵילּוּ שֶׁל שְׁמֹן. אָמַר רַבִּי עִזְרָא: אֲדָרָא דְאֵילּוֹן חֲכִימָא וְאֲדָרָא דְאֵילּוֹן חֲכִימָא.

מוֹכֵר לְעַבְדִּים בְּאַרְיָן. וְאֲפִילוֹ יוֹתֵר מִכָּאן.

וְלִישְׂרָאֵל בְּחוּצָה לְאַרְיָן. אֲפִילוֹ מִן הַקְּנִוִי בְּאַרְיָן.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בֵּי. תְּנִי: הַמּוֹכֵר שׁוֹר לְחִבְרִי וְנִמְצָא נִגְחָן, רַב אָמַר: מִקַּח טְעוֹת הוּא. וְשְׁמוּאֵל אָמַר: יִכּוֹל הוּא מִימַר: "לְשִׁחִיטָה מְכַרְתִּיו לָךְ". מַה אֲנִי קְיָיִמִין? אִם בְּשִׁמְכְרוּ לְאָרִים – דְּבָרֵי הַכֵּל לְחִרְיֶשֶׁה מְכַר. אִם בְּשִׁמְכְרוּ לְטִבַּח – דְּבָרֵי הַכֵּל לְשִׁחִיטָה מְכַר. אֵלָּא בֵּי נֵן קְיָיִמִין: בְּשִׁמְכְרוּ לְסַרְסוּר. רַב אָמַר: מִקַּח טְעוֹת הוּא. שְׁמוּאֵל אָמַר: יִכּוֹל הוּא מִימַר: "לְשִׁחִיטָה מְכַרְתִּיו לָךְ".

מַחֲלֶפָא שִׁטְתִּיהָ דְרַבּוֹ: מַחֲלֶפָא שִׁטְתִּיהָ דְשְׁמוּאֵל! דְּאִיתְפְּלַגוּן: מְכַרָה לוֹ בִּיבְלָא עֲצָמוֹ – רַב אָמַר: קָנָה וַיּוֹצֵא מִיָּדוֹ בִּיבְלָא. שְׁמוּאֵל אָמַר: לֹא קָנָה.

מחלפא שיטתיה דרבו! תמן אמר: קנה, וכא הוא אמר: לא קנה! תמן – ביזבל מפורסם הוא. ברם הקא – מקח טעות הוא.

מחלפא שיטתיה דשמואל! תמן הוא אמר: לא קנה, וכא הוא אמר: קנה! לאיזה דבר מכרה לו, לא לזריעה? ברם הקא – יכול הוא מימר ליה: "לשהיטתה מכרתני לך".

רב – בבית שמואי, ושמואל – בבית הלל! רב בבית שמואי, ואפילו יסבור בבית הלל, לית אורחא משתתה תלתין יומין? ויתין תלתתי יומיא לא מקח טעות הוא?

ושמואל בבית הלל, ואפילו יסבור בבית שמואי, לית אורחא דבר נשא מיכוס תורא רדייא?

רבי אחא, רבי תנחום בר חיאי בשם רבי יוחנן: השאיל לו סאתו, וכא ומצאו מודד בה – אינו זקוק לו. כל שכן במושכירה לו.

הלכה ד'

מתני' משאלת אשה להכירתה החשודה על השביעית נפה וכברה וריחיים ותנור. אבל לא תבור ולא תמחן עמה.

אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה, ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה. אבל משתטיל את המים – לא תגע אצלה, שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה. וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום.

ומחזיקין ידי עבדים בשביעית, אבל לא ידי ישראל. ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום.

גמרא רבי זעירא בעי קומי רבי מנא: מתניתא – בסתם, אבל במפרש – לא? אמר ליה: וסתמו – לאו כפירוש הוא? אני אומר: נפה – לספור בו מעות, כברה – לכבור בה חול, ריחיים – למחון בו סממניו, תנור – לממון בו אונין של פשתן.

רבי הנחם בעי: במה קנסו? במקום שזרעין ואוכלין, או במקום שזרעין ולא אוכלין?

[דף ט"ו ע"ב]

מה נפק מביניהון? ראו אותו לוקח מן הסירקי, אין תימר במקום שזרעין ואוכלין, ראו אותו לוקח מן הסירקי – אסור. אין תימר במקום שזרעין ולא אוכלין, ראו אותו לוקח מן הסירקי – מותר.

רבי יוסי בר חנינא בעי: על כל פרקא איתאמרת, או על הדה הלכתא איתאמרת? רבנן דקיסרין בשם רבי יודא בר טיטוס, מן מה דלא תנינן בגיטין אלא תדא הלכתא, תדא אמרה: על תדא הלכתא איתאמרת.

תמן תנינן: נחתום שהוא עושה בטומאת, לא לשון, ולא עורכין עמו. ותני עלה: לא בוררין, ולא מוחנין, ולא מרקדין עמו. והקא הוא אמר הכין! אמר רבי לא: כאן – להולין, כאן – לתרומה. אית לך מימר: נחתום בתרומה?

חבריאי אמרי: כאן – בלותת, וכאן – בשאינו לזנת.

מתניתא מסייע לחבריאי! אבל משתטיל מים – לא תגע אצלה, שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה.

וּבִזְמַן לֹא אָמְרוּ אֵלָא מִפְּנֵי דְרַבִּי שְׁלֹום. רַבִּי הֵיילָא וְרַבִּי אִימִי. חַד אָמַר: חֲרוּשׁ לָהּ טְבָאוֹת, וְאַנָּה נִסֵּב לָהּ מִנְּךָ בְּתַר שְׁמִיטָתָא. וְחֲרָנָא אָמַר: אִישִׁיר. מֵאֵן דְּאָמַר טְבָאוֹת, מַה שׁוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמָן? אִישִׁיר. מֵאֵן דְּאָמַר לְעַבְדֵי אִישִׁיר, מַה שׁוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמָן, יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹום עֲלֵיכֶם.

דְּלָמָא, רַבִּי הֵינְנָא בְּרַ פְּפָא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַ נְהֻמְנִי עֵבְרוּן עַל חַד מְחֻרְשֵׁי שְׁבִיעִית. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַ נְהֻמְנִי: אִישִׁיר!

אָמַר לִיה רַבִּי הֵינְנָא בְּרַ פְּפָא: וְלֹא בְּן אֹלְפִן רַבִּי (תְּהֵילִים קַט, ח) וְלֹא אָמְרוּ הָעֵבְרִים בְּרַבַּת ה' אֲלֵיכֶם – שְׁאָסוּר לִזְמַר לְחֻרְשֵׁי שְׁבִיעִית "אִישִׁיר"!

אָמַר לִיה: לְקֻרוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, לְדְרוּשׁ אֵין אַתָּה יוֹדֵעַ? וְלֹא אָמְרוּ הָעוֹבְרִים, אֵלֹו עוֹבְדֵי בּוֹכְכִים שְׁעוֹבְרִין מִן הָעוֹלָם, וְלֹא אָמְרוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּרַבַּת ה' עֲלֵיכֶם.

מַה יִּשְׂרָאֵל אוֹמֶרֶת לְהֵן? בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם ה'. לֹא הֵיִיכֶם שְׁפַל הַפְּרָכוֹת הַבָּאוֹת לְעוֹלָם – בְּנֻכְתִּינֵנו, וְאֵין אַתֶּם אוֹמְרִים לָנוּ: בָּאוּ וְטַלוּ לָכֶם מִן הַפְּרָכוֹת הָאֵילוּ! וְלֹא עוֹד, אֵלָא שְׁאַתֶּם מְנַלְגְּלִין עֲלֵינוּ פִּיסִים וְיֻמּוֹת וְנִגְלָלוֹת וְאַרְגוּנוֹת.

הַדְרָן עֲלֵהּ בְּנוֹת שׁוּחַ

פֶּרֶק שְׁשִׁי

הַלְכָה א' מַתְנִי' שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְשְׁבִיעִית: כָּל שְׁתַּחֲוִיקוּ עוֹלֵי כְּבֵל מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל עַד גְּזִיב – לֹא נֶאֱכַל וְלֹא נֶעְבַד.

כָּל שְׁתַּחֲוִיקוּ עוֹלֵי מִצְרַיִם מִגְּזִיב וְעַד הַנְּהַר וְעַד אֲמֵנָה – נֶאֱכַל אֲכַל לֹא נֶעְבַד. מִן הַנְּהַר וּמֵאֲמֵנָה וְלַפְּנִים – נֶאֱכַל וְנֶעְבַד.

גְּמֵרָא בְּתֵיב (דְּבָרִים יב, א): אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בְּאַרְצֵי – בְּאַרְצֵי – אַתֶּם הַיִּיבִין לַעֲשׂוֹת, וְאֵי אַתֶּם הַיִּיבִים לַעֲשׂוֹת בְּחֻצָּה לְאַרְצֵי.

עֲדִיין אָנוּ אוֹמְרִים: מִצְוֹת שְׁחֵן תְּלוּיוֹת בְּאַרְצֵי – אֵינֵן נוֹהֲגִין אֵלָא בְּאַרְצֵי. יְכוּל אֲפִילוּ מִצְוֹת שְׁאֵינֵן תְּלוּיוֹת בְּאַרְצֵי – לֹא יְהוּ נוֹהֲגוֹת אֵלָא בְּאַרְצֵי? תְּלֻמוֹד לִזְמַר (דְּבָרִים יא, טו-יז): הַשְּׁמֹרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם, וְחָרָה אַף ה' בְּכֶם וְגוֹמֵר, וְשִׁמְתֶם אֶת דְּבָרֵי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְגוֹ'. מַה אֵיִת לְדָ? בְּגוֹן תְּפִילִין וְתֻלְמוּד תּוֹרָה. מַה תְּפִילִין וְתֻלְמוּד תּוֹרָה שְׁאֵינֵן תְּלוּיין בְּאַרְצֵי – נוֹהֲגִין בֵּין בְּאַרְצֵי בֵּין בְּחֻצָּה לְאַרְצֵי, אַף כָּל דְּבַר שְׁאֵינֵן תְּלוּי בְּאַרְצֵי – יְהֵא נוֹהֵג בְּאַרְצֵי וּבְחֻצָּה לְאַרְצֵי.

מַעֲתָה, מִשְׁגָּלוּ – יְהוּ פְּטוּרִין בְּתֵיב (נַחֲמִיה ח, יז) וַיַּעֲשׂוּ כָל הַקְּהָל הַשְּׂבִים מִהַשְּׁבִי סִבּוֹת, וַיִּשְׁבוּ בְּסִבּוֹת, כִּי לֹא עָשׂוּ מִימֵי יִשׁוּעַ בֶּן נוּן. וְלָמָּה "יִשׁוּעַ"? רַבִּי הִלֵּל בְּרִיהַ דְּרַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַ נְהֻמְנִי: פְּגָם הַכְּתוּב כְּבוֹד צְדִיק כְּבוֹד פְּקוּרָא, מִפְּנֵי כְּבוֹד צְדִיק בְּשַׁעֲתוֹ! הַקִּישׁ בִּיאָתָן בִּימֵי עֲזָרָא לְבִיאָתָן בִּימֵי

יהושע. מה ביאתן בימי יהושע – פטורין היו ונתחייבו, אף ביאתן בימי עזרא – פטורים היו ונתחייבו.

מזה נתחייבו? רבי יוסי בר חנינה אומר: מדבר תורה נתחייבו הדא הוא דכתיב (דברים ל, ה): **והביאת ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה**. הקיש ירושתך לירושת אבותיך. מה ירושת אבותיך – מדבר תורה, אף ירושתך – מדבר תורה.

והיטבד והרפד מאבותיך. אבותיך – פטורין היו ונתחייבו, ואתם – פטורים הייתם ונתחייבתם. אבותיך – לא היה עליהם עול מלכות, ואתם, אף על פי שיש עליכם עול מלכות.

אבותיכם – לא נתחייבו אלא לאחר ארבע עשרה שנה, שבע שכבשו ושבע שחלקו. אבל אתם – כיון שנכנסתם, נתחייבתם.

אבותיך – לא נתחייבו עד שעה שנקנו כולה. אבל אתם – ראשון ראשון קונה ומתחייב.

[דף ט"ז ע"א]

אמר רבי לעזר: מאיליהן קיבלה עליהן את המעשרות. מה טעם? (נחמיה י, א) **ובכל זאת אנחנו כרתים אמנה וכתבים. ועל החתום שרינו לוינו כהנינו**. מה מקיים רבי לעזר (שם לו) **ואת בכרות בקרינו וצאנינו**? מכיון שקיבלו עליהן דברים שלא היו חייבין עליהן, אפילו דברים שהיו חייבין עליהן – העלה עליהן כאילו מאיליהן קיבלו עליהן.

מה מקיים רבי יוסי בר חנינה **ובכל זאת**? מכיון שקיבלו עליהן בסכר פנים יפות – העלה עליהן הכתוב כאילו מאיליהן קיבלו עליהן.

מה מקיים רבי לעזר **מאבותיך**? פתר לה: לעתיד לבא. דאמר רבי הלבו, שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: אבותיך ירשו ארץ של שכעת עממים, ואתם עתידין לירש ארץ של עשר עממים.

תלתי הורגייטא אילין אינון (בראשית טו, יט): **את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני**. רבי יודה אומר: ערבית, שלמניא, נבטייא. רבי שמעון אומר: אסיא, ואספמיא, ודמשק. רבי לעזר בן יעקב אומר: אסיא, וקרתנינגי, ותורקי. רבי אומר: אדום, ומואב, וראשית בני עמון.

מאבותיך. אבותיך, אף על פי שנגאלו – חזרו ונשתעבדו. אבל אתם, משאתם נגאלין – עוד אין אתם משתעבדין. מה טעם? (ירמיה ל, ו) **שאלו נא וראו אם ילד זכר**. בשם שאין הזכר יולד, כך אתם, משאתם נגאלין – עוד אין אתם משתעבדין.

המהלך מעבו לאכזיב, מימינו למזרח – הדרך שהורה משום ארץ העמים, ותיבת במעשרות ובשביעית, עד שתיוודע לה שהיא פטורה. משמאלו למערב – הדרך ממאה משום ארץ העמים, ופטורה מן המעשרות ומן השביעית, עד שתיוודע לה שהיא חייבת, עד שהוא מוגע לאכזיב. רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר משום אביו: עד ללבנו.

עבו עצמה מה היא? רבי אחא בר יעקב בשם רבי אימי: מן תרין עיבדוי דרבי אנו ילפין, עבו – יש בה ארץ ישראל, ויש בה חוצה לארץ.

רבי הוה בעבדו, חמתו אכלון פיתא נקיה. אמר לון: מה אתון לתין? אמרו ליה: תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו על מי ביצים שאין מכשירין. סברין מימר, ואנן שלקין ביעין ולתין במיהן. סברין מימר: מי שלק של ביצים. ולא אמר אלא מי ביצים עצמן. אמר רבי יעקב בר אדי: מאותה שעה גזרו, שלא יהא תלמיד מורה הוריייה. רבי הייא בשם רב הונא: תלמיד שהורה, אפילו פהלכה – אין הוראתו הוריייה.

תני: תלמיד שהורה הלכה לפני רבו – חייב מיתה. תני בשם רבי ליעזר: לא מתו נדב ואביהו – אלא שהורו בפני משה רבן.

מעשה בתלמיד אחד שהורה לפני רבי ליעזר רבו. אמר לאימא שלום אשתו: אינו יוצא שבתו. ולא יצא שבתו עד שמת. אמרו לו תלמידיו: רבי! נביא אתה? אמר להן, לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך אני מקובל, שפל תלמיד המורה הלכה בפני רבו – חייב מיתה.

תני: אמור לתלמיד להורות הלכה בפני רבו, עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל במחנה ישראל. ומה טעם? (במדבר לג, מט) ויחנו על הירדן מבית הישמת עד אבל השטים. וכמה הן? שנים עשר מיל.

בהדא רבי תנחום בר חייה הוה בהפר, והוון שאלין ליה – והוה מורה, שאלין ליה – והוה מורה. אמרין ליה: ולא בן אילפן רבי, שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל, במחנה ישראל! והא רבי מנא רבך יתיב בציפורין! אמר לון: ייתי דלא ידעית. מן ההיא שעתה – לא הורי.

רבי הוה בעבדו, חמי חד בר נש סלק מן ביפתא ולעיל. אמר ליה: לית את ברירה דפלן בהנא? לא הוה אבוד בהן? אמר ליה: עיניו של אבא היו גבוהות, ונשא אשה שאינה הוגנת לו, וחילל את אותו האיש.

תחומי ארץ ישראל – פל שהחוקו עולי בכל: פרשת אשקלון, חומת מגדול שיר, ושינא דרור, ושורא דעבו, וקציריא דגלילא, וכברתה, ובית וניתה, וקובעיא, ומילתה דכיר, ובורי רבתא, תפנים, וספתה, ומרתא דיתיר, ומקציא דאבהתא, וראש מי געתון, ונגעתון עצמה, מי ספר, ומרחשת, ומגדל הרוב, ואולם רבתא, ונוקבתא דעיון, ותוקרת ברכה רבא, ובר סנגדא, ותרגולא עילאה דלמעלה מן קסרין, וטרכונא דמתחם לבוצרה, ומלח דזרפאיי, ונמרין, ובית סבל, וקנת, ורפיח דחגרא, ודרד הגדולה ההולכת לפודר. חשבון, ויבא, ונהלא דורה, ויגר שהודתא, ורקס דגועה, ונניא דאשקלון.

אשקלון עצמה? רבי יעקב בר אהא בשם רבי זעירא: מן מה דתני: גנייה דאשקלון, הדא אמרה: אשקלון – פלחין. רבי סימון בשם חילפיי: רבי ורבי ישמעאל בי רבי יוסי וכן הקפר נמנו על אויר אשקלון – וטיהרוהו. מפי רבי פינחס בן יאיר שאמר: יורדים היינו למידין של

אֲשָׁקְלוֹן, וְלֹקָחִים חֲטוּיָא, וְעוֹלָיוֹן לְעִירָנוּ וְטוֹבְלוֹן וְאוֹבְלוֹן בְּתַרְוּמָתֵינוּ.

לְמַחֵר נִמְנָו עָלֶיהָ לְפוֹטְרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. מִשָּׁד רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בְּרַבִּי יוֹסִי אֶת יָדָיו מִמַּסְתַּמֵּד עַל בֶּן הַקֶּפֶר. אָמַר לוֹ: בְּנִי, לָמָּה לֹא אָמַרְתָּ לִּי מִפְּנֵי מַה מְשַׁכְּתָה אֶת יָדֶיךָ מִפְּנֵינוּ? תֵּייתִי אוֹמֵר לָךְ, אֲתָמוּל, אֲנִי הוּא שְׁטַמְאָתִי אֲנִי הוּא שְׁטַהֲרָתִי, וְעַכְשָׁיו אֲנִי אוֹמֵר, שְׁמָא נִתְכַּבְּשָׁה מִדְּבַר תּוֹרָה, וְהִיאֵךְ אֲנִי פּוֹטְרָה מִדְּבַר תּוֹרָה?

אֵימְתִי הִיא טְמִיאָה מִשׁוּם אַרְצֵי הָעַמִּים? אָמַר רַבִּי סִימוֹן: מִשְׁתַּשְׁהָא הַגְּזוּרָה אַרְבַּעִים יוֹם. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָהוּ: וְלֹא בְּמַעוֹת אֲנִי מַחְזִיקִים? אֵלָּא מִיַּד הִיא טְמִיאָה מִשׁוּם אַרְצֵי הָעַמִּים.

אָמַר רַבִּי מְנָא: לֹא בֶן אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: מִן מַה דְּתַנִּי: גְּנֵיִיא דְאֲשָׁקְלוֹן, הֲדָא אָמַרְהָ: אֲשָׁקְלוֹן – בְּלַחוּיָן. וְכִי צוּר אֵינִי אֲסוּר לִילָף לְשֵׁם? וְהַקְוָה שֵׁם אֵינִי מִתְחַיֵּיב? דְּלֹא תִסְבּוֹר מִימֹר: אוֹף הָבָא בֶן – לְפִיכָד נִמְנָו עָלֶיהָ לְפוֹטְרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

רַבִּי סִימוֹן וְרַבִּי אֶבְהוֹן הוֹוִן יְתִיבִין, אָמַר, הָא בְּתִיב (שׁוֹפְטִים א, יח): **וְלִכְבֹּד יְהוּדָה אֶת עֲזָה וְאֶת גְּבוּלָהּ: לִיתִי עֲזָה. אֶת אֲשָׁקְלוֹן וְאֶת גְּבוּלָהּ! לִיתִי אֲשָׁקְלוֹן.** מַעֲתָה, הֲהֵן נַחַל מִצְרַיִם! לִיתִי נַחַל מִצְרַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: בְּתִיב (שׁוֹפְטִים יא, א) **וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי אַחִיו וַיָּשָׁב בְּאֶרֶץ טוֹב.** זֶה מוֹסִיתָא, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָה טוֹב? שְׁיַפְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

רַבִּי אֵימִי בְּעִי: וְלֹא מוֹמַעְלֵי מִיסִין הָן? סַבֵּר רַב אֵימִי: כְּמִי שֶׁנִּתְכַּבְּשׁוּ. דְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן: שְׁלֹשׁ פְּרַסְמִינִיּוֹת שִׁילַח יְהוֹשֻׁעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַד שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְאֶרֶץ. מִי שְׁהוּא רוֹצֵה לְהַפְנוֹת – יִפְנֶה. לְהַשְׁלִים – יִשְׁלִים. לְעַשׂוֹת מַלְחָמָה – יַעֲשֶׂה. גְּרַגְשִׁי – פִּינָה וְהֶאֱמִין לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִלָּף לוֹ לְאַפְרִיקָי, (מַלְכִים ב, יח, לב) **עַד בָּאִי וְלֹקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ כְּנָעַנִים** – זֶה אַפְרִיקָי.

גְּכַעֲזִיבִים – הַשְׁלִימוּ (יהושע י, א) **וְכִי הִשְׁלִימוּ יוֹשְׁבֵי גְבַעוֹן אֶת יִשְׂרָאֵל.** (יהושע י, יב) שְׁלֵשִׁים וְאַחַד מְלָךְ – עֲשׂוּ מַלְחָמָה וְנָפְלוּ.

מִפְּנֵי מַה לֹא גְזָרוּ עַל אוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁבַגְרִיקוּ? רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: מִפְּנֵי שְׁנִינִיּוֹת רַע. עַד תִּיבֵן? רַבִּי חֲנִינִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: עַד נַחַל מִצְרַיִם. וְהָרִי עֲזָה נִינְיָה יִפְהוּ!

פִּישְׁפֻּשָׁה אָמַר קוּמִי רַבִּי יוֹסִי: שְׁאֵלִית לְרַבִּי אַחָא, וְיִשְׂרָאֵל רַבִּי זְעִירָא אוֹל לְחַמְתָּא דַּפְחַל וְהוּהוּ חֲמִי גְרַמִּיָּה וְהִיב לְבַר מִן מִדִּיקְלָא דְבַבְלָא. שְׁלַח שְׁאֵל לְרַבִּי חֵיִיא בַר וּוּא לְתַרְוִין בְּנֵי דְרַבִּי אֲבִיתָר דְדִמְאָא, אָמַרְוּ לֵיהּ: נְהִיגִין בְּהַנְיָא מְטִי עַד תַּמּוּן.

בְּהַנְיָא שְׁאֵלוּן לְרַבִּי יוֹחָנָן: הֲהֵן חוּטָא דְנֻחָה? אָמַר לוֹן רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי חוּנְיָה דְבֵרְתָא חוּרְוִן: נְהִיגִין בְּהַנְיָא מְטִי עַד דְרִיִּי. וְהֵן חוּטָא דְבוּצְרִיָּה – עַד דְפְרִדִּיסָא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹן: יֵשׁ עֵירוֹת שֶׁל כּוֹתֵיבִים שְׁנַהֲגוּ בְהֵן הֵיתֵר מִימֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן, וְהֵן מוֹתְרוֹת.

רבי יוסי בעי: מעתה לא יהושו פתנים על חלתו! ואנן חמיי רבנין הששינו! אמר רבי יודה בן פזי: לא בגין מילתא דאת אמרת, אלא בגין דלא תלמתון מלכותא בידיא. רבי יסא שמע דאתת אימיה לבוצרה. שאל לרבי יוחנן: מהו לצאת? אמר ליה: אם

[דף י"ז ע"א]

מפני סגנת דרכים – צא. אם משום כבוד אפך – איני יודע. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: עוד היא צריכה לרבי יוחנן. אמרה עלוי, ואמר: גמרתה לצאת, תבוא בשלום! שמע רבי לעזר ומר: אין רשות גדולה מזו.

רבי שמעון בן לקיש שאיל לרבי הנינה, הקונה בעמון ומואב מהו? אמר ליה: אני לא שמעתיך מרבי חיייה הגדול אלא מפרשת אשקלון ולחוי. וקשיא דהוא שאיל ליה הדיא ומר ליה הדיא! אלא בגין דלית רבי הנינה אמר מילא דלא שמע מן יומי, ובגין דלא מפיסקתיה ריקו, בגין בן שאל ליה הדיא, ומגיב ליה הדיא.

רבי שמעון בן לקיש אול לבוצרה, אתון לגביה. אמרי ליה: חמי לן בר נש דריש דיון, ספר, תון, עביד כל צורכינן. חמא חד בבליי, אמר ליה, חמית לך חד אתר טוב! אתא לגבי רבי יוחנן אמר ליה: "מן בכל לבכל!"

אמר רבי יעקב בר אבא: מן מה דאמר רבי יוחנן: "מן בכל לבכל" הדיא אמרה: הקונה שם – אינו מתחייב. וכי צור אינו אסור לילך לשם? והקונה שם אינו מתחייב?

אשכח תני: סימן לעמון ומואב ולאריץ מצרים – שתי ארצות, אחת נאכלת ונעבדת, ואחת נאכלת ולא נעבדת. סבר רבי יוחנן מימר: (דברים ד, ט) **את בצר במדבר**. שאל לרבי שמעון בן לקיש: בצר בוצרה?

רבי יצחק בר נחמן ורבי שמעון בן לקיש שאל לרבי הנינא: הקונה מעמון ומואב מהו? אמר ליה, קשיתה קומי רבי יסא: לית עמון ומואב דמשה? אמר רבי מנא: קשיתה קומי רבי חגי: לית עמון ומואב דמשה? לית עמון ומואב דרבי לעזר בן עזריה?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: פתיב (במדבר כא, כ) **בי חשבון עיר סיחון מלך האמרי היא**. צריכה לרבי שמעון, מהרה מיד סיחון ועוג, אי לא מהרה? אין תימר מהרה – חייבת. אין תימר שלא מהרה – פטורה! אמר רבי תנחומא (דברים ב, לא) **החל רש לרשת את ארצו** – עשיתה את ארצו חילין לפניו.

רבי הונא בעי משרי תהן יבלונה, אתא לגבי רבי מנא, אמר ליה: הא לך, תתום! ולא קיבל עילווי מיתתום. למחר קם עימיה רבי חייא בר מדיא, אמר ליה: יאות עבדת דלא תתמת, דרבי יונה אבדך הוה אמר: אנמונינום והבה לרבי תרין אלפין דשנין באריסו, לפיכך נאכל אכל לא נעבד פסורא [פסוריא] ופטור מן המעשרות מפני שהיא כשדות גוים.

רב הונא אומר: ביני מתניתאי: מגזיב ועד הנהרה, מגזיב ועד אַמְנָה. תני: איזו היא הארץ, ואי זו היא חוץ לארץ? כל ששופע מטורי אַמְנָה ולפנים – ארץ ישראל. מטורי אַמְנָה ולחוץ – חוץ לארץ. הניסים שבים, את רואה אותן כאילו חוט מתוח מטורי אַמְנָה עד נחל מצרים. מהחוט ולפנים – ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ – חוץ לארץ. רבי יודה אומר: כל שהוא כנגד ארץ ישראל – הרי הוא כארץ ישראל, שנאמר (במדבר לד, ו): **וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול**. שבצדדין מהן – את רואה אותן כאילו חוט מתוח מקלפריא ועד אוקיינוס. מחוט ולפנים – ארץ ישראל, מהחוט ולחוץ – חוץ לארץ.

אמר רבי יוסטא בר שונם: לכשיגיעו הנלויות לטורי אַמְנָה – הן עתידות לומר שירה. מה טעם? (שיר השירים ד, ח) **תִּשְׁוֹרֵי מֵרֹאשׁ אַמְנָה**.

הַלְכָה ב'

מתני' עושים בתלוש בסוריא, אבל לא במחופר. דשים, וזורים, ודורכים ומעמרין, אבל לא קוצרים, ולא בוצרין, ולא מוסקין.

כלל אומר רבי עקיבה: כל שפוצא בו מותר בארץ – עושים אותו בסוריא.

גמרא עושים בתלוש בסוריא כו'. אומר רבי אבהו: שלא יהו הולכין ומשתקעין שם. בתלוש לפה הוא מותר? מן גו דו חמי רווחא קריב, לא נפק.

רבי יוסי בר רבי בון בעא קומי רבי מנא: מהו למחון עם הגוי בארץ? אומר ליה: מתניתא אומר שהוא אסור! דתנינן: עושים בתלוש בסוריא אבל לא במחופר. הא בארץ, אפילו בתלוש – יהא אסור.

מקום שהוא נאכל ולא נעבד, מהו להשכיר בהמתו שם? רבי לוי צנבריא שאל לרבי יצחק ורבי אימי, ואסרין. רבי הושעיא

[דף י"ז ע"ב]

יהב לעממיא פריטין, לא משום דהוא אסור, אלא שלא לייחד בהמתו עם הגוי.

ומה נן קיימין? אם בפירות ששית שנכנסו לשביעית – אפילו בארץ מותר. אם בפירות שביעית שיצאו למוצאי שביעית – להרוש מותר ולקצור אסור! אלא פי אנן קיימין, בפירות שביעית בשביעית.

רבי הונא אול לצור, ואסר לון הדא אשקיייה. שמע רבי יוסי ואמר, ויאותו והדא לא במחופר היא? והא תנינן: משקון בית השלחין במועד ובשביעית! אומר רבי יודן: לורעים שבו. רבי מנא בעי: מעתה יהא מותר להרוש להן.

הַלְכָה ג'

מתני' בצלים שִׁירְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים וְצִימוּחוּ, אִם הָיוּ הָעֵלִיץ שֶׁלֹּהֶן שְׁחוּרִים – אֲסוּרִין. הוֹרִיקוּ – הָרִי אֵלּוּ מוֹתְרִין.

רבי חנינא בן אַנְטִיגֶנֶס אָמַר: אִם יוֹלוּן לְהִיתָלֵשׁ בְּעֵלִיץ שֶׁלֹּהֶן – אֲסוּרִין. בְּגִגַּד בֶּן מוֹצְאֵי שְׁבִיעִית – מוֹתְרִין.

גמרא ביני מתניתא, שְׁחוּרִין – אֲסוּרִין, וִירוּקִין – מוֹתְרִין.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: בְּצַל שֶׁעָקְרוּ וּשְׁתָּלוּ, מִפְּיֹן שֶׁהִשְׁחִיר – מִתְעַשֵּׂר לְפִי כּוֹלוּ. רבי הוּהָ בְּשֵׁם רבי יוחנן: בְּצַל שֶׁעָקְרוּ וּשְׁתָּלוּ, מִפְּיֹן שֶׁהִשְׁרִישׁ – מִתְעַשֵּׂר לְפִי כּוֹלוּ.

וְלֹא שֶׁנִּיבֵי אֵין שֶׁעָקְרוּ בְּשְׁבִיעִית וּשְׁתָּלוּ בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, בֵּין שֶׁעָקְרוּ בְּשְׁבִיעִית.

רבי זְעִירָא אָמַר: מִפְּיֹן שֶׁרְבָה עָלָיו הַחֹדֶשׁ – מוֹתֵר. רבי לָא, רבי אִימִי, תְּרוּוִיְהוֹן אָמְרִי: אֲסוּר. מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רבי לָא וְעַל רבי אִימִי דְתַנִּי (תְּרוּמוֹת סוף פֶּרֶק ה) זֶה הַכֶּלֶל שֶׁהָיָה רבי שְׁמַעוֹן אָמַר מִשׁוּם רבי יְהוֹשֻׁעַ: כֹּל דְּבַר שִׁישׁ לוֹ מוֹתִירִין, כְּגוֹן טָבֵל וּמְעַשֵּׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ וְחֹדֶשׁ – לֹא נִתְּנוּ לֶהֱוֹן חֲכָמִים שִׁיעוּר, אֲלֵא מִיּוֹן בְּמִינוֹ – כְּכֹל שֶׁהוּא, וְשִׁאִינוּ בְּמִינוֹ – בְּנִתְּנוּ טַעַם. וְכֹל דְּבַר שִׁאִין לוֹ מוֹתִירִין, כְּגוֹן תְּרוּמָה וְחֶלֶב וְעֶרְלָה וְכֹלָאִים – נִתְּנוּ לֶהֱוֹן חֲכָמִים שִׁיעוּר, מִיּוֹן בְּמִינוֹ, וְשִׁלָּא בְּמִינוֹ – בְּנִתְּנוּ טַעַם.

הַתִּיבּוֹן: הָרִי שְׁבִיעִית, הָרִי אֵין לֵה מוֹתִירִין, וְלֹא נִתְּנוּ לֵה חֲכָמִים שִׁיעוּר! אָמַר לֶהֱוֹן: לֹא! אִם אֲמַרְתֶּם בְּשְׁבִיעִית – שִׁאִינָה אֲסֻרָתָא כֹּל שֶׁהוּא אֲלֵא בְּבִיעוּר. אֲבָל לֹאכִילָה – בְּנִתְּנוּ טַעַם.

מַה עָבְדִין לֵה רבי הִילָא וְרבי אִימִי? פְּתִירִין לֵה בְּעִירוּבִין. אֲבָל בְּגִידוּלִין, הוֹמֵר הוּא בְּגִידוּלִין. דְּאָמַר רבי זְעִירָא בְּשֵׁם רבי יוֹנָתָן: בְּצַל שֶׁל כֹּלָאִי הַכֶּרֶם שֶׁעָקְרוּ וּשְׁתָּלוּ, אֲפִילוּ הוֹסִיף כְּמַה – אֲסוּר, שִׁאִין גִּידוּלֵי אִיסוּר מְעַלִּין אֵת הָאִיסוּר.

מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רבי זְעִירָא! דְּתַנִּינוּ: גִּידוּלֵי תְּרוּמָה – תְּרוּמָה. וְגִידוּלֵי גִידוּלִיָּהוֹן – הוּלִין. אֲבָל טָבֵל, וּמְעַשֵּׂר רֵאשׁוֹן, וְסַפִּיחֵי שְׁבִיעִית, וְתְּרוּמוֹת מְעַשֵּׂר, וְתְּרוּמוֹת מְעַשֵּׂר, וְהַכֹּפּוּרִין, וְגִידוּלִיָּהוֹן – הוּלִין. וְתַנִּי עֲלָה: כְּמַה דְּכָרִים אֲמוּרִים? בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כֹּלָה. אֲבָל בְּדָבָר שִׁאִין זָרְעוּ כֹּלָה, גִּידוּלֵי גִידוּלִין – אֲסוּרִין. מַה עָבַד לֵה רבי זְעִירָא? פְּתִירָא לֵה כְּקֹדֶשֶׁת שְׁבִיעִית בְּבִיעוּר, אֲבָל לֹאכִילָה – בֵּינּוֹן שֶׁרְבָה עָלָיו הַחֹדֶשׁ – מוֹתֵר.

רבי אָבָהוּ עַל לְאַרְבֵּל, וְאִיתְקַבֵּל גְּבִי אָבָא בַר בְּנִימִן. אֲתוֹן וּשְׁאֲלוֹן לִיה בְּאִילִין בְּצִלְיָא, וְהוֹרִי לֹון הָדָא דְּרַבִּי זְעִירָא, מִפְּיֹן שֶׁרְבָה עָלָיו הַחֹדֶשׁ – מוֹתֵר. חֲמוּתוֹן סְמוּכִין עָלָיו, אָמַר לֹון: אֲנִי לֹא אֲמַרְתִּי אֲלֵא כְּמוֹרְכָנִין.

אָמַר רבי יוֹדָא כֹּן פּוּי: אֲנָא יָדַע רֵאשָׁה וְסוּפָה, כִּד דְּשַׁמַּע רבי לָא וְרבי אִימִי פְּלִיגִין, שְׁרַע מִינָה.

[דף י"ח ע"א]

הַלְכָה ד' מִתְנִי' מֵאִמְתֵי מוֹתֵר אָדָם לִיקַח יָרֵק בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית? מִשְׁיַעֲשֵׂה כִּיּוֹצֵא כּוֹ. עֲשֵׂה חֲכָמִים – הַתִּיר הָאֲפֵל. רבי, הַתִּיר לִיקַח יָרֵק בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית כּוֹד.

אין מוציאין שְׁמֵן שְׂרִיפָה ופירות שְׁבִיעִית מִהָאָרֶץ לְחוּצָה לְאָרֶץ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁמַעְתִּי בְּפִירוּשׁ, שְׁמוּצִיאִין לְמִסְרָיא וְאִין מוּצִיאִין חוּצָה לְאָרֶץ.

אִין מְבִיאִין תְּרוּמָה מִחוּצָה לְאָרֶץ לְאָרֶץ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁמַעְתִּי בְּפִירוּשׁ, שְׁמִכִּיאִין מִסְרָיא וְאִין מְבִיאִין מִחוּצָה לְאָרֶץ.

גמרא בְּרֵאשׁוֹנָה הִיָּה הֵיֶרֶק אָסוּר בְּסַפְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִתְקִינוּ שֶׁיְהִיָּה הֵיֶרֶק מוּתָר בְּסַפְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַף עַל פִּי כֵּן הִיָּה אָסוּר לְהִבִּיא יֶרֶק מִחוּץ לְאָרֶץ לְאָרֶץ. הִתְקִינוּ שֶׁיְהִיָּה מוּתָר לְהִבִּיא יֶרֶק מִחוּץ לְאָרֶץ לְאָרֶץ. אַף עַל פִּי כֵּן הִיָּה אָסוּר לִיקַח יֶרֶק בְּמוּצָאֵי שְׁבִיעִית מִיָּד.

רבי, התיר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד. בר מן קפלוטא. מה עבדון ליה ציפראיי? אלקבשוניה סקא וקוטמא ואייתוניה קומי רבי, אמרין ליה: מה חטא דין מן כל ירקא? ושרא ליה לון.

עוֹלָא בַר יִשְׁמַעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: רַבִּי וְרַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה, נִתְּנוּן לַעֲבוֹ וְאִתְקַבְּלוּן גַּבִּי רַבִּי מְנַא. אָמַר לְהוּ רַבִּי: "עֲשֵׂה לָנוּ לֶפֶס אֶחָד שֶׁל יֶרֶק!" עֲבַד לִיה קוּפָדָה. לְמַחַר אָמְרִין לִיה: "עֲשֵׂה לָנוּ לֶפֶס אֶחָד שֶׁל יֶרֶק!" עֲבַד לֶון תְּרַנְגוּלְתָא. אָמַר רַבִּי: נִיבַר הוּא זֶה שְׁהוּא מִפְתַּח שֶׁל שְׁמוּאֵל. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסֵה בִּי רַבִּי יְהוּדָה: אֲפִילוּ מִפְתִּיחַ שֶׁל שְׁמוּאֵל אֵינּוּ! וְלָמָּה עֲבַד כֵּן? הוּא תְּלַמִּיד מִן תְּלַמִּידוֹי דְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הֵיֶרֶק – אָסוּר בְּסַפְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

פד אתא לגבה, תני לה עובדא, אמר ליה: צריך הויתח עביד כוותין.

תַּמָּן תַּנְיִנָן (נדרים פרק 1 משנה א): מִן הֵיֶרֶק – מוּתָר בְּיִרְקוֹת הַשְּׂדֵה שֶׁהוּא שֵׁם לוֹוִי. וְתַנִּי עֲלֵיהּ: הַנּוֹדֵר מִן הֵיֶרֶק בְּשְׁבִיעִית – אָסוּר אַף בְּיִרְקוֹת שְׂדֵה. תַּנִּי רַבִּי קְרִיסְפָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה כֵּן גְּמַלְיָאֵל: וְאָמַר מַעֲמָא, הָדָא דְתִימַר – עַד שְׁלֵא הִתִּיר רַבִּי לְהִבִּיא יֶרֶק מִחוּצָה לְאָרֶץ לְאָרֶץ. אָבַל מִשְׁהִתִּיר רַבִּי לְהִבִּיא יֶרֶק מִחוּץ לְאָרֶץ לְאָרֶץ – הִיא שְׁבִיעִית, הִיא שְׁאָר שְׁנֵי שְׁבִיעֵי.

רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא אָמַר: עוֹלְשִׁין – חֲשׂוּבוֹת הֵן לְטַמְּא מוּמָאֵת אוֹכְלִין בְּשְׁבִיעִית. הָדָא דְתִימַר – עַד שְׁלֵא הִתִּיר רַבִּי. אָבַל מִשְׁהִתִּיר – הִיא שְׁבִיעִית, הִיא שְׁאָר שְׁנֵי שְׁבִיעֵי.

הוּוּן כְּעִיּוּן מִימַר: לֹא פְּלִיגִין! אֲשַׁבַּח תַּנִּי, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עַד גְּזִיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: עַד אֲמִנְתָּה. תַּנִּי: פִּירוֹת הָאָרֶץ שֶׁיֵּצְאוּ חוּץ לְאָרֶץ – מִתְּבַעְרִין בְּמִקְוֵי דְבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֲלַעְזֵר אָמַר: מְבִיאִין לְאָרֶץ וּמְבַעְרִין, דְּכַתִּיב (ויקרא כה, ט): **בְּאֶרְצָה תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָה לְאָכֹל**. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא: הוּרִי רַבִּי אִימִי כֵּהֵן תַּנִּיא קַמְיָא לְקוּלָא. אָמַר רַבִּי הִילָא: וּבְלִבְד שְׁלֵא יַעֲבִירִם מִמְּקוֹם לְמִקְוִים.

תַּמָּן תַּנְיִנָן: אֲרִיסְמוֹן הִבִּיא בְּפוּרִים מֵאֲסַפְמָיא וְקִיבְלוּ מִמֶּנּוּ. וְכִבִּיא תְּרוּמָה! אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא: בִּיבּוּרִים – בְּאַחֲרֵיּוֹת כְּעֵלִים, תְּרוּמָה – אֵינָה בְּאַחֲרֵיּוֹת כְּעֵלִים. אִם אָמַר אֶת כֵּן, אַף הֵן מְרַדְּפִים אַחֲרֵיהֶם לְשֵׁם.

הָדָן עֲלֵה שֶׁלֵשׁ אַרְצוֹת

פֶּרֶק שְׁבִיעִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' כָּלֵל גְּדוֹל אָמְרוּ בְּשִׁבְעִית: כֹּל שֶׁהוּא מֵאֵכֶל אָדָם וּמֵאֵכֶל בְּהֵמָה, וּמִמִּין הַצּוֹבְעִים, וְאִינוּ מִתְקָיִים בְּאַרְצֵי – יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית וְלִדְמִיּוֹ שְׁבִיעִית. יֵשׁ לוֹ בִיעוֹר וְלִדְמִיּוֹ בִיעוֹר. וְאִיזָה זֶה? זֶה עֵלָה הַלּוֹף הַשּׁוֹטֵה, וְעֵלָה הַרְגָּדָנָא, הָעוֹלְשִׁין, וְהַפְּרִישִׁין, הַרְגִילָא, וְגַן הַחֵלֶב.

וּמֵאֵכֶל בְּהֵמָה – הַחוֹחִים וְהַדְּרָדְרִים.

וּמִמִּין הַצּוֹבְעִים – סְפִיחֵי אֶסְמִים וְתִקּוּצָת. יֵשׁ לָהֶן שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיּוֹן שְׁבִיעִית. יֵשׁ לָהֶן בִיעוֹר, וְלִדְמִיּוֹן בִיעוֹר.

עוֹד כָּלֵל אַחַר אָמְרוּ: כֹּל שֶׁהוּא מֵאֵכֶל אָדָם וּמֵאֵכֶל בְּהֵמָה וּמִמִּין הַצּוֹבְעִין, וּמִתְקָיִים בְּאַרְצֵי – יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית וְלִדְמִיּוֹ שְׁבִיעִית. אִין לוֹ בִיעוֹר, וְאִין לִדְמִיּוֹ בִיעוֹר.

אִיזָה זֶה? זֶה עֵימָר הַלּוֹף הַשּׁוֹטֵה, וְעֵימָר הַרְגָּדָנָה, הָעֶרְקָבְלִין, וְהַחֲלָבִצִים, וְהַבּוֹכְרִיא.

וּמִמִּין הַצּוֹבְעִים – הַפּוֹאֵה וְהַרְכָּפָה. יֵשׁ לָהֶם שְׁבִיעִית וְלִדְמִיּוֹן שְׁבִיעִית. אִין לָהֶם בִיעוֹר וְאִין לִדְמִיּוֹן בִיעוֹר.

רַבִּי מֵאִיר אָמַר: דְּמִיּוֹן מִתְפַּעְרִין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: לָהֶן – אִין בִיעוֹר, קַל וְחוֹמֵר לְדְמִיּוֹן קְלִיפֵי רִימּוֹן וְהַנֶּזֶץ שְׁלוֹ. קְלִיפֵי אַגָּזִים וְהַגְּלֵינִין – יֵשׁ לָהֶן שְׁבִיעִית וְלִדְמִיּוֹן שְׁבִיעִית.

הַצֶּבַע – צוֹבַע לְעֵצָמוֹ. לֹא יִצְבַּע בְּשֶׁכֶר, שְׂאִין עוֹשִׂין סְחוּרָה בְּפִירוֹת שְׁבִיעִית.

וְלֹא בְּכּוֹרוֹת וְלֹא בְּתַרְמוֹת, וְלֹא בְּנִבְלוֹת, וְלֹא בְּפִרְפוֹת, וְלֹא בְּשִׁקְצִים, וְלֹא בְּרִמְשִׁים.

וְלֹא יִהְיֶה לִזְקָה יִרְקוֹת שְׂדֵה וּמוֹכֵר בְּשׁוֹק. אֲבָל הוּא לִזְקָמָא,

[דף י"ח ע"ב]

וּבְגוֹ מוֹכֵר עַל יָדוֹ. לִקְחָ לְעֵצָמוֹ וְהוֹתִיר – מוֹתֵר לְמוֹכְרוֹ.

לִקְחָ כְּכוֹר לְמִשְׁתַּה בְּנוֹ אוֹ לְרַגְלָא, וְלֹא צְרִיף לוֹ – מוֹתֵר לְמוֹכְרוֹ. צִיִּדֵי תִיָּה עוֹפּוֹת וְדָגִים, שְׁנַתְמוֹנוֹ לָהֶן מִינֵין טְמִיאִין – מוֹתֵר לְמוֹכְרוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִף מִשְׁנַתְמוֹנָה לוֹ לְפִי דְרַבּוֹ – לִזְקָה וּמוֹכֵר, וּבִלְבָד שְׁלֹא תִהְיֶה אֲמוֹנָתוֹ לְכָד. וְהַכְּמִים אוֹסְרִין.

גְּמָרָא צְבִיעִין לְאָדָם, מַהוּ שִׁיָּהָא עֲלֵיהּ קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית? נִישְׁמַעְנָא מִן הָדָא (ויקרא כה, ו): **לָכֶם** – כֹּל שֶׁהוּא צְרִיף לָכֶם. וְתַנִּי עֲלָה: בְּגוֹן אֲכִילָהּ וּשְׂתִיָּהּ וּסְכִיָּהּ וְצִבְיָהּ. יִצְאָת מְלוֹגְמָא שְׂאִינָה אֵלָא לְחוֹלִין. יִצְאָת אֲלִינְתִין שְׂאִינָה אֵלָא לְתַפִּילִין.

רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: וְלָמָּה יִצְאָת מְלוֹגְמָא שְׂאִין עֲלֵיהּ קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית? וְהַתְנִי: דָּן, וְצַד, וְזוֹרַע אֶסְמִים שׁוֹרְעִין אוֹתָן בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית – קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חֲלָה עֲלֵיהֶם. מִיִּי בְּדוֹן? **לָכֶם** – הַשְּׁוֹהַ לְכוֹלְכֶם.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי לֹא שְׁמַע מִן הָדָא: (ויקרא כה, ו) **תִּהְיֶיהָ** – אִף לְהַדְלִקְתָּ הַנֵּר וְלִצְבוֹעַ בְּהָ צֶבַע.

ולא נמצא מאבד את אוכלי בהמה? תיפטר, בצבועין לאדם. אמר רבי מנא: תיפטר, באוכלי בהמה לאדם, ולית שמע מינה כלום.

צבועין לבהמה, מהו שיהא עליהן קדושת שביעית? נשמענא מן הדא: עיקר הוורד, ועיקר האנה, ועיקר האוג – אין בהן קדושת שביעית. מיני פביסות מהו שיהא עליהן קדושת שביעית? נשמענא מן הדא: היררענין והבורית והאהל – יש להן קדושת שביעית.

בשמים, מהו שיהא עליהן קדושת שביעית? נישמענא מן הדא: הפרח לבן והארוז – אין עליהן קדושת שביעית. חברייא דרבי שמעון הוא! דרבי שמעון אמר: אין לקטף שביעית, מפני שאינו פרי. רבי שמואל בשם רבי אבהו: תיפטר דברי הכל בהדא נסורתה. מיני אדלקות מה אית לה? בגון ההן פקועה וההן וורד.

תני בה תלת מילין! עלין שלו – יש להן שביעית ולדמיהן שביעית, יש להן ביעור ולדמיהן ביעור. פיקה שלו – יש להן שביעית ולדמיהן שביעית, אין לו ביעור ולא לדמיהן ביעור. עיקר שלו – אין לו שביעית ולא לדמיו שביעית, אין לו ביעור ולא לדמיו ביעור.

רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו: מהו לכבול מן ההן וורד? אמר לו: וכי יש לו מלאכה אחרת? תני רבי חייא: אוכל אדם הוא. הורי רבי מנא: אורוסטין – שרי. אודורודוסטין – שרי. קיטרטון – שרי. מירסנטון – שרי. דרמינון – שרי. אידרומירון – אסיר. דיומירון – אסיר.

ציפריי שאלון לרבי אמי: מהו לחטן בחוטי? אמר לו: אתון אמרין בשם רבי חנינא: אפילו עלי קורקטייה – שרי. אמר רבי יאשיה לעובדה וסמוף עלוי. אמר רבי יאשיה: אין לה מיוחד לבהמה אלא הציר בלבד.

ושלקהו לחטן בו – מותר לחטן בו. ותני [בן]: הציר וכל שאר ירקות שלקחן לחטן בהן – מותר לחטן בהן. הישב עליהן לאכל אדם – אסור לחטן בהן.

תני בר קפרא: מותר לחטן בהן, ואסור ללוות מהן. למה? שיש עליהן קדושת שביעית, ואוכלי בהמה אין עליהן קדושת שביעית? דאת אמר עושין מהן מלוגמא לאדם? אמר רבי יוסי: שמעין שעושין מהן מלוגמא לאדם, ושמעין שמוותר לסחטן ולעשותן מהן סממנין לאדם.

תמן תנינן (עוקצין פרק ג משנה ד): לוליבי ורדיו ושל גדלה, ועלי לוף שוטה – אין מטמאין טומאת אוכלין עד שימתיקו. למה? שהן מרין. ותורמוסין לאו אינן מרין? שנייא היא תורמוסין שעיקרן אוכל אדם. לא צורכה דלא, שמעין שאין קדושת שביעית חלה עליהן עד שימתיקו.

לא בן אמר רבי יוסי בן חנינה: עולשין חשוכות הן – לטמא טומאת אוכלין בשביעית. ואיתמר, מעמא הדא אמרה, עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ. אבל משתתיר רבי להביא ירק מחוץ לארץ לארץ – היא שביעית היא שאר שני שבוע. וכא לא יהו חשוכות עד שיהשב עליהן.

וּמַצִּינוּ דְּבַר בְּתַחֲלִילָה אֵין קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית הָלָה עָלָיו, וּבִסְפּוֹף קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית הָלָה עָלָיו? הַתִּיבּוֹן: הָרִי

[דף י"ט ע"א]

הַפִּיאָה וְהַזּוֹב וְהַקּוֹרְנִית שֶׁלֶקְטָן לְעֵצִים – אֵין קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית הָלָה עָלֶיהֶן. הַיִּשָּׁב עָלֵיהֶן לְאוֹכְלֵין – קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית הָלָה עָלֵיהֶן! אָמַר רַבִּי הֲנַנְיָה: שָׁבֵן אִם לְקָטָן מִתַּחֲלִילָה לְאוֹכְלֵין – קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית הָלָה עָלֵיהֶן מִיָּד.

הַפִּיאָה – צַתְרָה, אֲזוֹב אִיזוֹבָא, קוֹרְנִית קוֹרְנִיתָא, מַהוּ חֲלֶבְצִין? בִּיצֵי גִין חֶלֶב.

אָמַר לָהֶן רַבִּי מֵאִיר: מִחֲמִיר אָנִי בְּדַמִּין מִן הָעִיָּקָר, שֶׁהַשְּׁמֹן שֶׁל שְׁבִיעִית – מְדַלְקִין בּוֹ, מְכָרִין וְלֹקְחִין בּוֹ שְׁמֹן – אֵין מְדַלְקִין בּוֹ! רַבִּי אֵימִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַחֲלִיף שְׁמֹן בְּשְׁמֹן – שְׁנִיחָן אֲסוּרִין, בִּיצֵד הוּא עוֹשֶׂה? רַבִּי הוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: מִחֲלִיף שְׁנִיחָן שֶׁל חוּלִין.

הַחֲלִיף יוֹן בְּשְׁמֹן, בְּמַה דָּאֵת אָמַר: יוֹן – אֵין סְבִין אוֹתוֹ, וְדַכּוּתִיהָ שְׁמֹן – אֵין מְדַלְקִין.

הַחֲלִיף עָלִין בְּלוֹלְבִין, בְּמַה דְּתִימֹר: עָלִין – יֵשׁ לָהֶן בִּיעוּר, וְדַכּוּתִיהָ לּוֹלְבִין – יֵשׁ לָהֶן בִּיעוּר. הַחֲלִיף אוֹכְלֵי אָדָם בְּאוֹכְלֵי בְּהֵמָה, בְּמַה דְּתִימֹר: אוֹכְלֵי אָדָם – אֵין עוֹשִׂין מִהֶן מְלוּגָמָא, וְדַכּוּתִיהָ אוֹכְלֵי בְּהֵמָה אֵין עוֹשִׂין מִהֶן מְלוּגָמָא.

וְהַתְּנִינָן: מוֹכְרִין אוֹכְלֵי אָדָם וְאוֹכְלֵי בְּהֵמָה לִיקַח בְּהֵן אוֹכְלֵי אָדָם, אֲכָל לֹא אוֹכְלֵי בְּהֵמָה. אוֹכְלֵי בְּהֵמָה לִיקַח בְּהֵן אוֹכְלֵי בְּהֵמָה, וְכָל שָׁבֵן אוֹכְלֵי אָדָם לִיקַח בְּהֵן אוֹכְלֵי בְּהֵמָה! וְהָדָא קְנִיבְתָא דִּירְקָא מִסְקִין לָהּ לְאִיגְרָא וְהִיא יִבְשָׁה מִן גְּרָמָה.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹצְדָק: בֵּינֵן – עַד הַפֶּסַח, בְּשְׁמֹן – עַד הָעֶצְרַת, וּבְגֵרוּזוֹת – עַד הַפּוּרִים. רַבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רַבִּי הֲנִינָא: וּבִתְמָרִין עַד הַחֲנוּפֶת.

רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר וּוַא: רַבִּי יוֹחָנָן וְחִבְרִיתִיהָ הוּוּן יִתְבִּין מִקְשִׁיין: יֵשׁ לָהֶן בִּיעוּר אוֹ אֵין לָהֶן בִּיעוּר? עֵבֶר רַבִּי יִנְאִי, אָמַר: הָא גְּבֵרָא מִישְׁאֲלִינִיהָ, אֵתוּ שְׁאֲלִינִיהָ! אָמַר לָהֶן: כָּל דְּבַר שְׁדַרְבּוֹ לִישׁוּר – יֵשׁ לוֹ בִּיעוּר, וְשִׂאִין דְּרַבּוֹ לִישׁוּר – אֵין לוֹ בִּיעוּר, וְאֵלּוּ מִהֶן שְׁדַרְבּוֹ לִישׁוּר וּמִהֶן שִׂאִין דְּרַבּוֹ לִישׁוּר? וְשִׂרְעַת תַּנְיָיָה מִיָּנָה.

מַהוּ לְצִבּוּעַ בְּמוֹכֶת הֲנִיָּיה? מִן מַה דְּתַנְיָי: הַשְּׁלֹשׁוֹשִׁית וְחֲלֶבְצִין – הַצִּבּוּעַ עוֹשֶׂה לְעֶצְמוֹ, הָדָא אָמַרְהָ: שְׁאִסוּר לְצִבּוּעַ בְּמוֹכֶת הֲנִיָּיה.

בְּתִיב (וּיְקָרָא יֵא, כַּח) טְמֵאִים הֵמָּה לְכֶם, מַה תְּלֻמוֹד לֹמַר וּטְמֵאִים יִהְיוּ לְכֶם? אֵלָא, אֶחָד אִיסוּר אֲכִילָה, וְאֶחָד אִיסוּר הֲנִיָּיה, כָּל דְּבַר שְׁאִיסוּרוֹ דְּבַר תּוֹרָה – אִיסוּר לְעִשׂוֹת בּוֹ סְחוּרָה, וְכָל דְּבַר שְׁאִיסוּרוֹ מְדַבְּרִיהֶן – מוֹתֵר לְעִשׂוֹת בּוֹ סְחוּרָה, וְהָרִי חֲמוּר! לְמַלְאֲכָתוֹ הוּא גְּדֵל, וְהָרִי גְּמֵל!

[דף י"ט ע"ב]

למלאכתו הוא גדל. רבי יהושעיא נסב ויהב בהדין מוריים. רבי חזנא נסב ויהב בהדין הלכותא. תני: לא יהו המשה מלקטין ירק ואחד מוכר. אבל מוכר הוא שלו ושל חברו. המשוין אחיו מלקטין, ואחד מוכר על ידיהן. אמר רבי יוסי בר רבי בון: ובלבד שלא יעשו פליטר שלא יהא מזבין בהוא אחר בכל שנה. ואית דבעי מימור: דלא יהא מזבין בכל שעה.

תני: ההנווני שהיה מבשל ירקות בשביעית – לא יהא מחשב שכרו על דמי שביעית. אבל מחשב הוא על תיו ועל השמן ועל האבטלה. רבי לא מפסיד לאילוני חלטוריא: לא תהווין מחשבין אגריכון על מישקא אלא על הימא:

תמן תנינן (סנהדרין פרק 3 משנה א): אמר רבי יהודה: אימתי? בזמן שאין לו אומנות אלא הוא, אבל יש לו אומנות שלא היא – הרי זה מותר. הוה עבידא? היה יושב ובטל ממלאכתו כל שני שבוע, בין שבאת שביעית, התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה, אם יש עמו מלאכה אחרת – פשר, ואם לאו – פסול. אבל אם היה יושב ועוסק במלאכתו כל שני שבוע, בין שבאת שביעית – התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה, אף על פי שאין עמו מלאכה אחרת – מותר.

רבי בא בר זבדא, רבי אבהו בשם רבי לעזר: הלכה פרבי יודה דמתניתן. אקלם רבי בא בר זבדא דמר שמועה בשם זעיר מיניה. תני רבי יודה להורא. הוה עבידא? היה יושב ועוסק במלאכתו כל שני שבועות, ובשביעית התחיל ומפשיט את ידו לישא וליתן בפירות עבירה, אם יש עמו מלאכה אחרת – מותר. ואם לאו – אסור. אבל אם היה עוסק במלאכתו כל שני שבועות, בין שבאת שביעית, התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה, אף על פי שיש עמו מלאכה אחרת – אסור. לא בדא רבי בא בר זבדא, רבי אבהו בשם רבי לעזר: הלכה פרבי יודה דמתניתן, אקלם רבי בא בר זבדא דמר שמועה משום זעיר מיניה. אוף הכא כן? אמר רבי יוסי בר רבי בון: תמן – אין המלכות אונסת. ברם הכא – המלכות אונסת.

הַלְכָה ב'

מתני' לולבי זרדים וחרובין – יש להן שביעית ולדמיהן שביעית. יש להן ביעור ולדמיהן ביעור. לולבי האלה והבומטא והאטדים – יש להן שביעית, ולדמיהן שביעית. אין להן ביעור ולא לדמיהן ביעור. אבל לעלים – יש להן ביעור מפני שהן נושרין מאביהן.

הנורד, והבופר, והקטוף, והלוטם – יש להן שביעית ולדמיהן שביעית. רבי שמעון אומר: אין לקטוף שביעית, שאינו פרי.

ונרד חדש שכבשו בשמן ישן – ילקט את הנורד. וישן בהדש – חייב בביעור. הרובים חדשים שכבשו בין ישן וישנים בהדש – חייבין בביעור. זה הכלל: כל שהוא בנותן טעם – חייב לבער, מין בשאינו מינו. ומין במינו – כל שהוא. שביעית – אוקרת בכל שהוא במינה, ושלא במינה – בנותן טעם.

גמרא בראשה דפירקא את אמר: אין אוכלין על העיקר, וכא את אמר: אוכלין על העיקר. אמר רבי פנחס: תמן – אין סופו להקשות, ברם הכא – סופו להקשות. מפיון שהקשו – נעשו באביהן. תני: וכוון שנכנסו מששית לשביעית – שישית.

[דף כ' ע"א]

הוֹיָן מִן הַעֲדָל מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנֹרֵק. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כְּפֹאן מִשְׁשִׁית לְשַׁבְּעִית – שְׁשִׁית, אֲלֵא, שְׁבִיעִית. וְהַתְּנִי: הַסִּיאָה וְהַאִיוּב וְהַקּוֹרְנִית שֶׁהוֹבִילוּ לְחַצְרָא. אֲבָל אִם הִיתָה שְׁנִייה נִכְנָסָת לְשְׁלִישִׁית – שְׁלִישִׁית. מִשְׁשִׁית לְשַׁבְּעִית – שְׁשִׁית.

הֲכֵא אֶת מִנֵּי לְחֹרִיָּה, וְכֵא אֶת מִנֵּי לְקוֹמִיָּה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: שְׁלִישִׁית וְשְׁשִׁית, אִפֵּי עַל פִּי שְׂאִין בְּהֵן מִעֶשֶׂר שְׁנֵי – יֵשׁ בְּהֵן מִעֶשֶׂרוֹת. שְׁבִיעִית – אִין בַּהּ מִעֶשֶׂרוֹת כֹּל עֵיקָר! לֹא בֵּן אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כְּפֹאן מִשְׁשִׁית לְשַׁבְּעִית – שְׁשִׁית, אֲלֵא שְׁבִיעִית. תַּמָּן – בְּרִשׁוֹת הַבְּעָלִים, כְּרַם הֲכֵא – בְּרִשׁוֹת הַעֲנִי הֵן. מוֹטָב לִיתָן לִיה אֶחָד בְּיָדָאִי, וְלֹא שְׁנַיִם בְּסַפְקָא.

עֲלִין שְׁכַבְשֹׁן עִם לוֹלָבִין, אֵית תְּנִי תְּנִי: בֵּין אֵלוֹ וּבֵין אֵלוֹ – יֵשׁ לְהֵן בִּיעוּר. וְאֵית תְּנִי תְּנִי: בֵּין אֵלוֹ בֵּין אֵלוֹ – אִין לְהֵן בִּיעוּר. אֵית תְּנִי תְּנִי: עֲלִין – יֵשׁ לְהֵן בִּיעוּר, לוֹלָבִים – אִין לְהֵן בִּיעוּר. מֵאן דְּאָמַר אִין לְהֵן בִּיעוּר – רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. מֵאן דְּאָמַר עֲלִין יֵשׁ לְהֵן בִּיעוּר, לוֹלָבִין אִין לְהֵן בִּיעוּר – רַבִּן גַּמְלִיאֵל.

[דף כ' ע"ב]

רַבִּי פְּדָת, רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֲתִיבֵי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. דְּתַנְיִנָן תַּמָּן (ועלה פרק א משנה ו) אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמַּעֲמִיד בְּשָׂרָף הָעֲלִין, וּבְשָׂרָף הָעֵיקָרִין – מוֹתֵר, בְּשָׂרָף הַפְּגִין – אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּרִי. אָמַר רַבִּי זְעִירָא לְרַבִּי פְּדָת: כְּמָה דְתִימָא תַּמָּן – הֲלֵכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְכֵא אָמַר הֲלֵכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְדַמֵּיא הִיא כֹּל רַבָּה? קָטָף – כְּמַל עַל גְּבֵי שָׂרְפוֹ, אֵילָן – אִינוּן כְּמַל עַל גְּבֵי שָׂרְפוֹ.

אוֹכְלֵי בְּהֵמָה – קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חֲלָה עֲלֵיהֶן, וְאִין קְדוּשַׁת עֶרְלָה חֲלָה עֲלֵיהֶן.

[דף כ"א ע"א]

אָמַר רַבִּי אֲבִין: אֵית לָךְ חוֹרִי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: שְׁמוּעָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם גְּרַמְיָה אָמְרָה. לְמָה? שָׂרָף – פִּירִי, פְּגִין – פִּירִי. וְאִין תִּימַר שָׂרָף פִּירִי, עֲשֵׂה בֵּן בְּתַרוּמָה – מוֹתֵר. וְאִין תִּימַר פְּגִין – פִּירִי, עֲשֵׂה בֵּן בְּתַרוּמָה – אָסוּר. לְמָה? שֶׁהִנֵּית תְּרוּמָה – מוֹתֵרָת, וְהִנֵּית עֶרְלָה – אָסְרָה.

הֲכֵא אֶת אָמַר: יִלְקַט אֶת הַחוֹרֵד, וְכֵא אֶת אָמַר: תִּיב כְּבִיעוּר. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: תְּרִין תְּנִיין אִינוּן. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: יָכִיל אֲנָא פִּתֵר לְהֵן וּוְרַד בְּתֵרִי פְתֵרִי, וּוְרַד חֲדָשׁ שְׁכַבְשׁוֹ בְּשִׁמּוֹן יִשָּׁן – וּוְרַד שֶׁל שְׁבִיעִית שְׁכַבְשׁוֹ בְּשִׁמּוֹן שֶׁל שְׁשִׁית. וְיִשָּׁן בְּחֲדָשׁ – וּוְרַד שְׁבִיעִית שְׁכַבְשׁוֹ בְּשִׁמּוֹן שֶׁל שְׁמִינִית.

חֲדָרִין עֲלֵךְ בְּלָל גְּדוּל

מִסְכַּת יָדִים פֶּרֶק שְׁנִי

א. הַכֹּהֲנִים מְקַדְּשִׁים בְּמִקְדָּשׁ בְּיָדִים עַד הַפֶּרֶק, וּבְרִגְלָא עַד הַסּוּבָךְ. הַנוֹטֵל יָדָיו, לֹא יֹאמֶר: הוֹאִיל וְהָרְאוּשׁוֹנִים טְמֵאִים הָרִינִי נוֹטֵל בְּטְמֵאִים. וְאִם עָשָׂה כֵן - יָדָיו טְמֵאוֹת. הַנוֹטֵל אֶת יָדָיו - צָרִיךְ לִנְגָבֵם. הַמְטַבִּיל אֶת יָדָיו - אֵינוֹ צָרִיךְ לִנְגָבֵם. הַנוֹטֵל אֶת יָדָיו - צָרִיךְ לְהִגְבִּיחַ אֶת יָדָיו שְׁלֹא יֵצְאוּ הַמַּיִם חוּץ לַפֶּרֶק וְיִחְזְרוּ וְיִטְמְאוּ אֶת יָדָיו, אֲבָל הַמְטַבִּיל יָדָיו - אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִגְבִּיחַ אֶת יָדָיו. הַנוֹטֵל אֶת יָדָיו, אִם נִתְכַּוֵּן - יָדָיו טְהוֹרוֹת. וְאִם לֹא - טְמֵאוֹת. וְכֵן הַמְטַבִּיל אֶת יָדָיו, אִם נִתְכַּוֵּן - יָדָיו טְהוֹרוֹת. וְאִם לֹא - יָדָיו טְמֵאוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: נֹטֵל אֶת הָרְאוּשׁוֹנִים וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָא עַל יָדָיו יִבְחוּשׁ וְכָל שְׂבָרֵיתוֹ מִן הַמַּיִם - יָדָיו טְהוֹרוֹת. הַנוֹטֵל יָדָיו, אִם הִלְכוּ הַמַּיִם עַד הַפֶּרֶק - יָדָיו טְהוֹרוֹת. וְאִם לֹא - יָדָיו טְמֵאוֹת. סֶפֶק הִלְכוּ סֶפֶק לֹא הִלְכוּ - יָדָיו טְהוֹרוֹת. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: יָדָיו טְמֵאוֹת.

ב. נֹטֵל אֶת הָרְאוּשׁוֹנִים, זֶה לְעֲצָמָה וְזֶה לְעֲצָמָה, וְנִמְלֵךְ וְנֹטֵל אֶת הַשְּׁנַיִם לְשֵׁתֵי יָדָיו כְּאַחַת - טְמֵאוֹ זֶה אֶת זֶה. נֹטֵל אֶת הָרְאוּשׁוֹנִים לְשֵׁתֵי יָדָיו, וְנִמְלֵךְ וְנֹטֵל אֶת הַשְּׁנַיִם זֶה לְעֲצָמָה וְזֶה לְעֲצָמָה, אִם נִתְכַּוֵּן - יָדָיו טְהוֹרוֹת, וְאִם לֹא - טְמֵאוֹת. נֹטֵל אֶת הָרְאוּשׁוֹנִים לְשֵׁתֵי יָדָיו, וְנִטְמָא אַחַת מֵהֶן, הָרִי זֶה נוֹטֵל אֶת הַשְּׁנַיִם בְּשֵׁנִים וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. נֹטֵל אֶת הָרְאוּשׁוֹנִים חוּץ לַפֶּרֶק, וְנֹטֵל אֶת הַשְּׁנַיִם עַל גִּבְיָהֶן, וְנִפְּל כֶּכָּר תְּרוּמָה, מִן הַפֶּרֶק וּלְפָנָיִם - טְמֵאוֹ. מִן הַפֶּרֶק וְלַחוּץ - טְהוֹר. נֹטֵל אֶת הָרְאוּשׁוֹנִים וְאֶת הַשְּׁנַיִם וְיֵצְאוּ חוּץ לַפֶּרֶק, וְנִפְּל כֶּכָּר תְּרוּמָה טְמֵאוֹ, וְהָדִין נוֹתֵן שִׁיחָא טְהוֹר, וְיָמָה אִם מִי גִשְׁמִים שְׂאִינָן מְטַהְרִים אֶת הַמַּיִם שְׁעַל גִּבֵּי הַיָּד - מְטַהְרִין אֶת הַמַּיִם שְׁעַל גִּבֵּי הָאָרֶץ. שְׁנַיִם שְׁמֻטְהָרִין אֶת הַמַּיִם שְׁעַל גִּבֵּי הַיָּד, דִּין הוּא שִׁיטְהָרוּ אֶת הַמַּיִם שְׁעַל גִּבֵּי הָאָרֶץ.

ג. נוֹטֵלִין אַרְבְּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה זֶה בְּצַד זֶה וְאֵינָן חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם אַרְבְּעָה דְּבָרִים: מִשּׁוּם

שְׁנֻטְמָאוּ, וּמִשּׁוּם שְׁלֹא נֹטְלוּ מִן הָרְבִיעִית, וּמִשּׁוּם שְׁנַעֲשִׂתָה בְּהֵן מְלֹאכָה, וּמִשּׁוּם שְׁלֹא נֹטְלוּ מִן הַכְּלִי, אֲבָל הַנוֹטֵל וְהַנוֹתֵן לְחִבְרוֹ בְּחֻפְזָא - יָדָיו טְמֵאוֹת, שְׁמֵא תַחֲלָה לֹא נֹטֵל מִן הַכְּלִי. שְׁנַיִם שְׁנֻטְלוּ שְׁתֵּי יָדֵיהֶן, זֶה שְׁמִינִית וְזֶה שְׁמִינִית, אָף עַל פִּי שְׁמַתְעָרְבִין בְּקַלּוּחַ - יָדֵיהֶן טְמֵאוֹת, שְׁמַתְחָלָה לֹא נֹטְלוּ מִן הָרְבִיעִית.

ד. אֵלוּ פּוֹסְלִין לְיָדִים: אֲכָל רֹאשׁוֹן, וְהַמְדָּף, וְהַמְשָׁקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַנוֹגֵעַ בְּרִצּוּעָה - טְהוֹר, עַד שִׁיגַע בְּקִצִּיצָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַנוֹגֵעַ בְּקִצִּיצָה - טְהוֹר עַד שִׁיגַע בְּמִזְוָזָה. סֶפֶר שְׁבָלָה, אִם יָכוֹל לְלַקֵּט הַיִּמְנוֹ שְׁמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה אוֹתִיּוֹת כְּפָרֶשֶׁת וְיָוֵה בְּנוֹסַע הָאָרוֹן - מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים. מְגִלָּה שְׁכָתוּב בָּהּ שְׁמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה אוֹתִיּוֹת כְּפָרֶשֶׁת וְיָוֵה בְּנוֹסַע הָאָרוֹן - מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים. חִבְרוֹ בָּהּ יָרִיעוֹת אַחֲרוֹת - הִיא מְטַמְּאָה אֶת הַיָּדִים, וְהַשָּׂאָר אֵינָה מְטַמְּאָה אֶת הַיָּדִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַגְּלִיזִין שְׁבַסְפָּר אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי הַקֶּף בְּלָן - מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים. הַכּוֹתֵב הַלֵּל וְשִׁמְעַע לְתִינוּךְ הַתְּלַמֵּד בּוֹ, אָף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רִשָּׁאֵי לְעִשׂוֹת - מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים.

ה. הַמְשִׁיחוֹת וְהַרְצוּעוֹת שֶׁתִּפְרָן בַּסֶּפֶר, אָף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רִשָּׁאֵי לְקַמֵּן - מְטַמְּאוֹת אֶת הַיָּדִים. תִּיק הַסְּפָרִים, וּמְטַפְּחוֹת, וְתִבָּה שֶׁל סֶפֶר, בְּזִמְן שֶׁהֵן טְהוֹרוֹת - מְטַמְּאוֹת אֶת הַיָּדִים. הַבְּרוּכוֹת וְהַקְּמַעוֹת אָף עַל פִּי שִׁישׁ בְּהֵן מְאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם, וּמַעֲנִינּוֹת הַרְבֵּה שְׁבַתוּרָה - אֵינָן מְטַמְּאוֹת אֶת הַיָּדִים. הַגְּלִינּוּם וְסִפְרֵי הַמִּינִין - אֵינָן מְטַמְּאוֹת הַיָּדִים. סִפְרֵי בֶן סִירָא וְכָל הַסְּפָרִים שֶׁנִּכְתְּבוּ מִכָּאן וְאֵילֶךְ - אֵינָן מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדִים.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיָּא אוֹמֵר: שִׁיר הַשִּׁירִים מְטַמְּאָה אֶת הַיָּדִים, מִפְּנֵי שְׁנֵאמְרָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְקִהֲלַת אֵינָה מְטַמְּאָה אֶת הַיָּדִים, שְׂאִינָה אֵלָא מִחֻכְמָתוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה. אָמְרוּ לוֹ: וְכִי לֹא כָתַב אֵלָא זֶה בְּלִבְדּוֹ? הָרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ה, יב): 'וַיְדַבֵּר שְׁלֵשֶׁת אֲלָפִים

מְשַׁל, וְאוֹמֵר (מְשַׁלִּי ל, ו): "אַל תּוֹסֶף עַל דְּבָרַי".

כט, יג): "מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֶקְבֵּץ אֶת מִצְרִים מִן הַעַמִּים אֲשֶׁר נִפְצוּ שָׁמָּה".

ט. אָמַר לָהֶן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי: כִּתְבִי הַקֶּדֶשׁ - חֲבַתֶּם מִטְּמְאָתְךָ, שְׁלֵא יַעֲשֶׂה אוֹתָן שְׁטִיחִים לְבִהְמָה. אָמְרוּ בִּיתּוֹסִיס: קוֹבְלִין עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁין, מָה אַם בַּת בְּנֵי הַבָּא מִכַּח בְּנֵי, שְׁבָא מִכּוּחַ - הֲרֵי יוֹרְשַׁתְנִי, בַּתִּי הַבָּאָה מִכַּחִי, אֵינּוּ דִין שְׁתִּירְשַׁנִּי? אָמְרוּ לָהֶן: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּבַת הַבֶּן שֶׁכֵּן חוֹלְקִין עִם הָאֲחִים, תֹּאמְרוּ בְּבַת שְׂאִינָה חוֹלְקַת עִם הָאֲחִים? אוֹמְרִים טוֹבְלֵי שַׁחְרִית: קוֹבְלָנוּ עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים שְׂאֲתֶם מְזַכְרִין אֶת הַשֵּׁם בְּשַׁחְרִית בְּלֹא טְבִילָה. אוֹמְרִים פְּרוּשִׁים: קוֹבְלָנוּ עֲלֵיכֶם טוֹבְלֵי שַׁחְרִית, שְׂאֲתֶם מְזַכְרִין אֶת הַשֵּׁם מִן הַגּוֹף שֵׁישׁ בּוֹ טְמָאָה.

מִסְכַּת צְקַצִּין פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַעוֹקֵץ עֵנֵב - מִטְּמָא וּמִטְּמָא וּמִצְטָרְף. עֲלֵי שׁוֹם וְעֲלֵי בְצָלִים וְהַקְּפִלוֹטוֹת לַחֲיִין - מִטְּמָאִין וּמִטְּמָאִין וְאִין מִצְטָרְפִים. שְׂרָשֵׁי הַשְּׂבֵת - מִטְּמָאִין וּמִטְּמָאִין וּמִצְטָרְפִין; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַנוֹגֵעַ בְּעַמּוּד - טְמָא. בְּסִיב וּבִשְׁעָר - טְהוֹר.

ב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַסִּיג שֶׁל אֲשָׁכוֹל שֶׁל רִצְפַת - מִצְטָרְפִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא שׁוֹמֵר אֶת הָאֶכָל. שְׂרָשֵׁי כָּל הַנִּקְצָרִים - לֹא מִטְּמָאִין וְלֹא מִטְּמָאִין וְלֹא מִצְטָרְפִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִלְעִין שֶׁל שְׂבִילִים כָּל שֶׁהֵן - מִצְטָרְפִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכְסְסִין. אֲגַד אֶת הַכְּרִיקָה, בֵּין לַפְּנִים מִכְּשַׁעוֹר בֵּין יִתֵּר מִכְּשַׁעוֹר - אֵינּוּ טְמָא אֲלָא כְּשַׁעוֹר בְּלִבָּד. וְהַמְקַטֵּף מְלִילוֹת לְהַכְנִיסָן לַתּוֹף בֵּיתָן - שְׁעוֹרָן טַפַּח. מִכְּבֹדֶת שֶׁל תְּמָרָה שֶׁשִּׁיר בָּהֶן תְּמָרָה אַחַת - טְמָאָה. וְכֵן הַיָּד חַבּוּר לָהּ, וְהַשְּׂרָבִיטִין - אֵינָן חַבּוּר זֶה לָזֶה.

ג. יָד הַפְּרָכִיל כָּל שֶׁהוּא. יִתְרָה טַפַּח מִכָּאן וְטַפַּח מִכָּאן. יָד מִכְּבֹדֶת שֶׁל תְּמָרָה שֶׁהִיא יִתְרָה מְאַרְבָּעָה טַפְחִים, וְכֵן שְׂאָר כָּל הַנִּקְצָרִים - לֹא מִטְּמָאִין, וְלֹא מִטְּמָאִין, וְלֹא מִצְטָרְפִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם לִקְטֹן לְתוֹתָן בְּחִפְתּוֹ אוֹ עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ

ז. עֲמוּן וּמוֹאֵב - מְעַשְׂרִין מְעַשֵּׂר עֲנִי בְּשַׁבְעִית, וְכָל הָאַרְצוֹת - כְּשֶׁאָר שְׁנֵי שְׁבוּעַ, אִם מְעַשֵּׂר עֲנִי - מְעַשֵּׂר עֲנִי, וְאִם מְעַשֵּׂר שְׁנֵי מְעַשֵּׂר שְׁנֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן דוֹרְמִסְקִית: אֲנִי הֵייתִי עִם זְקֵנִים הָרֵאשׁוֹנִים כְּשֶׁבָאוּ מִיבְּנֵה לְלוֹד, וּמִצְאִתִּי אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּחִנּוֹת שֶׁל נַחְתוּמִין בְּלוֹד, אָמַר לִי: מָה חֲדוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּבֵית הַמְדָרֶשׁ הַיּוֹם? אָמַרְתִּי לוֹ: תִּלְמִידֶיךָ אֲנִי, וּמִימֶיךָ אֲנִי שׁוֹתִין. אָמַר לִי: אֵי אֲפֹשֶׁר לְבֵית הַמְדָרֶשׁ בְּלֹא חֲדוּשׁ, אָמַרְתִּי לוֹ אֶת הַהֲלָכוֹת וְאֶת הַתְּשׁוּבוֹת וְאֶת הַמְּנִין, וְכִשְׁהִגַּעְתִּי לָזֶה זָלְגוּ עֵינָיו דְּמַעוֹת, אָמַר (תְּהִלִּים כַּה, יד): "סוֹד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לַהֲדוּרִיעִם", וְאוֹמֵר (עֲמוֹס ג, ז): "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבָר כִּי אִם גְּלוּהוּ סוֹדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים". צֵא אָמַר לָהֶן: אֵל תְּחוּשׁוּ לְמַגְנִיכֶם, כִּף מִקְבְּלֵנִי מִרְכָּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי, שֶׁקָּבַל מִן הַזּוֹגוֹת, וְהַזּוֹגוֹת מִן הַנְּבִיאִים, וְהַנְּבִיאִים מִמִּשָּׁה, הִלְכָה לְמִשָּׁה מִסִּינִי, שְׁעַמּוֹן וּמוֹאֵב מְעַשְׂרִין מְעַשֵּׂר עֲנִי בְּשַׁבְעִית.

ח. בּוֹ בְּיוֹם עֲמַד יְהוּדָה גֵּר עֲמוּנִי לַפְּנִיָּהם בְּבֵית הַמְדָרֶשׁ, אָמַר לָהֶן: מָה אֲנִי לְבוֹא בִּקְהָל? אָמַר לוֹ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: אֲסוּר אַתָּה! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְכִי עֲמוּנִי וּמוֹאֵבִי בְּמִקוּמָן הֵן? כִּכָּר עֲלֶה סְנַחְרִיב וְעָרַבְבִּי אֶת כָּל הָאֲמוֹת, שְׁנֹאמֵר (ישעיה י, יג): "וְאָסִיר גְּבוּלוֹת עַמִּים וְעִתִּידוּתֵיהֶם שׁוֹשֵׁתִי"? אָמַר לוֹ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: וְהֵלֵא כִכָּר נֹאמֵר (יְרֵמִיָּה מט, ו): "וְאֲחֵרֵי כֵן אֲשִׁיב אֶת שְׁבוֹת בְּנֵי עַמּוֹן נְאוּם ה' כְּבָרֵאשׁוֹנָה", וּכְכָר שָׁבוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא כְּתִיב (עֲמוֹס ט, יד): "וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל", וְעַדִּין לֹא שָׁבוּ, מָה הֵם לֹא שָׁבוּ - אִף הֵם לֹא שָׁבוּ. אָמַר לָהֶן יְהוּדָה גֵּר עֲמוּנִי: מָה אַעֲשֶׂה אֲנִי? אָמְרוּ לוֹ: כִּכָּר שְׁמַעְתָּ מִפִּי זֶקֶן - הֲרֵי אַתָּה מִתֵּר לְבוֹא בִּקְהָל. אָמַר לוֹ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: אִף מִצְרֵי כִּיּוּצָא בָּהֶם. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: לְמִצְרַיִם נָתַן לָהֶם הַכְּתוּב קַצְבָּה, שְׁנֹאמֵר (יחזקאל

מְטַמְּאִין. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עֲקָצִי הָאֲגָסִים, וְהַתְּפוּחִים, וְהָאֲתְרוּגִים, שֶׁלֶקְטָן לְתוֹתָן עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ - הָרִי אֵלָיו הֵן טַמְּאִין. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׂרָשֵׁי חֲלֻפּוֹת הַתְּרִדִין - טַמְּאִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִמְכָּרִין עִמָּהֵן. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עֲקָץ דֹּלְעַת - טַמְּא, מִפְּנֵי שֶׁנֶּשְׁלַק עִמָּהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: עֲקָץ מִרְחַפּוֹת - טַמְּא, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱכַל עִמָּהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עֲקָץ הַקֶּתֶרֶס שֶׁלִּשָׁה טְפָחִים.

ד. תְּבוּאָה שֶׁבִסְסָה בַגֶּזֶן - לֹא מְטַמְּאָהּ, וְלֹא מְטַמְּאָהּ, וְלֹא מְצַרְפָּתָהּ. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מְטַמְּאָהּ וּמְטַמְּאָהּ, מִפְּנֵי שֶׁהוֹפְכָה בְעֵתָהּ. קְלִפָּה שֶׁל שׁוֹם שֶׁנֶּפֶל מִשְׁקִין עַל אֶחָד מֵהֶן, הוּא טַמְּא וְחִבְרוֹ טְהוֹר, שְׂאִין חִבּוּר אֲדָם חִבּוּר. אֲתְרוּג שֶׁנִּפְרָץ וְתִחְבּוּ בְכוּשׁ אוֹ בְקִיסָם - הָרִי זֶה אֵינוֹ חִבּוּר, שְׂאִין חִבּוּרִי אֲדָם חִבּוּר. עֶסֶה שֶׁנִּלְוֶשָׁה בְּמֵי פְרוֹת - הָרִי זֶה טְהוֹרָה, שְׂאִין לָךְ שֶׁהוּא מְחַבֵּר אֶת הָאוֹכְלִין אֲלֵא שְׁבַעֲהָ מִשְׁקִין בְּלִבָּד. אֲמַרוּ לוֹ לְרַבִּי יוֹסִי: לֹא יָד וְלֹא שׁוֹמֵר הִיא, לֹא מְטַמְּאָהּ, וְלֹא מְטַמְּאָהּ וְלֹא מְצַרְפָּתָהּ עִמָּהֵן. עֲקָץ הָרִימּוֹן - טַמְּא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַנּוֹגֵעַ בְּעַמּוּד - טַמְּא. בִּשְׁעָר וּבַמְּסָרֵק - טְהוֹר.

מִסְכַּת עֲקָצִין פָּרָק שְׁנִי

א. רֹטֵב שֶׁנֶּאֱכַל חֲצִיו וְחֲצִיו קִיָּם, גִּרְעִין שֶׁהוּא כִּנְגַד הָאֶכָל - מְצַרְפָּהּ. שֶׁלֹּא כִּנְגַד הָאֶכָל - אֵין מְצַרְפָּהּ. בִּיבְשָׁה כִּנְגַד הָאֶכָל - טַמְּא. שֶׁלֹּא כִּנְגַד הָאֶכָל - טְהוֹר; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּיבְשָׁה - הַכֹּל טְהוֹר. הֵרֹטֵב שֶׁנִּמְוַח חֲצִיו וְחֲצִיו קִיָּם, שֶׁכִּנְגַד הָאֶכָל - מְצַרְפָּהּ, שֶׁלֹּא כִּנְגַד הָאֶכָל - אֵין מְצַרְפָּהּ. אֵיזְהוֹ כִּנְגַד הָאֶכָל? רַבִּי אוֹמֵר: עַד חֲלָל. חִבְלִי אֲזוּב, וְהִסִּיאָהּ, וְהַקּוֹרְנִית, כִּנְגַד הָאֶכָל - מְצַרְפָּהּ, שֶׁלֹּא כִּנְגַד הָאֶכָל - אֵין מְצַרְפָּהּ. אֵיזְהוֹ כִּנְגַד הָאֶכָל? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עַד חֲלָל. עֵצִם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו בֶּשָׂר. וְכֵן מִחַ שְׁבָרָאשׁ, וְשִׁבְקוּלִית, כִּנְגַד הָאֶכָל - מְצַרְפָּהּ. שֶׁלֹּא כִּנְגַד הָאֶכָל - אֵין מְצַרְפָּהּ, וְאֵיזְהוֹ כִּנְגַד הָאֶכָל? אִם יֵשׁ שֵׁם חֲלָל - עַד

הַחֲלָל. וְאִם אֵין שֵׁם חֲלָל - אֵינוֹ טַמְּא אֲלֵא חִסּוּם הָעֵלְיוֹן בְּלִבָּד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוּלִית שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ כּוֹזֵית בֶּשָׂר - גּוֹרֵר אֶת כְּלָה לְטַמְּאָהּ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵף עַל פִּי שְׂאִין עָלֶיהָ אֲלֵא כְּפוּל, גּוֹרֵר אֶת כְּלָה לְטַמְּאָהּ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: רּוֹאִין אֶת הַבֶּשֶׂר שֶׁעָלֶיהָ, שְׂאִם יִמְתַּח וַיֵּשׁ בּוֹ כְּדִי לְהַקִּיפוֹ בְּחוּט הָעֵרֶב - כִּנְגַדוֹ מְצַרְפָּהּ.

ב. הַעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִין, הַקְּרָנִים, וְהַטְּלָפִים - מְצַרְפִּין לְטַמְּא טַמְּאֵת אוֹכְלִין, אֲבָל לֹא טַמְּאֵת נְבֻלוֹת. אֲבָל נֶעֱשִׂין הֵן יְדוֹת לְטַמְּא טַמְּאֵת נְבֻלוֹת. הֵרֹטֵב שֶׁנִּתְּנָה עַל גְּבִי חֲתִיכוֹת לְהַקְּפוֹתָן, וְכֵן גְּרִיסִין שֶׁנִּתְּנָה עַל גְּבִי פְרוּסוֹת לְלוֹתְתָן, הַנּוֹגֵעַ, בֵּין בְּרֹטֵב, בֵּין בְּחֲתִיכוֹת, בֵּין בְּמַקְפָּה, בֵּין בְּגִרְסִין - כֹּל חִבּוּר. הַתְּמָרִים וְהַגְּרוּגָרוֹת שֶׁשֶׁלְקָן וְנִעֲשׂוֹ אוֹם - הָרִי אֵלָיו חִבּוּר. רַבִּי אוֹמֵר: אִם לְלוֹתְתָן - חִבּוּר, אִם לְהוֹצִיא אֶת מִימֵיהֶן - אֵין חִבּוּר. הָרִימּוֹן תְּפוּחָהּ - מְשַׁעֲרָה כְּמוֹ שֶׁהִיא, וְאִם הוּא חֲלָל - צְרִיף לְמַעַף, הַאֲגוּז וְהַשְּׁקָד וְהַתְּמָרָה הַמְּקַשְׁקָשִׁים - מְשַׁעֲרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן.

ג. הַמְּחַתֵּף לְבִשָׁל, כִּיּוֹן שֶׁקָּרְצוּ - אֵינוֹ חִבּוּר. לְכַבּוֹשׁ וְלִשְׁלוֹק וְלִהְנִיחַ עַל הַשֶּׁלֶחָן - חִבּוּר, עַד שִׁיתְּחִיל לְפָרֵק. קְלִיפֵי פוּלִין וְקְלִיפֵי תוֹרְמוּסִין, זֶרְקָן - אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין. כִּנְסָן לְאוֹכְלִין - מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין. קְלִיפֵי מְלַפְפִין, אֵף עַל פִּי שְׂאִין בֵּהֶן אוֹכְלִין - מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין. גִּרְעִינֵי זֵיתִים וְגִרְעִינֵי תְּמָרִים, אֵף עַל פִּי שֶׁשֶׁלְקָן לְאוֹכְלִין - אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין. גִּרְעִינֵי חֲרוּבִין אֵף עַל פִּי שֶׁכִּנְסָן לְאוֹכְלִין - אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין. הַחֲרָצִין וְהַזֹּגִין, אֵף עַל פִּי שֶׁכִּנְסָן לְמִשְׁקָהּ - בְּטִלָּה דַעְתוֹ. יְרֻקוֹת שֶׁיֵּבֶשׁוּ בְּאֵיבֵיהֶן, כְּגוֹן כְּרוֹב וְדֹלְעַת - אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין. לְקִטָּן וְיִבְשָׁן - מְטַמְּאִין טַמְּאֵת אוֹכְלִין.

ד. אֵילָן שֶׁנִּפְשַׁח וְבוֹ פְרוֹת - הָרִי הֵן כְּתוּלוֹשִׁין, יִבֵּשׁ וְבוֹ פְרוֹת - הָרִי הֵן כְּמַחְבְּרִין. שְׁנַמוּק חֲצִיָּה וְחֲצִיָּה קִיָּם - הָרִי זֶה אֵינוֹ חִבּוּר. נַמוּק הָאֲמָצְעִי וְהַצְּדִדִין קִיָּמִין - אֵין

הַצְדִּינְ חַבּוּר זֶה לְזֶה. רַמּוֹן שְׁנַמּוֹק חֲצִי וְחֲצִי קִים - הָרִי זֶה אֵינוֹ חַבּוּר. נַמּוֹק הָאֵמְצֵעִי וְהַצְדִּינְ קִימִין - אֵין הַצְדִּינְ חַבּוּר זֶה לְזֶה. הַתְּחִיל לְפָרַק בְּאַגְזוּזִין וּלְפַקֵּל בְּכַצְלִים, אֵף עַל פִּי שֵׁישׁ לְפָנָיו מֵאָה כּוּר, הַתְּחִיל בְּאַחַד מֵהֶן - אֵינוֹ חַבּוּר. הֵינּוּ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה וְהַתְּחִיל בְּאַחַד מֵהֶן, זֶה שֶׁהַתְּחִיל בּוֹ אֵינוֹ חַבּוּר, וְהִשְׁאָר חַבּוּר. בֵּן עֲזַאי אוֹמֵר: טְהָרוּ שְׁלִשְׁתָּן.

ה. מְלַפְפִּין שֶׁחֲתָכוּ וְנִתְּנוּ עַל הַשְּׁלַחֵן - חַבּוּר עַד שִׁיתְּחִיל לְפָרַק, הַתְּחִיל לְפָרַק - חֲתִיכָה וְכָל הַעוֹלָה עִמָּה - חַבּוּר. וְהִשְׁאָר - אֵינוֹ חַבּוּר. פִּיקָה הַתְּחַתּוּנָה - חַבּוּר הִיא לְעִצְמָהּ, וְאֵינָה חַבּוּר לְשְׁאָר הַחֲתִיכוֹת. הֵינּוּ שְׁנַיִם וְשִׁלֵּשׁ, וְהַתְּחִיל בְּאַחַת מֵהֶן, זֶה שֶׁהַתְּחִיל בָּהּ אֵינוֹ חַבּוּר, וְהִשְׁאָר חַבּוּר. בֵּן עֲזַאי אוֹמֵר: טְהָרוּ שְׁלִשְׁתָּן. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ אִמֵּר חֲצִי אֲנִי אוֹכֵל שְׁחִרִית, וְחֲצִי אֲנִי אוֹכֵל בֵּין הָעֶרְבִים - זֶה שֶׁהַתְּחִיל בָּהּ אֵינָה חַבּוּר וְהִשְׁאָר חַבּוּר. הָאֲגֻזִין וְהַשְּׂקָדִים, אֵף עַל פִּי שְׂרִיסֵס חַבּוּר, עַד שִׁיתְּחִיל לְפָרַק.

ו. בִּיצַת טוֹרְמִיטָה אֵף עַל פִּי שְׂרִיסֵס - חַבּוּר, עַד שִׁיגִיעַ לְקֶלֶף. בִּיצָה שְׁנַתְּבַשְׁלָה בְּקֶלֶפָתָהּ - כִּלָּה חַבּוּר. צִמֵּר שְׁבִרְאִשֵׁי כִבְשִׁים וְשִׁעַר שְׁבֻזְקֵן תִּישִׁים, אֵף עַל פִּי שֶׁשֶׁפֶּשֶׁן בְּאוּר - חַבּוּר, עַד שִׁיתְּחִיל לְתַלֵּשׁ. כִּנְפֵי חֲגָבִים וְקַשְׂקֵשֵׁי דָגִים, אֵף עַל פִּי שֶׁהַעֲבִיר סִפִּין עֲלֵיהֶן - חַבּוּר, עַד שִׁיתְּחִיל לְקֶלֶף.

ז. עֲצִיץ נְקוּב שְׁנִתְּנוּ עַל גְּבִי שְׁתֵּי יְתֻדוֹת, אֶפְלוּ גְבוּהַ מִן הָאָרֶץ אִמָּה - אֵינוֹ מְכַשִּׁיר אֶת הַזְּרָעִים. בְּמָה דְרָבִים אֲמוּרִים? מִלְמִטָּה, אֲכַל מִן הַצֵּד - הָרִי זֶה מְכַשִּׁיר אֶת הַזְּרָעִים. אִם יֵשׁ עַל גֵּב הַנְּקוּב עֶפְרוֹ כֹּל שֶׁהוּא - אֵינוֹ מְכַשִּׁיר אֶת הַזְּרָעִים.

ח. טְבֵלָא שֵׁישׁ לֶה לְבֻזְבּוּזִין וְהִטָּה עַל צִדָּהּ, מְכַשֶּׁרֶת אֶת הַזְּרָעִים, הִיָּה מְשָׁקָה בְּעִצְיָן שְׂאֵינוֹ נְקוּב, וְנִפְלוּ מְשָׁקִין עַל גְּבִי הַקְּשׁוֹת וְנִטְמָאת. הַגְּדִילָה וְיִצְאָת חוּץ לְעִצְיָן - טְהוּרָה.

מִסְכַּת עֲקִיצִין פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. דָּגִים טְהוּרִין וְחֲגָבִים טְהוּרִין בְּכָל מְקוֹם, דָּגִים טְמֵאִין וְחֲגָבִים טְמֵאִין בְּכַפְרִין - צְרִיכִים הַכֶּשֶׁר וְאֵין צְרִיכִים מִחֻשְׁבָּה. חֵלֶב מִתָּה בְּכָל מְקוֹם - צְרִיכָה הַכֶּשֶׁר וְאֵין צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְגוּפָה. חֵלֶב שְׁחוּטָה בְּכַפְרִים - צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה וְהַכֶּשֶׁר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּתַחֲלָה הִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא שׁוֹנֵה חֵלֶב שְׁחוּטָה בְּכַפְרִים צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה וְאֵין צְרִיכָה הַכֶּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁהַכֶּשֶׁר בְּשַׁחֲטָהּ. אָמַרְתִּי לְפָנָיו: רַבִּי! לְמַדְתִּנִּי עֲלִישִׁין שְׁלֶקְטָן לְבִהמָה וְאַחַר כֶּף חֶשֶׁב עֲלִיהֶן לְאָדָם, שְׂאֵין צְרִיכִין הַכֶּשֶׁר שְׁנֵי, אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן מְשָׁקָה טוֹפַח - הַכֶּשֶׁר, חֲזוּר רַבִּי עֲקִיבָא לְהִיּוֹת שׁוֹנֵה כְּדַבְּרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

ב. חֵלֶב בְּהֵמָה טְמֵאָה - הָרִי זֶה טְמֵא. חֵלֶב חֲזִיה, בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְהוּרָה הָרִי הִיא כְּגוּפָה. חֵלֶב נִבְלָה וְחֵלֶב וְטְרָפָה - טְהוּר, שְׁנֵאָמַר (וַיִּקְרָא ז', כד): "וְחֵלֶב נִבְלָה וְחֵלֶב טְרָפָה יַעֲשֶׂה לְכֹל מְלֹאכָה". הַחוּתָף כְּזִית בְּשֶׁר מֵאֲבָר מִן הַחִי וְאַחַר כֶּף חֶשֶׁב עֲלָיו - צְרִיף הַכֶּשֶׁר. חֶשֶׁב עֲלָיו וְאַחַר כֶּף חֲתָכוּ - אֵינוֹ צְרִיף הַכֶּשֶׁר.

ג. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ נִבְלַת הַעוֹף טְהוּר אֵינָה צְרִיכָה הַכֶּשֶׁר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְטַמְּאָה טְמֵאָה חֲמוּרָה, וְכָל הַמְטַמְּא טְמֵאָה חֲמוּרָה - אֵינוֹ צְרִיף הַכֶּשֶׁר.

ד. וְאֵלוּ הֵן, פְּרִיצֵי זֵיתִים וְעֹנְבִים הַיּוֹצֵאִין מִתַּחַת הַגֶּפֶת וּמִתַּחַת הַזִּגִין, חֶשֶׁב עֲלֵיהֶן לְאוֹכְלִין - אֵין מְטַמְּאִין טְמֵאָת אוֹכְלִין, כִּנְסָן לְאוֹכְלִין - מְטַמְּאִין טְמֵאָת אוֹכְלִין. הַחֲרָצִין וְהַזִּגִין, אֵף עַל פִּי שֶׁכִּנְסָן לְאוֹכְלִין - בְּטֵלָה דַּעֲתוֹ. מוֹדָה רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, בְּפָגִין וּבִסְר שְׁשָׁלְקָן עַד שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת, שֶׁהֵן מְטַמְּאִין טְמֵאָת אוֹכְלִין. פְּגִי הַשִּׁיפּוֹת - מְטַמְּאִין טְמֵאָת אוֹכְלִין. פְּגִי הָאֲגָסִין, וְהַקְרוֹסְטְמִלִין, וְהַפְּרִישִׁין, וְהַצְוֹרְדִין, בְּעוֹנַתָן לְמַעֲשֵׁר - מְטַמְּאִין טְמֵאָת אוֹכְלִין. פְּחוֹת מְכָאן אוֹ שְׁשָׁלְקָן - מְטַמְּאִין טְמֵאָת אוֹכְלִין. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: זֵיתִים וּבִסְר שְׁסַחְטָן עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת - מְשָׁקָה הַיּוֹצֵא מֵהֶן טְהוּר, שְׂאֵינוֹ אֵלָא שְׂרָף.

ה. לולבי הַרְדִּין וְהַחֲרוּבִין עַד שְׁלֵא הַמְתִּיקוּ - אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין, מִשְׁהַמְתִּיקוּ - מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין. אָבֵל הַלוּף וְהַחֲרָדֵל וְהַתּוֹרְמוּסִים וּשְׂאֵר כָּל הַנֶּכְבָּשִׁים, בֵּין שְׁהַמְתִּיקוּ בֵּין עַד שְׁלֵא הַמְתִּיקוּ - מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין.

ו. קוֹר נִקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וְאִינוּ מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. כְּפִנְיֹת נִקְחוּת בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וּמְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכֶלֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹר הָרִי הוּא כְּעֵץ לְכָל דָּבָר, אֲלֵא שֶׁנִּקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. כְּפִנְיֹת הָרִי הֵן כְּפָרִי לְכָל דְּבָרֵיהֶן, אֲלֵא שֶׁהֵן פְּטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשֵׂר.

ז. עֶרְלָה, וְכֵלָאֵי הַכֶּרֶם, וְשׁוֹר הַנִּסְקָל, וְעִגְלָה עֲרוּפָה, וְצִפְרֵי מְצוּרַע, וּפְטָר חֲמוֹר, וּבִשְׂר בְּחֵלֶב - כֶּלֶן הֵן מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כֶּלֶן אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין. וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִשְׂר וּחֵלֶב, שְׁמַטְמָא טַמְּאָת אוֹכְלִין. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: יֵשׁ נוֹתֵר שְׁמַטְמָא טַמְּאָת אוֹכְלִין. וְיֵשׁ נוֹתֵר שְׁמַטְמָא טַמְּאָת אוֹכְלִין, כִּיֵּצֵד? לֵן לְפָנֵי זְרִיקַת דָּמִים - אֵין מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. לֵן לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. פְּגוּל מְקַדְּשֵׁי קֳדָשִׁים וּמְקַדְּשֵׁי קָלִים - אִינוּ מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. כְּרִשְׁיִין - מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵין מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: יֵשׁ לָךְ דָּבָר שֶׁהוּא חָיִב בְּמַעֲשְׂרוֹת וְאִינוּ מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: יֵשׁ לָךְ דָּבָר שֶׁאֵין מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין וְחֵיב בְּמַעֲשְׂרוֹת? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: אַף אֶתָּה כְּפָרֵת בְּהִלְכָה.

ח. תִּלְתָּן, הַכֹּל מוֹדִין שֶׁהוּא מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. בּוּקִי - אִינוּ מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. קוֹר שֶׁשֶׁלֶק - מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין. הַתְּמָרִים וְהַגְּרוּגָרוֹת שֶׁנִּתְּנָן בְּקִדְרָה לְתַבְלִין - מְטַמְּא טַמְּאָת אוֹכְלִין, עַד שֶׁיִּפְסְלוּ מִלְּאָכֵל אָדָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲגָבִים שֶׁנִּתְּנָן בְּקִדְרָה לְתַבְלִין - מְטַמְּאִין טַמְּאָת אוֹכְלִין עַד שֶׁיִּפְסְלוּ מִלְּאָכֵל לְאָדָם.

ט. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלַקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחֲכָמִים עַל חִלוֹת דְּבַשׁ שֶׁאֵינָן מְקַבְּלוֹת טַמְּאָה בְּאִיבֵיהֶן. וּמִימֵיהֶם שֶׁל כְּהֻנִּים לֹא נִמְנָעוּ מִלְּהִיּוֹת בּוֹדֵקִין עֲלֵיהֶן יֵין בְּטַמְּאָה וְרוֹדִין אוֹתָן בְּטַהֲרָה, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל הַשְּׂבֵת וְעַל הַשְּׂבִיעִית, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הָרִי הִיא כְּקַרְקַע. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הָרִי הוּא כְּכֵלִי. וְאִם הָיָה מִחֶבֶר בְּטֵיט - הַכֹּל מוֹדִין שֶׁהוּא כְּקַרְקַע לְכָל דָּבָר. הָיָה נִתּוּן עַל גְּבִי שְׁתֵּי יְתֻדוֹת - הַכֹּל מוֹדִין שֶׁהוּא כְּכֵלִי לְכָל דָּבָר.

מִסְכַּת בְּרֵכוֹת

פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. מֵאִמְתִּי קוֹרִין אֵת שְׁמַע בְּעִרְבִית? מִשְׁעָה שְׂבָנִי אָדָם נִכְנָסִין לְאָכוֹל פִּיתָן בְּעִרְבֵי שְׂבֵתוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מִשְׁעָה שֶׁהַכְּהֻנִּים זָכְאִין לְאָכוֹל בְּתוֹרְמָתָן, סִימָן לְדָבָר - צֵאת הַכּוֹכָבִים וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאִיָּה לְדָבָר, וְזָכַר לְדָבָר (נִחְמָיָה ד, ט): "וְחֲצִיִּם מִחֲזִיקִים בְּרַמְחִים מַעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים":

ב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: פְּעָמִים שְׂאָדָם קוֹרֵא אוֹתָהּ שְׁתֵּי פְעָמִים בְּלֵילָה, אַחַת קֹדֶם שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד הַשַּׁחַר וְאַחַת מִשִּׁיעֲלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר, וְנִמְצָא יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָה שֶׁל יוֹם וְשֶׁל לַיְלָה:

ג. רַבִּי אוֹמֵר: אַרְבַּע מִשְׁמְרוֹת הוּי הַלֵּילָה. עוֹנָה - אַחַת מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע לְשַׁעָה. וְהַעַת - אַחַת מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע לְעוֹנָה. וְהַרְגַּע - אַחַת מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בַּעַת. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ אֲשֵׁמוֹרוֹת בְּלֵילָה, שְׁנָאֵמֶר (שׁוֹפְטִים ז, ט): "רֹאשׁ הָאֲשֵׁמֶרֶת הַתֵּיכּוֹנָה", אֵין תֵּיכּוֹנָה אֲלֵא שֵׁישׁ לְפָנֶיהָ וְלְאַחֲרֶיהָ:

ד. מֵאִמְתִּי קוֹרִין אֵת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית? אַחֲרִים אוֹמְרִים: כְּדִי שִׁיָּהּ רוֹאֵה חֲבֵרוֹ בְּרוּחֹק אַרְבַּע אַמּוֹת וּמְכִירוֹ. מִצְּתָה עִם הַנֶּץ

ט. אלו ברכות שאין חותמין בהן בברוך: המברך על הפרות ועל המצות ברכת הזמון וברכה אחרונה שבברכת המזון. רבי יוסי הגלילי היה חותם בברכה אחרונה שבברכת המזון ומאריך בה:

י. אלו ברכות שפותחין בהן בברוך: כל הברכות בלן פותחין בברוך, חוץ מן הברכה הסמוכה לשמע, וברכה הסמוכה לברכה אחרת, שאין פותחין בהן בברוך:

יא. אלו ברכות ששוחין בהן: ברכה ראשונה תחלה וסוף, ובמודים תחלה וסוף. והשוחה בכל ברכה וברכה - מלמדין אותו שלא ישחה. ואין עונים עם המברך; רבי יהודה היה עונה עם המברך (ישעיה ו, ג): "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו"; (יחזקאל ג, יב): "וכרוך כבוד ה' ממקומו"; כל אלו היה רבי יהודה אומר עם המברך:

יב. מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה: הריני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר (דברים טז, ג): "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך"; "ימי חייך" - הימים. "כל ימי חייך" - הלילות; אלו דברי בן זומא. וחקמים אומרים: "ימי חייך" - העולם הזה. "כל ימי חייך" - להביא לימות המשיח. אמר להם בן זומא לחכמים: וכי מזכירים יציאת מצרים לימות המשיח? הרי הוא אומר (ירמיה כג, ז): "לכן הנה ימים באים נאם ה' וגו'?" אמרו לו: לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה, אלא שתאמר יציאת מצרים מוסף על המלכיות, ומלכיות עקר, ויציאת מצרים טפלה. פיוצא בו (בראשית לה, ה): "לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'"; לא שתעקר שם יעקב ממנו, אלא שתהא שם יעקב מוסף על ישראל, ישראל עקר ויעקב טפלה:

יג. פיוצא בו (ישעיה מג, יח): "אל תזכרו ראשונות". "אל תזכרו ראשונות" - אלו על

החמה, כדי שיהא סומך גאולה לתפלה, ונמצא מתפלל ביום. אמר רבי יהודה: פעם אחת הייתי מהלך אחר רבי עקיבא ואחר רבי אלעזר בן עזריה, הגיע זמן קריאת שמע, כמדמה אני שנתיאשו מלקרות, אלא שעוסקין בצרכי צבור. קריתי ושניתי, ואחר כך התחילו הן, וכבר נראתה חמה על ראשי ההרים:

ה. החתנים וכל העוסקין במצות - פטורין מקריאת שמע, ומן התפלה ומן התפלין, שנאמר: "בשבתך בכייתך" - פרט לחתנים. "ובלכתך בדרך" - פרט לעוסקין במצות:

ו. מעשה ברבי ישמעאל וברבי אלעזר בן עזריה, שהיו שרוין במקום אחד, והיה רבי ישמעאל מטה ורבי אלעזר זקוף. והגיע זמן קריאת שמע, ונזקף רבי ישמעאל והטה רבי אלעזר. אמר לו רבי ישמעאל: "מה זה אלעזר"? אמר לו: "ישמעאל אחי! אומרים לאחד: מפני מה זקנך מגדל? אמר להם: יהיה כנגד המשחיתים! אני שהייתי זקוף - הטיתי. אתה שהיית מטה - זקפת"? אמר לו: "אתה הטייתה - לקים כדברי בית שמאי, אני נזקפתי - לקים דברי בית הלל". דבר אחר: שלא יראו התלמידים ויקבעו כדבריהם הלכה לדורות:

ז. למה אמרו אחת ארפה ואחת קצרה? מקום שאמרו להאריך - אינו רשאי לקצר, לקצר - אינו רשאי להאריך, לחתם - אינו רשאי שלא לחתם, שלא לחתם - אינו רשאי לפתח בברוך, שלא לפתח בברוך - אינו רשאי לפתח בברוך, לשוח - אינו רשאי שלא לשוח, שלא לשוח - אינו רשאי לשוח:

ח. אלו ברכות שמקצרין בהן: המברך על הפרות ועל מצות ברכת הזמן וברכה אחרונה שבקריאת שמע ושבברכת המזון. אלו ברכות שמאריכין בהן: ברכת תענית וברכות של ראש השנה וברכות יום הכפורים, מברכות של אדם נכר אם בור הוא, אם תלמיד חכם הוא:

מלכיות. "וקדמניות אל תתבנונו" - אלו על מצרים. "הנני עשה חדשה עתה תצמח הלא תדעוה" - אלו מלחמת גוג. משל למה הדבר דומה? לאחד שהיה מהלך בדרך, ופגע בו זאב ונצל ממנו, והיה מספר מעשה הזאב. חזר ופגע בו ארי ונצל ממנו, והיה מספר מעשה ארי. ופגע בו נחש ונצל ממנו. שכח מעשה שניהם והיה מספר מעשה נחש. כך ישראל - צרות אחרונות משכחות את הראשונות:

יד. כיוצא בו (בראשית יז, טו): "שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה"; בתחלה היא שרי לאמתה, עכשו היתה שרה לכל האמות, שנאמר: "כי שרה שמה". כיוצא בו (שם שם ה): "לא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם"; בתחלה הרי אתה אב לכל ארם, ולבסוף הרי אתה אב לכל העולם, שנאמר (שם): "כי אב המון גוים נתתיך":

טו. אף על פי שחזר וקרא "אברהם" - 'אברם', אינו לגנאי אלא לשבח. ל"יהושע" - 'הושע', אינו לגנאי אלא לשבח. הוא אברם עד שלא נדבר עמו הוא אברם משנדבר עמו, הוא הושע עד שלא נכנס לגדלה הוא הושע משוכנס לגדלה. משה משה, אברהם אברהם, יעקב יעקב, שמואל שמואל - כלן לשון חבה לשון זרזו. הן הן עד שלא נדבר עמהן והן הן משנדבר עמהן, הן הן עד שלא נכנסו לגדלה והן הן משוכנסו לגדלה:

טז. כיוצא בו (תהלים עו, ג): "ויהי בשלם סכו"; וכי מה ראה הקדוש ברוך הוא להחזיר לה שם הראשון? לפי שהוא אומר (ירמיה לב, לא): "על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה עד היום הזה, להסירה מעל פניי"; יכול אף עכשו הרי היא בחמה? תלמוד לומר (תהלים סח, יז): "ההר חמד אלהים לשבתו", הרי היא בחמדה ובתאוה, מלמד שכפר לה חרבתה, שאין שכינה חוזרת עד שתעשה הר, שנאמר (דברים ג, כה): "ההר

הטוב הזה והלבנון". "ויהי בשלם סכו"; מצינו כשהיא שלם קרויה הר, שנאמר (בראשית כב, יד): "ויקרא אברהם שם המקום ה' יראה" וגו'; ואומר (תהלים קלז, ז): "זכר ה' לבני אדם". מאימתי? משנעקרו יסודותיה ממנה. "האומרים ערו ערו עד היסוד בה".

מִסְכַּת בְּרֻכּוֹת פֶּרֶק שְׁנִי

א. הקורא את שמע - צריך להזכיר יציאת מצרים באמת ויציב. רבי אומר: צריך להזכיר בה מלכות. אחרים אומרים: צריך להזכיר בה מכת בכורות וקריעת ים סוף:

ב. הקורא את שמע - צריך שיכון את לבו. רבי אחאי אומר משום רבי יהודה: אם כון לבו בפרק ראשון, אף על פי שלא כון את לבו בפרק אחרון - יצא:

ג. הקורא את שמע למפרע - לא יצא. וכן בהלל. וכן בתפלה. וכן במגלה:

ד. הקורא את שמע וטעה, והשמיט בה פסוק אחד - לא יחזר ויקרא את הפסוק בפני עצמו, אלא מתחיל באותו פסוק, וגומר עד סוף. וכן בהלל. וכן במגלה. וכן בתפלה. הנכנס לבית הכנסת, ומצאן שקראו חציה, וגמר עמהן - לא יחזר ויקרא מראשה עד אותו מקום, אלא מתחיל מראש, וגומר עד סוף. וכן בהלל. וכן בתפלה. וכן במגלה:

ה. הקורא את שמע וטעה, ואינו יודע היכן טעה - חוזר לראשה. טעה באמצע הפרק - חוזר לראש הפרק. טעה בין כתיבה ראשונה לאחרונה - חוזר לכתיבה ראשונה:

ו. כותבי ספרים תפלין ומזוזות - מפסיקין לקרות שמע, ואין מפסיקין לתפלה. רבי אומר: כשם שאין מפסיקין לתפלה - כך אין מפסיקין לקריאת שמע. רבי חגיגא בן עקיבה אומר: כשם שמפסיקין לקריאת שמע - כך מפסיקין לתפלה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: כשהיה רבן גמליאל ובית דינו ביבנה, היו עסוקים בצרכי צבור - לא היו מפסיקין, שלא להסיע מלבן:

בְּהִלְכוֹת וּבִאגְדוֹת. וּבַעֲלֵי קַרְיִין - אַסּוּרִין בְּכָל־ן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שׁוֹנֵה הוּא בְּהִלְכוֹת הַרְגִּילוֹת, וּבִלְבָד שְׁלֹא יַצִּיעַ אֶת הַמִּשְׁנָה:

יג. בַּעַל קַרְיִי שְׂאִין לוֹ מִים לְטַבֵּל - הָרִי זֶה קוֹרָא אֶת שְׁמֵעַ וְאִינוּ מִשְׁמִיעַ לְאֲזוּנוֹ, וְאִינוּ מְכַרְךָ לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: קוֹרָא אֶת שְׁמֵעַ וּמִשְׁמִיעַ לְאֲזוּנוֹ, וּמְכַרְךָ לְפָנֶיהָ וְלֹאֲחֲרֶיהָ. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: פַּעַם אַחַת הֵינְנו יוֹשְׁבֵינָן לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָה בְּבֵית הַמְּדֻרָשׁ, וְהֵינְנו קוֹרְיִין אֶת שְׁמֵעַ, וְלֹא הֵינְנו מִשְׁמִיעִים לְאֲזוּנֵינוּ מִפְּנֵי קִסְדוֹר אַחַד שֶׁהָיָה עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שַׁעַת הַסְּכָנָה רְאִיָּה:

יד. הָרִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּשֹׁדָה עָרִם, אוֹ שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה מְלֹאכְתּוֹ עָרִם - הָרִי זֶה מְכַסֶּה אֶת עֲצָמוֹ בְּתַבְּנָן וּבְקַשׁ וּבְכָל דְּבָר, וְקוֹרָא. אָף עַל פִּי שְׂאֲמָרוֹ: אֵין שְׁבָחוֹ שֶׁל אָדָם לְהִיּוֹת יוֹשֵׁב עָרִם, זֶה - מְכַסֶּה עֲצָמוֹ בְּתַבְּנָן וּבְקַשׁ וּבְכָל דְּבָר, וְקוֹרָא. אָף עַל פִּי שְׂאֲמָרוֹ: כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם - לֹא בְּרָאוֹ עָרוֹם, שְׁנֵאמַר (אִיּוֹב ל"ח, ט): "בְּשׁוֹמֵי עֲנָן לִבְשׁוֹ וְעֲרַפֵּל תַּחֲלָתוֹ". עֲנָן לִבְשׁוֹ - זֶה הַשְּׁפִיר. וְעֲרַפֵּל תַּחֲלָתוֹ - זֶה הַשְּׁלִיָּא. הָרִי שֶׁהָיָה מְטַפַּחַת שֶׁל בְּגָד וְשֶׁל עוֹר חֲגוּרָה לוֹ עַל מַתְנֵיוֹ - הָרִי זֶה קוֹרָא. בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ - לֹא יִתְפַּלֵּל עַד שְׁיִכְסֶה לְבוֹ:

טו. לֹא יִכְנִיס אָדָם אֶת רֵאשׁוֹ לְתוֹךְ קוּבוֹ וְיִקְרָא אֶת שְׁמֵעַ. וְאִם הָיְתָה אֶפְרָקְסוֹתוֹ² חֲגוּרָה לוֹ מִבְּפָנִים³ - הָרִי זֶה מְתָר:

טז. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים בְּטִלְיַת אַחַת - אֵינָן רְשָׁאִין לְקִרוֹת אֶת שְׁמֵעַ. אֲלֵא: זֶה - מִתְּכַסֶּה בְּכִסּוֹתוֹ וְקוֹרָא. וְזֶה - מִתְּכַסֶּה בְּכִסּוֹתוֹ

³ הֵנּוּ שְׂאִין לְבוֹ וְעֵינָיו רוֹאִים אֶת הַעֲרֻה - מְתָר.

ז. הַכֶּתֶף, אָף עַל פִּי שְׁמֵשָׂאוֹ עַל כְּתָפוֹ - הָרִי זֶה קוֹרָא. אֲבָל בְּשַׁעָה שְׁפוּרָק וְטוֹעֵן - לֹא יִקְרָא, לְפִי שְׂאִין לְבוֹ מִתְּכַנֵּן. בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ לֹא יִתְפַּלֵּל עַד שְׁיַפְרֹק:

ח. פּוֹעֲלִין - קוֹרְיִין בְּרֵאשׁ הָאֵילָן, וּמִתְפַּלְלִין בְּרֵאשׁ הַזֵּית אוֹ בְּרֵאשׁ הַתְּאֵנָה. וְשָׂאֵר כָּל הָאֵילָנוֹת - יוֹרְדִין לְמִטָּה וּמִתְפַּלְלִין. בַּעַל הַבַּיִת - בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ יוֹרֵד לְמִטָּה וּמִתְפַּלֵּל. פּוֹעֲלִין - קוֹרְיִין אֶת שְׁמֵעַ וּמְכַרְכִּין לְפָנֶיהָ וְלֹאֲחֲרֶיהָ. אוֹכְלִין אֶת פֶּתֶן וּמְכַרְכִּין לְפָנֶיהָ וְלֹאֲחֲרֶיהָ. וּמִתְפַּלְלִין שְׁלֹשׁ פַּעְמִים שְׁמוֹנָה עָשָׂר. אֲבָל אֵין יוֹרְדִין לְפָנֵי הַתְּבָה:

ט. הַשׁוֹשְׁבֵינָן וְכָל בְּנֵי הַחֶפְזָה - פְּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה וּמִן הַתְּפִלִּין כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים. וְחִיבִין בְּקִרְיַת שְׁמֵעַ. רַבִּי שִׁילָא אוֹמֵר: חֲתָן - פְּטוּר, וְכָל בְּנֵי הַחֲבוּרָה - חִיבִין:

י. קָבְרוּ אֶת הַמֵּת וְעָמְדוּ בְּשׁוּרָה, שׁוּרָה הַרוֹאֶה אֶת הַפְּנִימִית - פְּטוּרָה. וְשִׁאֲנָה רוֹאֶה אֶת הַפְּנִימִית - חִיבָת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין שֵׁם אֶלָּא שׁוּרָה אַחַת, הַעוֹמְדִים שֵׁם לְשֵׁם כְּבוֹד - חִיבִין. לְשֵׁם אֲבָל - פְּטוּרִין. יוֹרְדוֹ לְהַסְפֵּד, הַרוֹאֵין אֶת הַפְּנִימִית - פְּטוּרִין. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: וְשְׁנַיִם לָהֶם. וְשִׁאֲיִן רוֹאֵין אֶת הַפְּנִימִית - חִיבִין. הַסּוֹפֵד וְכָל הַעוֹסְקִים בְּהַסְפֵּד - מְפַסְּקִין לְקִרְיַת שְׁמֵעַ, וְאִין מְפַסְּקִין לְתַפְּלָה. מַעֲשֶׂה שֶׁהַפְּסִיקוֹ רְבוּתֵינוּ לְקִרְיַת שְׁמֵעַ וְלְתַפְּלָה:

יא. בַּעַל קַרְיִי חוֹלָה שֶׁנִּתֵּן עָלָיו תְּשַׁעָה קַבִּין מִים - הָרִי זֶה קוֹרָא. אֲבָל אִינוּ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יָדֵי חוֹבְתָן עַד שִׁבְאָ אַרְבַּעִים סָאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַרְבַּעִים סָאָה מְכַל מְקוֹם:

יב. הַזִּבְיִן וְהַזְּבוֹת וְהַנְּדוֹת וְהַיּוֹלְדוֹת - מְתָרִין לְקִרוֹת בַּתוֹרָה, וְלִשְׁנוֹת בְּמִשְׁנָה, בְּמִדְרָשׁ,

¹ לְתוֹךְ הָאֵהָל שְׁלוֹ.

² לְפִי רִשְׁיִי בְּכִרְכוֹת כַּד ע"ב, הַפְּרוּשׁ סוּדָר שְׁבְרֵאשׁוֹ. וְלִפִּי רַב הָאֵי גָאוֹן הֵנּוּ בְּגַד תַּהֲתוֹן שְׁלוֹבֵשׁ תַּחַת חִלּוּקוֹ.

יְקוּרָא. וְאִם הָיוּ בְּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ קִטְנִים - הָרִי זֶה מֵתָר:

יז. קִטְן שֵׁיכוֹל לֶאֱכוֹל פְּזִית - פּוֹרְשִׁים מִצּוּאָתוֹ וּמִמִּי רִגְלָיו אַרְבַּע אַמּוֹת. אֵין פּוֹרְשִׁין אֲלָא מִשָּׁל אָדָם. וּמִשָּׁל כְּלָבִים - בְּזִמְן שְׁנֵתָן לְתוֹכָן עוֹרוֹת:

יח. גִּרְף שֶׁל רֵעִי וְעֵבִיט שֶׁל מִי רִגְלִים עִמּוֹ בְּבֵית - הָרִי זֶה מִרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת וְקוּרָא. שֶׁלְפָנֵי הַמְטָה - נוֹתֵן לְתוֹכוֹ מִים כֹּל שֶׁהוּא יְקוּרָא. וְאִם לֹאוּ - לֹא יְקָרָא. רַבִּי זְכַאי אוֹמֵר: אִם נָתַן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית מִים - יְקָרָא. וְאִם לֹאוּ - לֹא יְקָרָא. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שֶׁלְפָנֵי הַמְטָה - לֹא יְקָרָא. שֶׁלְאַחַר הַמְטָה - יְקָרָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: אֲפֹלוּ כָל הַבֵּית כְּלוֹ כַּעֲשָׂר אַמּוֹת וּגְרָף שֶׁל רֵעִי מִנְחָה לְתוֹכוֹ - לֹא יְקָרָא עַד שֵׁיכְנִיסֶנּוּ, אוּ יַנְיַחֲנוּ תַּחַת הַמְטָה:

יט. לֹא יִכְנַס אָדָם בְּמִבּוֹאוֹת הַמְטָנוֹת וְיִקְרָא אֶת שְׁמֵעַ. וְלֹא עוֹד, אֲלָא כִּשְׁהוּא קוּרָא - הָרִי זֶה מִפְסִיק עַד שֵׁיצֵא מִרְשׁוֹת כָּל אוֹתוֹ מְקוֹם וְיִקְרָא. לֹא יַעֲמֵד אָדָם וְיִתְפַּלֵּל וְצָרִיף לְנִקְבָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (עֲמוֹס ד, יב): "הַכּוֹן לְקִרְיַת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל":

כ. לֹא יִטוֹל אֶת הַמִּים בְּמִקּוֹם שֶׁמִּתְפַּלֵּל - אֲלָא אִם בֶּן מִרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת. יִבְשׁוּ אוּ נִבְלָעוּ - הָרִי זֶה מֵתָר:

כא. הַנִּכְנַס לְבֵית הַמִּרְחָץ, בְּמִקּוֹם שֶׁבְנֵי אָדָם עוֹמְדִין לְבוֹשִׁין - יֵשׁ שֵׁם מִקְרָא וְתַפְלָה, וְאֵין צָרִיף לּוֹמֵר שְׂאֵלַת שְׁלוֹם. נוֹתֵן אֶת תַּפְלָיו, וְאֵינוֹ צָרִיף לּוֹמֵר שְׂאֵינוֹ חוֹלֵץ אֶת תַּפְלָיו. מְקוֹם שֶׁבְנֵי אָדָם עוֹמְדִין לְבוֹשִׁין וְעֶרְמִין - יֵשׁ שֵׁם שְׂאֵלַת שְׁלוֹם, וְאֵין שֵׁם מִקְרָא וְתַפְלָה, וְאֵינוֹ חוֹלֵץ אֶת תַּפְלָיו, וְאֵינוֹ נוֹתֵן לְכַתְחֹלָה. מְקוֹם שֶׁבְנֵי אָדָם עוֹמְדִין עֶרְמִין - אֵין שֵׁם שְׂאֵלַת שְׁלוֹם, וְאֵינוֹ צָרִיף לּוֹמֵר מִקְרָא וְתַפְלָה, וְחוֹלֵץ אֶת תַּפְלָיו, וְאֵינוֹ צָרִיף לּוֹמֵר שְׂאֵינוֹ נוֹתֵן:

כב. הַלֵּל הַזֶּקֶן אוֹמֵר: אֵל תִּרְאֶה עָרִם. אֵל תִּרְאֶה לְבוּשׁ. אֵל תִּרְאֶה עוֹמֵד. אֵל תִּרְאֶה

יּוֹשֵׁב. אֵל תִּרְאֶה שׁוֹחֵק. אֵל תִּרְאֶה בּוֹכָה. שֶׁנֶּאֱמַר (קִהְלֵת ג, ד): "עַת לְבַכּוֹת וְעַת לְשַׁחֵק":

מִסְכַּת בְּרִכּוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. כִּשֶׁם שֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה קִבַּע לְקִרוֹת שְׁמַע - כִּף נִתְּנוּ חֲכָמִים קִבַּע לְתַפְלָה. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: 'תַּפְלַת הַשַּׁחַר עַד חִצּוֹת?' שֶׁכֵּן תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיָה קָרֵב עַד חִצּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד אַרְבַּע שְׁעוֹת, שֶׁכֵּן תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר קָרֵב וְהוֹלֵךְ עַד אַרְבַּע שְׁעוֹת. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: 'תַּפְלַת מִנְחָה עַד הָעֶרֶב?' שֶׁכֵּן תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים הָיָה קָרֵב עַד הָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד פְּלַג הַמִּנְחָה, שֶׁהָרִי תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים קָרֵב וְהוֹלֵךְ עַד פְּלַג הַמִּנְחָה. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'תַּפְלַת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קִבַּע'? שֶׁהָרִי אֲכָרִין וּפְדָרִין קָרְבִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלַּיְלָה. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'תַּפְלַת מוֹסְפִין כָּל הַיּוֹם'? שֶׁהָרִי קָרְבָן מוֹסְפִין קָרֵב וְהוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁבַע שְׁעוֹת, שֶׁהָרִי קָרְבָן שֶׁל מוֹסֵף קָרֵב וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁבַע שְׁעוֹת.

ב. וְאִיזָה הִיא מִנְחָה גְדוֹלָה? מִשֶּׁשׁ שְׁעוֹת וּמִחֲצָה וְלַמְעַלָּה. וְכַמָּה הוּא פְּלַג הַמִּנְחָה? אַחַת עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת חֹסֵר רְבִיעַ. תַּפְלַת הָעֶרֶב - אֵין לָהּ קִבַּע. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עַת נְעִילַת שְׁעָרִים. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּר יוֹסִי: אָבָא הָיָה מִתְפַּלֵּל עִם נְעִילַת שְׁעָרִים. הַמִּתְפַּלֵּל תַּפְלַת הַמוֹסְפִין, בֵּין מִשְׁקָרֵב תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, בֵּין עַד שֶׁלֹּא קָרֵב תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר - יִצָּא.

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם שָׁגוּרָה תַּפְלָתוֹ בְּפִיו - סִימֵן יָפָה הוּא לוֹ. וְאִם לֹאוּ - סִימֵן רַע הוּא לוֹ.

ד. הוּא אוֹמֵר: כָּל שְׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ - רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ. וְכָל שְׂאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ - אֵין רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ. כָּל שְׁרוּחַ עֲצָמוֹ נוֹחָה בְּשֵׁלוֹ - סִימֵן יָפָה לוֹ. אֵין רוּחַ עֲצָמוֹ נוֹחָה בְּשֵׁלוֹ - סִימֵן רַע לוֹ.

ה. בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר: כָּל שֶׁלָּקָה בְּגוֹפוֹ מִפְּנֵי חֲכָמְתוֹ - סִימֵן יָפָה לוֹ. כָּל שֶׁלָּקָה בְּחֲכָמְתוֹ

מפני גופו - סימן רע לו. הוא היה אומר: כל שנטרפה דעתו מפני חכמתו - סימן יפה לו. וכל שנטרפה חכמתו מפני דעתו - סימן רע לו:

ו. המתפלל - צריך שיכונן את לבו. אבא שאול אומר: סימן לדבר (תהלים י, יז): "תכין לבם תקשיב אזנך":

ז. אמר רבי יהודה: כשהיה רבי עקיבה מתפלל עם הצבור - היה מקצר בפני בלן. כשהיה מתפלל בינו לבין עצמו - היה אדם מניחו בצד זה ובא ומצאו בצד אחר, מפני הכריעות והשתחוויות שהיה עושה:

ח. יכול יתפלל כל היום כלו? כבר פירש דניאל (דניאל ו, יא): "וזמנין תלתה בימא הוא ברך על ברכויה". יכול יתפלל לכל רוח שירצה? תלמוד לומר (שם): "וכוין פתיחן לה בעליתה נגד ירושלם". יכול משבא לגולה הוחל? תלמוד לומר (שם): "כל קבל די הוא עבד מן קדמת דנה":

ט. יכול יהא משמיע קולו בתפלתו? פירש בחנה (שמואל א-א, יג): "וחנה היא מדברת על לבה". יכול יהא כוללן בכת אחת? פירש דוד (תהלים נה, יח): "ערב ובקר וצהרים". ערב - זו תפלת ערבית. בקר - זו תפלת שחרית. וצהרים - זו תפלת מנחה. יכול שואל הוא צרכיו ואחר כך מתפלל ויסתלק? פירש שלמה (מלכים א-ח, כח): "לשמע אל הנה ואל התפלה". רנה - זו רנה, וכן הוא אומר (תהלים לג, א): "רננו צדיקים בה". תפלה - זו בקשה:

י. אין אומרים דבר אחר אמת ויצבי. אבא שאול אומר: דבר אחר תפלה אפלו כסדר ודוי יום הכפורים:

יא. היה מהלך במקום סכנה ולסטים - מתפלל תפלה קצרה. איזו היא תפלה קצרה? רבי אלעזר אומר: 'עשה רצונך בשמים, ותן נחת ליראיך בארץ, והטוב בעיניך עשה; ברוך שומע תפלה'. רבי אלעזר בר צדוק אומר: 'שמע צעקת עמך

ישראל, ועשה מהרה בקשתן; ברוך שומע תפלה'. אחרים אומרים: 'צרכי ישראל מרבין ודעתן קצרה, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו, שתתן לכל אחד ואחד צרכיו, ולכל גויה וגויה כדי מחסורה; ברוך שומע תפלה'. אמר רבי אלעזר בר צדוק: אבא היה מתפלל תפלה קצרה בערבי שבתות, ומאבהתך ה' אלהינו. ועל הכוס אומר: 'אשר קדש את יום השבת, ואינו חותם':

יב. כבוד יום כבוד לילה - כבוד יום קדם לכבוד לילה. אם אין לו אלא כוס אחד - קדשת היום קודמת לכבוד יום ולכבוד לילה. לילי שבתות וילילי ימים טובים - יש להם קדשת היום על הכוס, ויש להם הזכרת היום בכרכת המזון. שבת וראשי חודשים וחלו של מועד ויום טוב - יש בהם הזכרת היום בכרכת המזון, ואין להם קדשת היום על הכוס:

יג. לא הזכיר גבורות גשמים בתחית המתים, ולא שאלה בכרכת השנים - מחזירין אותו. לא אמר הבדלה ביחונן הדעת - אומרה על הכוס. ואם לא אמר - מחזירין אותו. רבי יוסי אומר: אף מי שלא הזכיר 'ברית' בכרכת הארץ - מחזירין אותו:

יד. כל שאין בו מוסף, כגון: חגכה ופורים, ערבית, שחרית ומנחה - מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאריך בהודאה. ואם לא אמר מעין המאריך - אין מחזירין אותו. וכל שיש בו מוסף, כגון: ראשי חודשים וחלו של מועד, שחרית ומנחה - מתפלל שמונה עשרה, ואומר קדשת היום בעבודה. רבי אלעזר אומר: בהודאה. ואם לאו - מחזירין אותו. ובמוספין - מתפלל שבע, ואומר קדשת היום באמצע. שבת ויום הכפורים - מתפלל שבע, ואומר קדשת היום באמצע. רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוחנן בן ברוקא אומרים: כל מקום שמתפלל שבע - אומרים קדשת היום באמצע:

כָּף וּבֵין כָּף - יתפלל במקומו, ובלבד שיהא לבו מכוון:

יט. היה משפּים לצאת לדרך - נוטל שופר ותוקע. לולב ומנענע. מגלה וקורא בהן. ומתפלל, ולכשיגיע זמן קריאת שמע - קורא. וכן מי שהיה משפּים לישיב בקרון או בספינה - מביאין לו לולב ומנענע. מגלה וקורא בה. ולכשיגיע זמן קריאת שמע - קורא. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בין כף ובין כף - קורא קריאת שמע ומתפלל:

כ. היה עומד בסרטיא ובפלטיא⁴ - הרי זה עובר. פני חמור ופני חמר ופני קדר - אינו מפסיק. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא: שהיה עומד ומתפלל, נשכו ערוד - ולא הפסיק. הלכו תלמידיו ומצאו מת על פי חורו. אמרו: אוי לו לאדם שנשכו ערוד, אוי לו לערוד שנשכו לבן דוסא:

כא. אין עומדין להתפלל לא מתוך שיחה, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר של חכמה. וכן לא יפטר אדם מחברו, לא מתוך שיחה, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך דברים בטלים, ולא מתוך קלות ראש, אלא מתוך דבור של חכמה. שכן מצינו בנביאים הראשונים, שסימו את דבריהם בדברי שבח ותנחומין:

כב. הכותב את השם, אפלו המלך שואל בשלומו - לא ישיבנו. היה כותב חמשה שמות או ששה, כיון שגמר אחד מהם - משיב שאלת שלום:

כג. מקום שנהגו לומר ברכת אבלים בשלש - אומרים בשלש. בשתים - אומרים בשתים. אחת - אומרים אחת. מקום שנהגו לומר ברכת אבלים בשלש - כולל את הראשונה בתחית המתים, וחותרם בה: מחיה המתים. שניה - בתנחומי אבלים וחותרם בה: מנחם

טו. ויום טוב של ראש השנה שחל בשבת - בית שמאי אומרים: מתפלל עשר. ובית הלל אומרים: מתפלל תשע. יום טוב שחל להיות בשבת - בית שמאי אומרים: מתפלל שמונה. ואומר של שבת בפני עצמו, ושל יום טוב בפני עצמו, ומתחיל בשל שבת. ובית הלל אומרים: מתפלל שבע, מתחיל בשל שבת, ומסיים בשל שבת, ואומר קדשת היום באמצע. רבי נתן אומר: אף חותרם - 'ברוך מקדש את השבת וישראל והזמנים':

טז. סומא, ומי שאינו יכול לכוון את הרוחות - מכוונים לבן לפני המקום ומתפללין, שנאמר (מלכים א ח, מד): "והתפללו אל ה'". היה עומד בחוצה לארץ - יכון את לבו כנגד ארץ ישראל, שנאמר (שם פסוק מח): "והתפללו אל ה' דרך ארצם". היה עומד בארץ ישראל - יכון את לבו כנגד ירושלים, שנאמר (שם): "והתפללו אל העיר הזאת". העומדים בירושלים - מתפללין כנגד בית המקדש, שנאמר (שם): "והתפללו אל הבית הזה". העומדים במקדש - יכונו את לבן כנגד בית קדשי הקדשים. שנאמר (שם): "והתפללו אל המקום הזה". נמצאו: העומדין לצפון - פניהם לדרום. העומדים בדרום - פניהם לצפון. העומדים במזרח - פניהם למערב. העומדים למערב - פניהם למזרח. ונמצאו כל ישראל מתפללין למקום אחד:

יז. לא יצמוד אדם לא על גבי מטה, ולא על גבי פסא, ולא על גבי ספסל, ולא על גבי מקום גבוה ויתפלל, שאין גבוהות לפני המקום, שנאמר (תהלים קל, א): "ממעמקים קראתיך ה'". אם היה זקן או חולה - הרי זה מתר:

יח. היה רוכב על גבי החמור, אם יש לו מי שיאחז את חמורו - ירד למטה ויתפלל. ואם לאו - ישב במקומו ויתפלל. רבי אומר: בין

⁴ רחובות גדולים שהם רשות הרבים.

עמו בעירו. שלישית - בגמילות חסדים,
ואינו חותם:

כד. המפטיר בבית עולמים - אינו חותם:

כה. שמונה עשרה שאמרו חכמים - כנגד
שמונה עשרה אזכרות שב'הבו לה' בני
אלים'. וכולל של מינים בשל פרושין. ושל
גרים בשל זקנים. ושל דוד בירושלים. ואם
אמר אלו לעצמן ואלו לעצמן - יצא:

כו. עונין אמן אחר ישראל המברך, ואין
עונין אמן אחר כותי המברך, עד שישמע כל
הברכה כלה:

<p>17</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יב 12</p>	<p>נץ החמה _____ 6:47 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:22 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:45 נ"ך: איוב כו-כז תוספתא: ידים ב</p>	<p>עלות השחר _____ 5:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 5:33 בבלי: חולין פג ירושלמי: שביעית יד</p>
<p>18</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יג 13</p>	<p>נץ החמה _____ 6:46 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:22 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:46 נ"ך: איוב כח-כט תוספתא: עקצין א</p>	<p>עלות השחר _____ 5:34 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:58 שקיעה _____ 5:34 בבלי: חולין פג ירושלמי: שביעית טו</p>
<p>19</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>Purim Katan נץ החמה _____ 6:45 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:21 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:48 נ"ך: איוב ל-לא תוספתא: עקצין ב</p>	<p>פורים קטן עלות השחר _____ 5:33 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:57 שקיעה _____ 5:35 בבלי: חולין פד ירושלמי: שביעית טז</p>
<p>20</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>Shushan Purim Katan נץ החמה _____ 6:43 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:20 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:49 נ"ך: איוב לב-לג תוספתא: עקצין ג</p>	<p>שושן פורים קטן עלות השחר _____ 5:31 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:56 שקיעה _____ 5:36 בבלי: חולין פה ירושלמי: שביעית יז</p>
<p>21</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טז 16</p>	<p>נץ החמה _____ 6:42 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:20 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:50 נ"ך: איוב לד-לה תוספתא: ברכות א</p>	<p>עלות השחר _____ 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:56 שקיעה _____ 5:38 בבלי: חולין פו ירושלמי: שביעית יח</p>
<p>22</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יז 17</p>	<p>נץ החמה _____ 6:40 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:19 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:51 נ"ך: איוב לו-לז תוספתא: ברכות ב</p>	<p>עלות השחר _____ 5:28 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:55 שקיעה _____ 5:39 בבלי: חולין פז ירושלמי: שביעית יט</p>
<p>23</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יח 18</p>	<p>נץ החמה _____ 6:39 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:24 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:19 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:52 נ"ך: איוב לח-לט תוספתא: ברכות ג</p>	<p>כי תשא עלות השחר _____ 5:27 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:55 שקיעה _____ 5:40 בבלי: חולין פח ירושלמי: שביעית כ</p>

הדלקת הנרות 5:21 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 6:52 Shabbos Ends

סיי ווי אזוי א איד זעט נאר אויס, דארף ער זיך שטענדיג האלטן פרייליך, ער קען זיך פרייען בלויז מיט דעם אז ער איז באשאפן געווארן אלס איד און ער איז נישט קיין גוי.
(שיחות הר"ן סימן פ"ט)